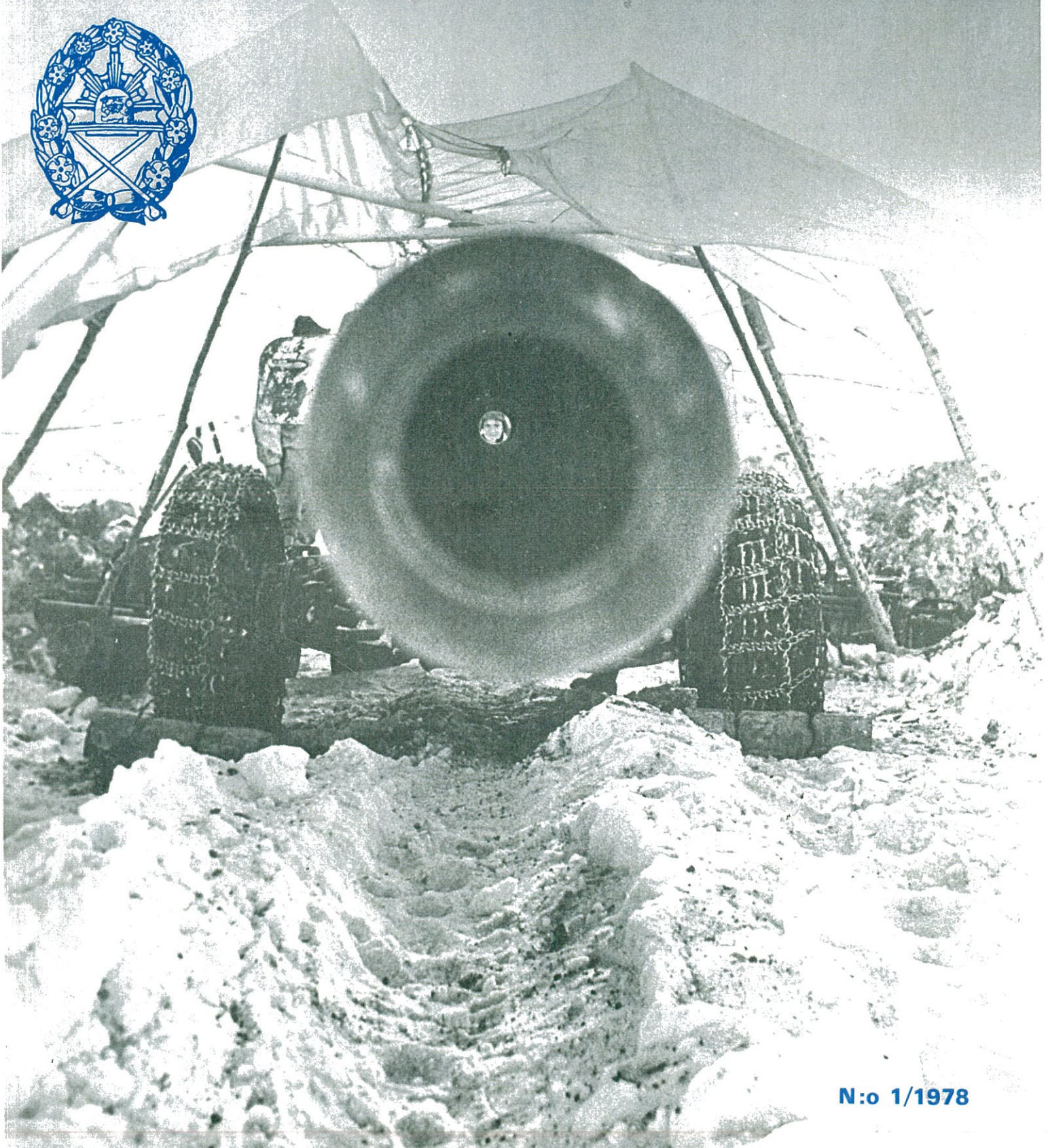

ISSN 0454-7357

KYLKIRAUTA

N:o 1/1978

-SE

Mitä pitäisi tehdä, etteivät kotisi kylmäkalusteet jäisi pelkiksi haaveiksi?

Tee Kättä päälle -sopimus Kansallispankissa. Se antaa mahdollisuuden luotettavien taloudellisten suunnitelmien tekoon ja tarjoaa selvän säästämishelman sekä varmuuden muun muassa säästölainasta. Sitä voit tarvita esimerkiksi silloin, kun aiot hankkia jääkaapin ja pakastimen. Sopimus varmistaa kaikki tarpeelliset lainat. Lainamuodot ovat tässä:

Säästölainat	Kodinperustamis- laina	Palkkatililaina	Äitiyslainat	Starttilaina
<ul style="list-style-type: none"> — omaan asuntoon 1,5 x säästösomman suuruisen laina — muihin säästökohteisiin säästösomman suuruisen laina. enintään 40000 mk 	<ul style="list-style-type: none"> — kodin ensimmäisiin perushankintoihin 5000 mk:aan saakka 	<ul style="list-style-type: none"> — odottamattomien tilapäismenojen rahoitukseen tai tulonkeskeytykseen kuukauden nettopalkan suuruisen laina 3000 mk:aan saakka 	<ul style="list-style-type: none"> — lapsen syntymälaina 2000 mk — palkattoman äitiysloman rahoituslaina 3000 mk 	<ul style="list-style-type: none"> — ammatin aloittamisesta johtuvien välttämättömien ja kohtuullisten kustannusten rahoittamiseen

Kättä päälle -sopimus on uusi palvelumuotomme. Koska kysymyksessä on sopimus, se velvoittaa molempia osapuolia, siis myös meitä. Säästöjesi ja säännöllisten tulojesi keskittäminen meille varmistaa sinulle etukäteen lainat ja muut sopimuksen piiriin kuuluvat palvelut.

Yksityiskohtaiset tiedot saat Kättä päälle -esitteestä. Nouda se lähimmästä Kansallispankin konttorista.

Kättä päälle Kansallispankissa.

Saat etukäteen varmuuden lainoista.

OY POHJOLAN LIIKENNE AB

on nyt käytettävissänne !

Maan suurin maantiekuljetusyhtiö — OY POHJOLAN LIIKENNE AB — toimii kaikkiaan 25 paikkakunnalla. Yhtiön autovarikot sijaitsevat alla luetelluissa 11 kaupungissa.

Autokalustomme käsittää erisuuruisia ja -laatuksia kuorma-autoja ja ajoneuvoyhdistelmiä sekä linja-autoja miehistökuljetuksiin ja vaativiin tilausajoihin.

Ajoneuvotiedustelut ja -tilaukset voidaan osoittaa paikkakuntaakohtaisesti suoraan seuraaviin toimipisteisiimme:

HELSINKI
90-649121

KAJAANI
986-22568

OULU
981-14409

IMATRA
954-64211

KEMI
980-13052

ROVANIEMI
991-16229

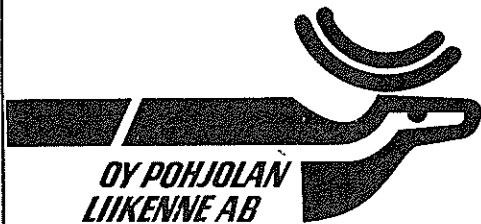
JOENSUU
973-31682

KOKKOLA
968-11417

SAVONLINNA
957-29605

KUOPIO
971-115862

TAMPERE
931-111253

OY POHJOLAN
LIIKENNE AB

UUSI TARKKAKÄYNTINEN SARJA VUODELLE 1978 SUOMEN LEIJONA STANDARD

Suomen Leijona STANDARD
Kansainvälisen Ampumaunionin sääntöjen mukaisiin
standardipienoiskivääri-kilpailuihin. Huippuluokan rata-ase
ja monipuoliset lisävarusteet. Hinnaltaan edullinen ja
erittäin kestävä myös kerhojen yhteisaseena.
Kiikarin kiinnitysmahdollisuus.
Lisävarustein Standardia voidaan käyttää myös kal. 22 vapaa-
kiväärilajeissa.

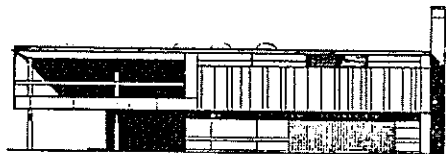
100% KOTIMAISTA TYÖTÄ

Mittatietoja: kokonaispituus n. 1140 mm paino tähtäiminen max.
5 kg piipun pituus 700 mm laukaisuvoima n. 200 g perä-
levyn säätövara pystysuunnassa $\pm$ 3 cm tähtäinväli n. 840 mm.

VALMET

Valmistus ja huolto: Valmet Oy Tourulan Tehdas, PL 60 40101 Jyväskylä 10, puh. (941) 19 100

Suomalainen liima
suomalaisessa puussa
ja pitävästi kotiinpäin

Yksilölliset painotuotteet

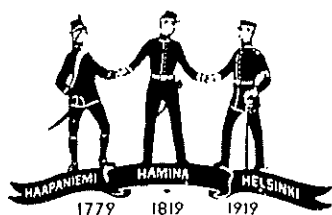
LOIMAAN KIRJAPAINO

Postilokero 2, 32201 Loimaa, puh. 923-31232 vaihde

SISÄLTÖ

Aselajihengestä	3
Jääkärikausi suurinta elämässäni .	4
Kadettiupseeri maanpuolustustyön tekijänä	8
Kenttätykistö nykyaikaisessa taistelussa	11
Pääkatselmus Viipurissa 8.5.1742 .	14
Niinisalo – kenttätykistö- varuskunta	16
Upseerikoulutus Niinisalossa	18
Tykistömuseo – turistinähtävyys .	20
Kevät 1918 Satakunnassa	24
YK-upseeri – aatteesta vai rahasta	26
Kouluttaminen ja kouluttajat	28
Ajatelmia maanpuolustuksesta . . .	30
Hämeen Jääkäripataljoona 60 vuotta	34
Enää ei ole kuten ennen	36
Mielipidejohtaja	38
Juhlia ja saunoja	40
Kirjallisuutta	41
Kadettikunta toimii	43
Itse asiasta	47
In memoriam	48

Vyötti miekan vyötärölle
Kupeellensa kylkiraudan

KYLKIRAUTA

N:o 1/1978

Kadettikunta ry:n järjestölehti n:o 119

Päätoimittaja: Evi Martti Sinerma
Jääkäripatteristo, Hämeenlinna, puh.
917-25631, kotiin 90-590787

Toimitussihteeri VTM Erkki
Paukkunen, Pääesikunta
puh. 90-625801

Päätoimittajan neuvotteluryhmä:

Jaakko Isotalo
Hannu Karpo
Matti Kohva
Eero Sauri
Hannu Sinerma
Juha Tanttu
Sakari Virkkunen

Toimitusneuvosto

Per Heinrichs
Anssi Huovila
Erik Lagerström
Toivo Lehmusvirta
Pentti Palmu
Lauri Reunala
Reino Waris
Gunnar Öhman

Ilmoitushankinta

Lars Böök
Hämeentie 62 C 32
00500 Helsinki 50
Puh 90-736978, iltaisin 90-378618

Taloudenhoito

Rouva Irja Wonkka, Kadetti-
kunnan toimisto

Osoitteen muutokset: Kadettikunta ry/
rouva Sirkka-Liisa Törmänen, Puna-
vuorenk. 14 B 32 00150 Hki 15, puh
Hki 665 739

Tilaushinta ..... 10 mk/v
Irtomerot ..... 2,50 mk
Aikakauslehtien liiton jäsen

Aselajihengestä

Teknillisen kehityksen myötä syntyi jalkaväen, ratsuväen ja heittokonemiesten rinnalle keskiajan lopulla muitakin aselajeja. Oli luonnollista, että perinteiden karttuessa alkoi aselajihenki vähitellen orastaa. Komentajat ja päälliköt oivalsivat varhain sen merkityksen joukkoa yhdistävänä tekijänä.

Aselajihengen perustana ovat olleet kullekin aselajille tunnusomaiset piirteet, joiden lähtökohdan ovat luoneet esimerkiksi merkittävät taistelut tai tapahtumat, toimintaperiaatteet, tavat, merkittävä henkilö tai jopa esine. Näistä muodostuneet perinteet ovat vähitellen luoneet pohjan nykyiselle aselajihengelle.

Aselajihengestä on kansainvälisestikin katsoen muodostunut varsin voimakas ja yhteen liittävä tekijä. Se tulee esille usein yhteisten tunnusten muodossa.

Tykkimiehet käyttävät lähes kaikissa maissa yleistunnuksessa liekehtivää pommia. Sen syntysanat lausui aikanaan Napoleon, joka korostaakseen suuntaajien ammattitaitoa perusti "Liekehtivän Pommin Ansiomitallin", jolla parhaita suuntaajia palkittiin. Tästä tunnuksesta muodostui vähitellen tykistön yleismerkki.

Aselajihenki on erittäin myönteinen ja voimakas tekijä joukon henkeä ylläpidettäessä ja kehitettäessä. Perinteisiin ja täten historiaan kytkeytyen se myös luontevalla tavalla korostaa menneitten polvien työtä ja liittää oman aikamme oikeassa suhteessa kokonaisuuteen.

Aselajihengen merkitys on puolustusvoimissamme itsenäisyytemme aikana ymmärretty hyvin. Me näemme sen ilmenemismuotoina aselajimuseomme, erilaiset julkaisut, joukko-osastoissa järjestettävät perinnepäivät sekä perinteiden että aselajihengen korostetun aseman vuosipäivien vieton yhteydessä. Lähtökohdana voi näissä olla joku historiallisesti merkittävä tapaus, jonka yhteyteen voidaan liittää sekä muiston vaaliminen että toiminnallisen perinteen arvostus ja tulevaisuuteen tähtääviä velvoitteita. Keskeisessä asemassa ovat luonnollisesti perinejoukko-osastot, joiden kautta perinteet ja aselajihenki ovat siirtyneet vaalittavaksemme.

Menneitten sukupolvien työn kunnioittaminen muodostaa kestävä perustan oikealle aselajihengelle, jonka varaan tulevaisuuteen tähtäävä kouluttaminen ja kehittämistyö voidaan aina rakentaa. Vanhempien kadettipolvien eräänä tärkeänä tehtävänä onkin siirtää tämä henki ja perinteet nuorempien omaisuudeksi. Tähän tarjoaa hyvän mahdollisuuden oma lehtemme Kylkirauta ja onkin ilolla pantava merkille, että viime vuosina ovat vanhemmat käyttäneet tätä mahdollisuutta hyväkseen.

Pertti Jaakkola

JÄÄKÄRIKAUSI SUURINTA

Kenraaliluutnantti A.E. Martolan ura on ollut poikkeuksellisen monipuolinen. Jääkärinä hän joutui mukaan nuoren valtion ensimmäiseen koettelemukseen. Hän oli mukana rakentamassa maalle omaa armeijaa ja johtamassa sitä sodissamme.

— Suurimpia tapauksia elämässäni on ollut tulo jääkärinä Vaasaan 25.2.1918. Sankat, innostuneet väkijoukot olivat meitä vastassa jo jäällä ja kaupungissa hurraavien ihmisjoukkojen määrä vain kasvoi. Silloin todella tunsin olevansa mukana jossain suuressa ja merkittävässä asiassa.

Kenraali A.E. Martola innostuu ja hänen ääneensä tulee toinen sävy puhuttaessa tästä 60-vuoden takaisesta tapahtumasta. Sivullinen voi selvästi huomata, miten merkittävästä ajasta on kysymys. Ja kuitenkin Martola, jos kukaan on ollut monessa mukana. Häntä on perustellusti kutsuttu sodan ja rauhan kenraaliksi.

Kaikki alkoi kuitenkin Jääkäripataljoona 27:sta.

— Minua ei juuri tarvinnut värvätä mukaan, naurahtaa Martola kysymykselleni jääkäreihin liittymisestä.

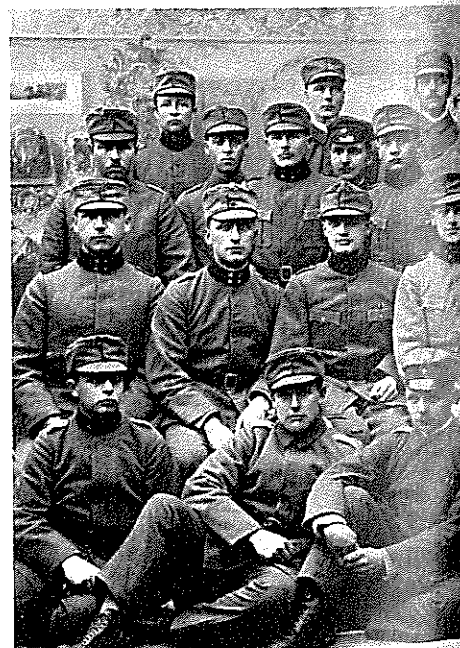
— Olin tuntenut pikku pojasta lähtien vastenmielisyyttä kotikaupungissani Turussa olevaa venäläistä sotaväkeä kohtaan. Ollessani 7 vuotias sattui tapaus, joka on jäänyt lähtemättömästi mieleeni.

— Olin talviaamuna matkalla kouluuni, mutta matka katkesi venäläisten sotilaiden rivistöön. Heillä oli menossa veden pyhittämisjuhla ja kauppatorilta Aurajokeen asti oli hyvin tiivis sotilaiden muodostama kuja. En päässyt siitä läpi, vaan jouduin itku kurkussa kiertämään koko kauppatorin. Pienen pojan silmissä sotilaat näyttivät hyvin peloittavilta. Tämän jälkeen tunsin vaistomaista pelkoa tätä vierasta sotaväkeä kohtaan.

Tämän jälkeen sattui useita tapauksia, jotka saivat nuoren koululaisen vakuuttuneeksi maan itsenäistymisen tarpeellisuudesta. Ns. yhdenvertaisuuslain säätäminen, sen seurauksena tapahtuneet tuomareiden vangitsemiset, Tukholman olympialaiset ja monet muut vääriksi koetut asiat olivat luomassa pohjaa tuleville ratkaisuille.

Martola tuli ylioppilaaksi v. 1914 ja aloitti opiskelunsa Helsingin yliopistossa päämääränään teologian kandidaatin tutkinto.

— Helsingissä venäläistä sotaväkeä oli kaikkialla. Ehkä opintojeni laatu ja myös nuori ikäni oli syynä siihen, ettei

3. Jääkärikomppanian upseerit Vaasassa he A.E. Martola alarivissä ensimmäinen vasem

ON OLLUT ELÄMÄSSÄNI

Hän on toiminut tärkeillä paikoilla YK:n rauhanturvatehtävissä. Myös erilainen järjestötoiminta aina liittyvät kiinteästi Martolan elämään. Mutta 60 vuoden takaiset jääkärimuistot ovat jääneet kuitenkin parhaiten mieleen.

venäläistä virkavaltaa vastaan kapinoiva mieleni vielä vienyt minua isänmaallisia keskusteluja pitemmälle. Jäinkin toistaiseksi syrjään aktiivisesta Suomen itsenäisyyden tähtäävästä toiminnasta, vaikka tällainen toiminta oli kyllä jo silloin vilkkaassa käynnissä.

Syksyllä 1915 värväys jääkäreihin tavoitti myös Martolan. Opinnot alkoivat tuntua turhilta, kun muualla voisi osallistua suuriin asioihin. Niinpä hän 26.11.1915 ylioppilaskunnan vuosipäivänä astui junaan hyvän ystävänsä Väinö Vuoren kanssa ja matka kohti Kemiä ja sitä kautta Saksaan alkoi.

— Matkustimme oikein II luokassa.

Olin saanut Eljas Snellmanin nimelle kirjoitetun oleskelupaperin, joten tällä nimellä poistuimme maasta.

JÄÄKÄRINÄ

Saavuttuaan 2.12.1915 Lockstedtin leirille ei Martola aavistanut minkälaisia rasituksia ja miten monta toivottomuuden hetkeä häntä odotti. Olosuhteet olivat varsin alkeelliset ja koulutus kovaa. Kaikkia elähdytti kuitenkin ajatus Suomen itsenäistymisestä.

Toukokuussa 1916 jääkäripataljoona 27 joutui rintamalle. Tämä hyväksyttiin yleisesti, mutta sen toivottiin jäävän lyhyeksi. Jääkärit eivät pitäneet tarpeellisenä veren vuodattamista Saksan puolesta. Joulukuussa jääkärit siirrettiin Libauhin jatkokoulutusta saamaan, mutta vain lyhyeksi aikaa. Parin kuukauden rintamakomennuksen jälkeen palasivat jääkärit Libauhin maaliskuun lopulla 1917.

Libaussa jääkärit saivat lisäkoulutusta, myös upseerikoulutusta. Tuo aika koetteli kuitenkin nuorten malttamattomien miesten hermoja, sillä he toivoivat vihdoin pääsevänsä suorittamaan sitä tehtävää, jota varten he olivat matkalle lähteneet.

— Libaussa ollessani sain myös tietää, että poliisi oli peräänkuuluttanut minut Suomessa. Vanhemiltani oli käyty minua kyselemässä, mutta onneksi heille, asia oli jätetty sinälleen.

Tieto Suomessa tapahtuneesta itsenäisyysjulistuksesta masensi jääkärit, koska he tunsivat työnsä menneen hukkaan. — Luulimme, että työmme jäi tekemättä ja olemme myöhästyneet varsinaisesta tehtävästämme.

Tulo Vaasaan osoitti kuitenkin, että jääkäreitä tarvittiin. Ensimmäinen tehtävä oli selvittää jääkäreiden käytöstä syntynyt erimielisyys. Mannerheim tahdoin levittää jääkäripäällystön 21 pataljoonaan, kun jääkärit olivat suunnitelleet 9 pataljoonaa. Lopputuloksena oli 18 pataljoonaa.

— Varmasti Mannerheimin ratkaisu oli parempi, toteaa Martola. Tietysti jääkäreiden suunnittelema prikaati olisi ollut hyvä iskujoukko, mutta tappiot olisivat olleet aivan eri luokkaa. Ja erityisesti tarvittiin koulutettuja johtajia. Paitsi johtajina jääkäreiden merkitys oli suuri moraalin luojina.

— Tätä ilmensi jo Vaasassa tapahtunut vastaanotto. Ihmiset olivat hyvin innostuneita jääkäreiden tulosta ja odottivat heidän pikaisesti lopettavan alkaneen sodan.

— Meitä jääkäreitä on syytetty milloin mistäkin, mutta me asetimme laillisen hallituksen puolelle ja ainoa tarkoituksemme oli venäläisten sotilaiden ajaminen pois maasta. Se oli meidän ainoa politiikkamme, painottaa Martola.

ussa 1918.

IKⁿ 1 Hangs
N:o 1917 BD^m
Ank.d. 17/1 1917.

Julkisuus.
Salainen.

K Y E R T O K I R J E

Kaikkille Poliisiviranomaisille Uudenmaan läänissä.

Siinä tapauksessa, että Armas Eino Juhana-poika Martola nyt tai vastedes tavataan Teidän virkapöytäsi puolesta, on hänet heti pidätettävä, hänen luonsaan toimitettava kotietsintä ja asiasta viipymättä tekni ilmoitettava sähköitse.

Eino Martola on syntynyt 19 päivänä toukokuuta 1896 Raahessa, Jumaluusopin ylioppilas, isä piiriläiskööri Turussa, vaimo Maria Cecilia o.s. Sunelius, asuvat Turussa, veljet Jakob Johan Erik, Päiviö Osm ja Veikko asuvat vanhempien luona. Tuntomerkit: keskikokoa, vaaleaverinen, pienet, vaaleat viikset, asunut Helsingissä.

Helsingissä, lääninkansliassa, 13 päivänä tammikuuta 1917.

K. W i d n h e

O. L. M a t i k a i n e n

N:o 10, 040.

N:o 26/122 Sal.D.1917.

Martolan etsintäkuulutus

KOULUTTAJANA

Sodan jälkeen jääkäriupseereiden tärkeimpiä tehtäviä oli nuoren valtion asevelvollisen armeijan kouluttaminen. Lyhyen joukko-osastokauden jälkeen Martola joutui kouluttajaksi Markovillan upseerikouluun.

— Tunsin suorittavani nuorelle armeijallemme tärkeää ja perusuonteista työtä. Syksyllä 1919 Martolan tie vei kohti Ranskaa ja siellä sotakorkeakouluun.

Vuonna 1923 Martola joutui kolmiemiehiseen komiteaan, jonka tehtävänä oli suunnitella sotakorkeakoulu Suomeen. Työ tehtiin runsaassa kuukaudessa ja mietinnön kirjoittaja oli Martola. Hän laati myös suunnitelman koulun opetusohjelmaksi. Hänet nimitettiin myös koulun apulaisjohtajaksi, mutta käytännössä hän johti koulua ensimmäisen vuoden, sillä johtajaksi nimetty Aarne Sihvo opiskeli tämän ajan Italian sotakorkeakoulussa.

— Sotakorkeakoulu on täyttänyt hyvin tehtävänsä. Sotien aikana sen erinomainen työ oli selvästi havaittavissa. Pidän sen tasoa tänäkin päivänä erittäin korkeana.

SUOJELUSKUNNASSA

Keväällä 1933 Martola siirtyi suoje-luskuntajärjestön esikuntapäälliköksi. Lapuan liikkeen toiminta, joka huipentui Mäntsälän kapinaan, oli kiristänyt tunnelmia maassa. Suojeluskuntajärjestö sai näiden tapauksien johdosta paljon arvostelua osakseen. Myös armeijan upseeriston keskuudessa esiintyi arvostelua suojeluskuntajärjestöä kohtaan, koska sillä oli monen mielestä liian itsenäinen asema puolustusvoimien osana.

Esikuntapäällikkönä Martola yritti poistaa kitkaa suojeluskuntajärjestön ja armeijan välillä. Hänen aloitteestaan ryhdyttiin suojeluskuntaupseereita komentamaan vuodeksi armeijaan ja heidän tilalleen lähetettiin armeijan upseereita. Erityisten suojeluskuntaupseeriden nimittäminen myös lopetettiin ja he saivat reserviupseerin arvon. Myös kaikki suojeluskuntien alipuseerit saivat vastaavat armeijan alipuseerien arvot.

Talvisodan henki oli Martolan mielestä ihmeellinen. — Vuoden 1918 erimielisyydet olivat unohtuneet. — Silloin kaikki upseerit, alipuseerit ja miehet olivat yhtä mieltä. Mitään arvovalta ja op-

pikuntariitoja ei esiintynyt upseereiden välillä. Jos komentajia vaihdettiin tapahtuivat ne asiallisilla perusteilla.

Talvi- ja jatkosodassa Martola toimi ensin divisioonan- ja sitten armeijakunnan komentajana. Sodan jälkeen Martola toimi vähän aikaa toisena ulkoasiainministerinä, kunnes hänet nimitettiin Uudenmaan läänin maaherraksi marraskuussa 1944. Tästä virasta hänet vapautettiin kesällä 1946 tekaistuilla syillä. Tämän jälkeen kenraali Martola siirtyi paperiteollisuuden palvelukseen.

Mutta v 1956 häntä taas tarvittiin sotilaan tehtäviin.

RAUHANTURVAAJANA

Suezin kriisin selvittämiseksi perustettiin YK:n rauhanturvajoukot. Pääsihteeriksi Dag Hammarskjöld oli pyytänyt suomalaista kenraalia sotilaalliseksi neuvonantajaksi. Useista ehdokkaista presidentti Kekkonen nimitti Martolan. — Näin sain vähän kompensatiota maaherran virasta erottamiselle, naurahtaa Martola.

– Innostus näitä rauhanturvajoukkoja kohtaan oli valtava. Mieleeni tuli talvisodan henki. Mukaan pyrkiviä maita oli paljon, mutta kaikkia ei voitu tietysti ottaa. Suomi oli ensimmäisten hyväksytyjen joukossa. Suomalaisilla oli hyvä maine talvisodasta johtuen.

Martolaa tarvittiin YK:n rauhanturvajoukkoihin jälleen v 1966, jolloin hänet nimitettiin Kyproksen joukkojen komentajaksi. Kyproksella hän toimi vuoden 1969 loppuun asti.

– Pidän suomalaisten suorittamaa rauhanturvatyötä hyvin arvokkaana. Suomalaiset upseerit ovat toimineet niissä tehtävissä monilla merkittävillä paikoilla ja se on omiaan vahvistamaan meidän kansainvälistä asemaamme. Ei pidä myöskään väheksyä sen antamaa kokemusta sotilaille. Se on mielestäni hyvin merkittävä.

Kenraali Martolan ura on ollut todella merkittävä ja poikkeuksellisen monipuolinen. Hänen toimintansa Suomen Punaisessa Ristissä jossa hän oli puheenjohtajana 20 vuotta sekä monissa muissa järjestöissä hakee vertaistaan. Mutta jääkärikautta hän pitää kuitenkin elämänsä kohokohtana.

– Silloin todella tunsin olevansa mukana historiankirjoituksessa.

YK:n rauhanturvatoiminnasta jäi paljon miellyttäviä muistoja.

Annamme lainan saannista TAKUUKIRJAN

**Tule varmistamaan
lainan saantisi.**

YHDYSPANKKI

KADETTIUPSEERI MAANPUOLUSTUS- TYÖN TEKIJÄNÄ

Lahden Kadettiin syyspäivillä pidetty alustus. Väliotsikot toimituksen.

Maamme on luvattu yhdistysten maa. Ei ole harvinaista, että upseeri kuuluu useampaan yhdistykseen saman aikaisesti, joihin osallistuminen jää vuosittain ainoastaan jäsenmaksun maksamiseen. On todettu, että vain voimakkaat yhdistykset elävät; yhdistykset joilla on selvä tavoite, aktiivinen jäsenkunta, jonka uusiutuminen on taattua, ja että yhdistustoiminnalla on taloudellista tai aatteellista merkitystä. Myös yhteiskunnassamme tapahtuvat järjestölliset, ammatilliset ym muutokset saattavat vaikuttaa järjestön voimakkuuden lisääntymiseen tai vähenemiseen. Lisäksi järjestön on kestettävä järjestöille ominainen aaltoliike, jossa yht'äkkäinen nopea kasvaminen saattaa aiheuttaa vastapainona nopean laskusuunnan ja järjestön kuoleutumisen.

JÄSENYYS VELVOITTA

Käsiteltäessä kadettiupseeria maanpuolustustyön tekijänä ei voida välttyä käsittelemästä upseerin toimintaa eri yhdistyksissä ja vähiten Kadettikunnassa ja sen kadettiireissä. Kadettikunta ei ole vain sitä, että se perii vuosittain jäseniltään jäsenmaksun ja lähettää postitse jäsenlehtensä Kylkiraudan. Kadettikunnan työn merkityksen ymmärtäminen vaatii melkoisesti itseopiskelua ja -tutkimista, jonka on lähdeä jolla Kadettikoulusta ja perusteista, miksi hakija pyrkii Kadettikouluun. Paitsi että Kadettikunta on kadettiveljeyden tunnusmerkki ja yhteenliittymä, se on entistä enemmän nykyisessä yhteiskuntakuvassa välttämätön kadettikoulutuksen saaneiden upseereiden aatteellinen järjestö ammatikuntamme arvostuksen kohottajana, jossa jokaisen kadettiupseerin tulee olla mukana.

Työnjako Upseeriliiton kanssa on jo useita vuosia sitten selkiintynyt eikä viime vuosina ole ollut havaittavissaakaan minkäänlaisia kitkaa Kadettikunnan ja Upseeriliiton työn ja tavoitteiden välillä. Todettakoon, että työnjaon selkiintyneenä on Kadettikunnan työn merkitys ja arvostus entisestään lisääntynyt. Tätä osoittaa mm Kadettikouluun pyrkivien suuri lukumäärä.

Sotilaan ammatti on ollut, on nyt ja tulee vast'edeskin olemaan kutsumusammatti, ja näinollen me tarvitsemme voimakkaasti sekä taloudellista että aatteellista järjestötukea. Siviilimaailmassahan järjestötoiminta etenee suurin harppauksin eteenpäin muodostaen nykyisin maassamme lähes toisen valtiomahdin. Jäsenyys velvoittaa meitä ponnistuksiin, koska me emme elä yksin yhteiskunnassa emmekä ole ainoan järjestön edustajia vaan kilpailijoita aina riittä.

EIPÄS RATSASTETA TYÖTUNNEILLA

Kadettiupseerin suorittaessa maanpuolustustyötä varsinaisen palveluksen ulkopuolella se on silloin vapaaehtoista

toimintaa omaksumiemme aatteiden hyväksi, eikä siitä ole rahallista korvausta saatavissa. Nykyisissä olosuhteissa ammattijärjestömme on kyennyt ajamaan upseeriston etuja niin, että nuorempi päällystö ja yksikön päällikköporraskin on työaikalain alainen, niin että suoritetusta työstä maksetaan myös sen mukainen korvaus. Tämä on tietysti oikein taistelussa jokaipäiväisestä leivästä ja sotilasammattin vertailussa vastaaviin siviiliammatteihin. Maanpuolustustyötä tekevän upseerin huomaa kuitenkin siitä, että hän ei ensimmäiseksi ehdoksi aseta työntien merkitsemistä, vaan hänellä on kykyä ja tahtoa uhrata vapaa-aikaansaakin yhteiseksi hyväksi. Vapaaehtoinen maanpuolustustyö on siksi arvokasta, että sen arvolle ei sovi työntunneilla ratsastaminen.

Käsiteltäessä kadettiupseerin maanpuolustustyön tehtäväkenttää se on laaja ja monipuolinen alue, josta vain pienen osan muodostaa kadettiin puiteissa tehdyt, esimerkiksi esitelmätilaisuudet.

— Hyvä ammattitaito ja sen kehittäminen muodostaa maanpuolustustyölle ensimmäisen perustan. Nopeasta kehityksestä johtuen työntunneiden puiteissa ei

kyetä säilyttämään ammattitaitoa, vaan jokaisen upseerin on lisäksi tähän uhrattava vapaa-aikaansakin pysyäkseen kehityksessä mukana. Kaikessa maanpuolustustyötä käsittelevässä toiminnassa siviiliväestö mittaa aina ao upseerin ammattitaidon arvostelemalla joko äänekäästi tai ainakin ajatuksissaan.

— Oman esimerkin vaikutus alkaa viimeistään silloin, kun nuori mies on hyväksytty tai pyrkii Kadettikouluun oppilaaksi. Ja mikäli upseeri on virkaurallaan elämänsä aikana maanpuolustustyötä oikein tehnyt, niin tämän työn vaikutus jatkuu vielä senkin jälkeen, kun upseeri Narvan marssin soidessa on isänmaan multaan siunattu. Hyvän esimerkin näyttäminen maanpuolustustyössä ei ole vaikeaa palvelustehtävissä, sen sijaan monin verroin vaikeampaa se on toimittaessa palveluksen ulkopuolella ja yhteydessä siviilimaailmaan.

TURVALLISUUSPOLITIikka EI OLE PUOLUEPOLITIikka

— Upseeri on vaikuttaja, maanpuolustustyössä häntä pidetään tavallaan maanpuolustustyön tietokirjana. Siihen, mitä upseeri mainitsee maanpuolustustyöstä; sotilaallisesta koulutuksesta, valmiudestamme, varusmiesten palvelualltudesta ja maanpuolustustahdosta, on yleensä luotettu. Kansa on tottunut siihen, että upseeri puhuu tosiasioita niitä mitenkään liioittelematta.

— Puhuminen onkin eräs tavonmaisempia maanpuolustustyön tehtäväalueita, jota me joka päivä suoritamme palveluksen ulkopuolellakin. Puhuminen on usein turvallisuuspolitiikkaa ja sen osaa maanpuolustuspolitiikkaa. Todettakoon, että kun puhutaan asia-alueesta, jota kuvataan sanalla ”politiikka”, niin on hyvin tarkoin sanat valittava ja varottava, ettei hairahduta turvallisuuspolitiikasta minkäänlaiseen puoluepolitiikkaan. Mehän emme kuulu mihinkään poliittiseen järjestöön, emme palvele minkään poliittisen järjestön tarkoituksiperiä, vaan upseeri on laillisen hallituksen turvallisuutta takaamaan määrätty virkamies. Vaikka upseeri erottuaan vakinaisesta palveluksesta osallistuisikin puoluepolitiikkaan, niin sotilaan ammatti velvoittaa häntä edelleenkin punnitsemaan sanansa tarkemmin, kuin mihin on totuttu siviilipolitiikkojen puheissa. Monet puolustusvoimia ja maanpuolustustyötä koskevat asiat ovat edelleenkin sellaisia, joita ei myöhemmin poliitikonakaan ole syytä julkituoda ainakaan väärässä valossa.

— Osallistumisalttius muodostaa tärkeän kohdan kadettiupseerin maanpuolustustyössä normaalin palveluksen ulkopuolella. Nykyisessä tilanteessa up-

seerilla ei ole minkäänlaisia vaikeuksia osallistua siviilimaailman eri rientoihin, jos vain itsellä on siihen halua, sillä useimmissa aatteellisissa ja urheilujärjestöissä upseerit ovat kysytyjä. Maanpuolustustyölle on paljon edullisempää, että upseeri osallistuessaan jonkin aatteellisen järjestön toimintaan toimisi ko järjestössä useita vuosia ahkerana työntekijänä, vaikka ei häntä siellä puheenjohtajapaikalle nostettaisikaan, kuin pyritäisiin nopeasti puheenjohtajaksi ja sen jälkeen oltaisiin passiivisena jäsenenä. Tänä päivänä mm useat urheilu- ja palvelujärjestöt kuten Lions-Club, Rotary ym ovat kiinnostuneita upseerien muukaantulosta.

ESIINTYMINEN JA VIRKAPUKU

— Esiintymiskyky ja -halu oman esimerkin osa-alueena on tärkeä kohta kadettiupseerin maanpuolustustyössä. On pyrittävä esiintymään aina sopivissa kohdin eikä vetäydyttävä syrjään. Kun upseeri on johonkin järjestöön jäseneksi pyydetty ja otettu, niin häneltä odotetaan myös, että hän kohdaltaan tuo esille maanpuolustustyötä. Tämä on muistettava aina silloin, kun on kyseessä esim. esitelmävuoro. Siviilihenkilöt eivät odota upseerilta esitelmää jostakin siviiliasista, vaan nimenomaan maanpuolustuksesta ja puolustusvoimista.

Esiintymiseen liittyy aina virkapuvun käyttö. On todettava, että upseerit liian vähän käyttävät virkapukua palveluksen ulkopuolella. Liian usein kuullaan kysymyksiä, miksei se ja se upseeri ole virkapuvussa. Huolimatta siitä, että nykyinen virkapukumallimme ei paras mahdollinen olekaan, olisi sen käyttöä syytä lisätä. Virkapukuavustuksen ansiosta voitaneen vaatia myös siistimpää pukeutumista.

MAAMME ON VOIMAKAS

JOS SINÄKIN OLET MUKANA

TUNNE VASTUUSI

Yleiseen esiintymiseen voi joskus liittyä myös alkoholin lievästi sanottuna epäkorrekti käyttö. Ei ole syytä vahingossakaan antaa sellaista kuvaa, että upseeria kutsuille pyydettyä mentäisiin niille, missä tiedetään alkoholitarjoilun olevan runsaampaa. Ja esim. cocktailtilaisuuksissa kutsujen isäntä ei ole tarkoittanut kaikkia tarjolla olevia juomia loppuun kulutettavaksi.

Maassamme on ollut muutamia ammattiryhmiä, joiden jäsenten edesotamuksista on kansan keskuudessa paljon keskusteltu ja huumoria viljelty eikä aina niin positiiviseen sävyyn. On todettava, että upseerit ammattiryhmänä ovat tästä keskustelusta päässeet pois jo noin kymmenen vuotta sitten. Ja jokaisen upseerin asiana on, että näin on vastaisuudessaakin.

UPSEERIN TYÖ ON VAATIVAA

— Arvostuksen korostaminen upseerin ammatissa on meidän itse saatava aikaan. Ja kun siinä on onnistuttu, on se myös osaltaan maanpuolustustyötä. Kun esimerkiksi komppanian päällikköä verrataan jonkin tehdas- tai liikelaitoksen johtajaan työntekijöiden lukumäärän suhteessa yksikön varusmiesvahvuuteen, on syytä selvittää tällaisissa vertailussa, että yksikön vahvuus ja tehdaslaitoksen työntekijöiden määrä sinällään eivät ole vertailukelpoisia, sillä tehdaslaitoksen johtaja teettää työtä tai on työntekijöiden esimiehenä ainoastaan kahdeksan tuntia vuorokaudesta. Sen sijaan yksikön päälliköllä on vastuu alaisistaan 24 tuntia vuorokaudessa, ja se ei kohdistu yksinomaan päiväpalveluohjelman mukaiseen palvelukseen, vaan alaisten jatkuvaan kasvatukseen ja huolenpitoon kaikissa heidän tarpeissaan. Lisäksi sotilaiden kouluttaminen isänmaan puolus-

tajiksi on vaativampaa kuin työntekijän ohjaaminen koneen ääreen rutiinityöhön.

— Kadettiupseeri voisi tehdä maanpuolustustyötä monella tavalla jatkuvasti sekä palveluksessa että varsinkin sen ulkopuolella, mutta tärkeään työkenttään hän lisäksi astuu silloin, kun hän antaa tukensa kadettipiirin työlle. Useat kadettipiirit ovat viime vuosina päässeet vaikuttamaan melko hyvin siviiliväestön keskuuteen ja varsinkin maamme nuorisoon. Tällöin on voitu an-

taa varmasti asiantuntevaa tietoa maanpuolustuksesta ja puolustusvoimista etenkin koululaisille.

Puuttumatta siihen olisiko joukko-osastojen komentajien ja päälliköiden johdettava kadettipiirien toimintaa, kuten eräissä kirjoituksissa asiaa on esitetty, on kuitenkin välttämätöntä, että komentajat ja päälliköt antavat tukensa kadettipiirien työlle, kuten Lahdessa useita vuosia on tapahtunut.

Kadettikunnan ja kadettipiirien työ on vuosikymmenien jälkeen jo niin vakaalla

pohjalla, että se ei jonkun yksilön passiivisuudesta tai laiminlyönneistä paljokaan heilahda, mutta kaikkien kadettiupseerien mukanaolo tekee sen työn moninverroin helpommaksi.

Maanpuolustustyö nojautuu vain tosiasioihin ja se vaatii tekijöiltään jatkuvaa rehtyyttä; rehtyyttä, josta nykyisin on siviilimaailman eri sektoreilla valtava puute. Vain kaikessa toiminnassaan rehti upseeri voi olla oikea maanpuolustustyöntekijä.

□

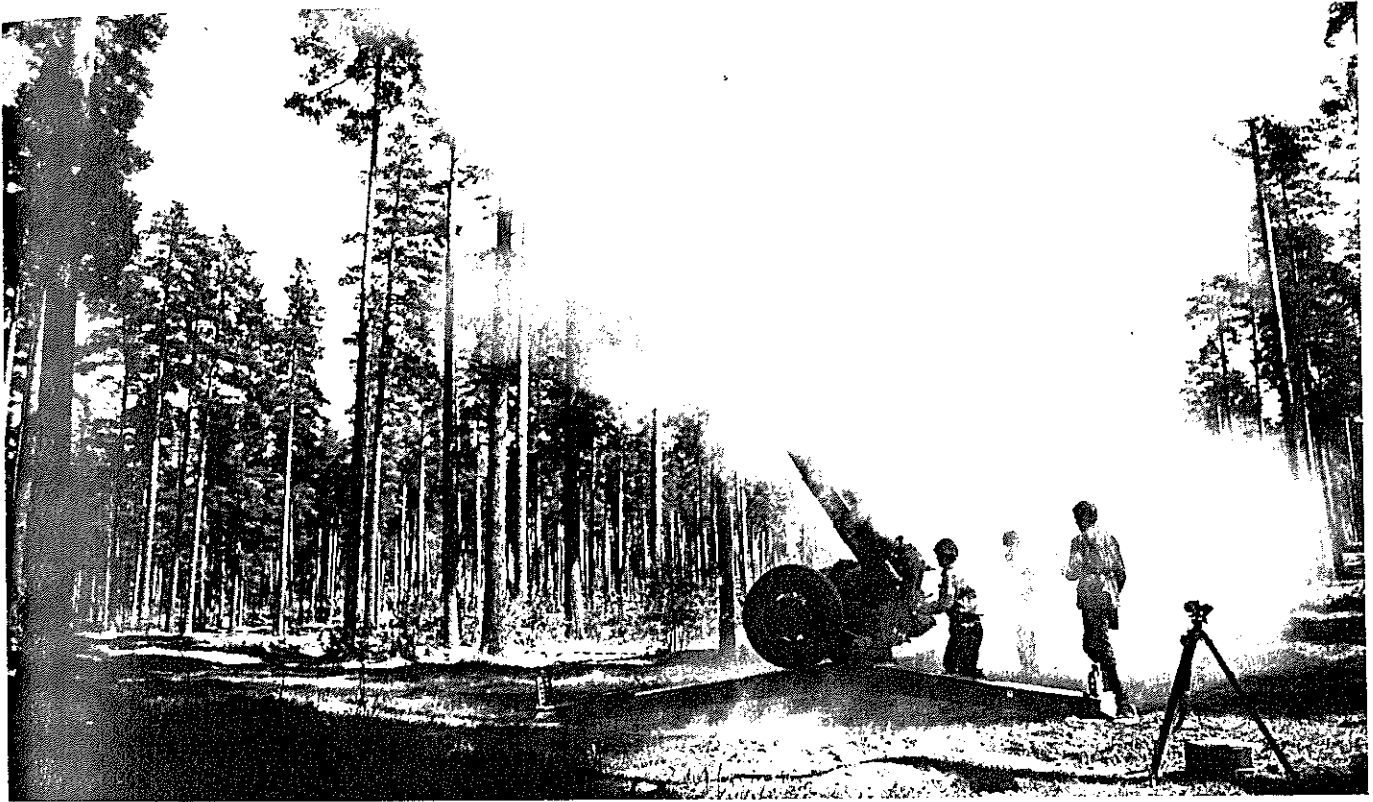

Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankki

Ammattilaisen tapaat Skopissa Aleksin ja Mikon kulmassa

KENTTÄTYKISTÖ NYKYAIKAISESSA TAISTELUSSA

Sotatekniikan ja taktiikan kehitys noudattaa määrättyä aaltoliikettä.

Kenttätykistön aseman ja arvostuksen aaltoiluun on vuosien mittaan vaikuttanut paitsi sen omassa välineistössä ja käyttöperiaatteissa tapahtuneet muutokset, myös erityisesti panssarivaunun tehokas suora-ammuntakyky ja ilma-aseen kyky ulottaa tulivaikutus huomattavan kauas.

"Atomikauhu" johti eräissä ratkaisumalleissa sellaiseen tykistön hajautettuun käyttöön, ettei todella voimakkaasta ja tehokkaasta epäsuorasta tuesta voitu enää puhua. Nykyisin on kuitenkin monipuolisten panssarintorjuntavälineiden massakäyttö tasoittanut panssarivaunujen liiallista yliarvostusta. Ilmatorjunnan kehittyminen ja monipuolistuminen on hillinnyt lentoaseen merkitystä joukkojen välittömänä tulitukena. "Atomikauhukaan" ei ole osoittautunut ai-

heelliseksi. Niinpä kenttätykistön traditionaalinen merkitys jalkaväen ensisijaisena ja tehokkaimpana tulitukena on pikkuhiljaa saamassa entiset asemansa ja arvostuksensa. Edellä kuvattuun muutoksiin on luonnollisesti vaikuttanut myös Vietnamin ja Lähi-idän sotien karuun todellisuuteen perustuvat tietokoneanalyysit. Traditionaalisen epäsuoran tulen merkitys on selvässä nousussa.

Teknisellä laitekehittelyllä on taistelulentäällä reaalista merkitystä vasta sen jälkeen, kun laitteet on saatu riittävän laajaan tuotantoon ja laitteita osataan käyttää. Prototyypit edustavat usein teknillisiä erikoisuuksia, joilla ei sinänsä ole välitöntä merkitystä. Seuraavassa esitellään lyhyesti ja pääpiirtein eräitä kenttätykistön moderneja välineitä, jotka ovat eri puolilla maailmaa sekä palveluskäytössä että tuotannossa.

TULIASEMATOIMINTAAN LIITTYVIÄ LAITTEITA

Niin idässä kuin lännessä on tykkien vetokysymys ratkaistu lähinnä tuettavan joukon liikuntavälineiden mukaan. Niinpä panssari- ja mekanisoituja joukkoja tuetaan ensisijassa 130 tai 155 mm telelavettisella tykistöllä. Varsinaisia jalkaväkijoukkoja tuetaan vedettävällä 105 tai 122 mm tykeillä. Ilmakuljetteisilla joukoilla on 100–105 mm:n tykkikalusto. Laajojen aluemaalien tulittamiseen on kehitetty moniputkiraketinheittämiä. Prikaatien (vast) tykistön kantamat ovat 15–25 km ja armeijakuntatykistön (vast) kantamat ovat 20–30 km.

Tuliasemavalmisteluja nopeuttaa huomattavasti jokaisessa tulipatterissa oleva hyrräsuuntakehä, jolla muutamassa minuutissa (15 min) pystytään määrit-

tämään tarkka suunta. Jokaisella tuliyksiköllä on mahdollisuus saada tuore, jatkuvaan tuulitutkaukseen perustuva ballistinen sää. Jokaisessa patterissa on lähtönopeutta mittaava v_0 -tutka. Pienten tietokoneiden yleistymisen on mahdollistanut sen, että graafinen ampuma-arvojen määrittäminen on voitu siirtää varamenetelmäksi. Laskimen reaalihyöty on siinä, että se muistaa esim 100 maalin arvot. Tällä taas on huomattava merkitys silloin, kun on kyse suurista ampu-maetäisyyksistä ja jatkuvista aseman-vaihdosta.

AMPUMATARVIKKEET

Elävää voimaa tulitetaan pääasiassa herätesyöttimin varustetuilla a-tarvikkeilla. Vaunumuodostelmiin pyritään vaikuttamaan sekä erilaisin savu- ja sytytysammuksin että lentoratansa loppuvaiheessa maaliin hakeutuvien ammuksin. Normaaliin suora-ammuntoihin käytetään edelleen onteloammuksia.

TULENJOHTOLAITTEET

Tulenjohtolaitteiden tärkein parannus lienee laser-etäisyysmittarin kehittyminen kenttäkäyttöön kolmena versiona nimittäin

- tulenjohtovaunuun asennettu malli
- kannettava jalustalta toimiva malli ja
- suurehkon kiikarin kokoinen kannettava malli.

Laitte on tarkka sekä hyvin käyttö- ja käsittelyvarma

Vastakranaatinheitintutkan kokoa on huomattavasti pienennetty ja maastokelpoisuutta lisätty. Kranaatinheitinistön tuliasemien paikannustarkkuus on erinomainen. Tutkat soveltuvat hyvin myös liikkuviin sotatoimiin.

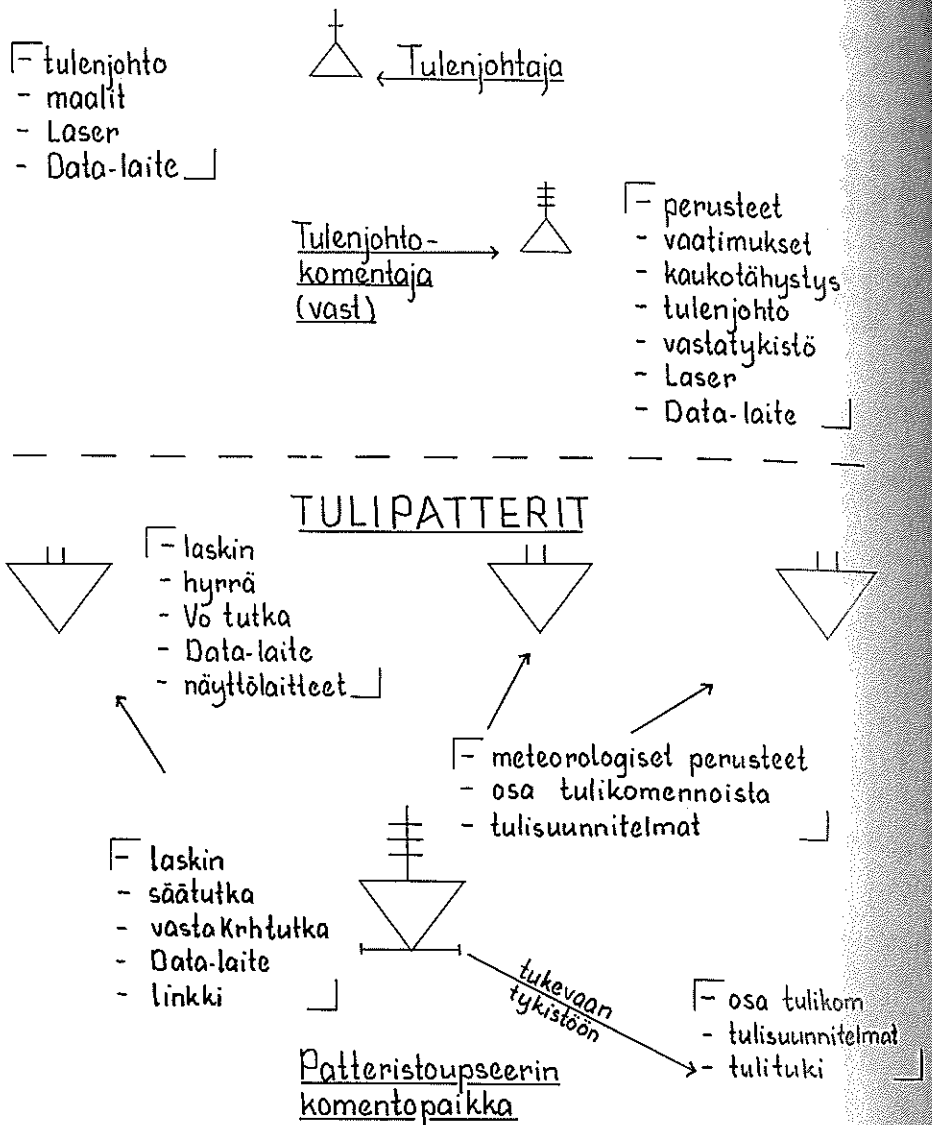
Muista mittaustiedustelun välineistä kannattaa mainita äänimittauskalustossa tapahtunut kehitys.

VIESTIVÄLINEET

Tulikomennot koodataan ja siirretään tavalliseen kenttäradioon liitetyllä pienellä lisälaitteella datasiirtona. Koodatun sanoman viestitys laitteelta toiselle vie alle sekunnin. Siirto on siinä mielessä häiriötön, ettei sanoma voi tulla vastaanottajalle virheellisenä. Tärkeimmät tulikomentoyhteydet on varmennettu linkkikalustolla.

TULEN TEHON LISÄÄMINEN

Edellä mainittujen laitteiden tarkoituksena on parantaa tuliasemaanajon nopeutta, lisätä tulen aloituksen yllätyksellisyttä ja nopeutta, varmentaa osu-matarkkuutta, tehostaa tulen siirtämisen nopeutta sekä taata riittävän tehokkaan tulen määrän ja laatu oikealla hetkellä oikeaan paikkaan.

Kuva Enailtä nykyaikaisen tykistön toimintaperiaatteita ja laitesijoitteluja

ERÄITÄ TULIASEMA-TOIMINTAAN LIITTYVIÄ NÄKÖKOHTIA

Kuusitykkinen patteri on yleensä kootussa ryhmityksessä. Patterit ovat keskenään hajaryhmitettyjä n 1-2 km² alueella. Yleisenä vaatimuksena on, että ampumavalmius on saavutettava n 15-20 minuutissa. Näin nopean toiminnan edellytyksenä on se, että jokaisella patterilla on oma orgaaninen tuliasemien tiedustelu- ja valmisteluosasto. Tuliasemat valitaan pelloilta, jolloin raivauksia ei tarvita. Mittaukset perustuvat hyrräsuuntakehän käyttöön ja yhteydet hoidetaan tehokkailla tuliasemaradioilla. Jokaisessa patterissa on laskimet, jolloin aikaisempien tulisunnitelmiin ballistiset arvot on välittömästi hyödynnettävissä.

Laskimelta saatavat ampuma-arvot välittyvät johdinyhteyksiä pitkin valokuinan työkeille.

Tuliportaiden ilmatorjunnan tarve on kiihtynyt. Yhtäällä on ilmatorjuntakysymys ratkaistu antamalla tuliportaan suojaksi pienehkö määrä lähi-ilmatorjuntaohjuksia. Toisaalla on kenttätykistön käyttöön osoitettu vanhempaa ilmatorjuntakalustoa.

Eräissä ratkaisumalleissa on ilmatorjunta ja tuliportaan lähipuolustus yhdistetty siten, että tuliportaalla on orgaaninen noin joukkueen suuruinen lähipuolustusosasto, joka on varustettu tehokkailla liikuntavälineillä, ilmatorjunta-aseilla, kertasingoilla ja lähitorjuntaohjuksilla. Näin pyritään vapauttamaan varsinainen tuliasemamiehistö muista kuin tuli- ja tuliasematoimintaan liittyvistä tehtävistä.

ERÄITÄ TYKISTÖN KÄYTTÖPERIAATTEITA HYÖKKÄYKSESSÄ

Suurten joukkojen hyökkäys rytmittyy yleisesti ottaen siten, että vuorokauden valoisa aika hyökätään ja kun ilta koittaa tai ohjesääntöjen määrittämä tasa on saavutettu, ryhmittyy kärjessä hyökännyt joukko puolustukseen. Yö on huollon, uudelleen ryhmittämisen, yhteyksien varmentamisen, tuliasemaryhmittymisen muutosten ja muiden valmistelujen aikaa. Aamulla jatkaa yleensä uusi joukko voimakkaan tulivalmistelun turvin. Yön aikana on tykistö ryhmitetty hyvin eteen. Sen on oltava ampumavalmiina n 1-3 tuntia ennen tulivalmistelun alkua.

Ainakin osa käytettävissä olevaa tykistöä osallistuu vastatykistöammuntoihin, joiden maalit on paikannettu tiedustelupartioiden ilmoitusten, lentokuvauksen, tutkimituksen tai muun mittaus-tiedustelun keinoin. Vastatykistöammunnoilla katsotaan olevan ratkaisevan keskeinen merkitys tulevan hyökkäyksen onnistumiselle, sillä se takaa oman tykistön osallistumisen tulivalmisteluun ja estää vihollisen tehokkaan torjuntatulen.

Varsinaisen tulivalmistelun tulisuunnitelma syntyy siten, että

- etulinjan tulenjohtajat paikantavat tarkasti (laser) välittömästi etulinjan tuntumassa olevat maalit,
- vastakranaatinheitintukat paikantavat ampuvia vihollisen tuliasemia ja
- elektronisella ym tiedustelulla paikannetaan vihollisen komentopaikkoja, johtokeskuksia jne.

Erilliset tiedot kootaan tuliportaaseen, jossa laskimet laativat automaattisen tulisuunnitelman. Laskimelta saatavien arvojen perusteella pyydetään tarvittaessa lisätulta vahventavalta tykistöltä käyttäen linkkiyhteyksiä ja data-siirtoa. Pyrkimys toimia tykistöryhminä ja tulen laskennollinen massoittaminen on ilmiselvä.

Tulivalmistelun jälkeen siirretään tuliyksiköitä aikaisemmin laadittuun kokonaissuunnitelmaan liittyen. Ilmeneviä maaleja tulitetaan käyttötuliyksikköperiaatteen mukaisesti, säilyttäen silti valmius tulen hetkelliseen massoittamiseen.

ERÄITÄ TYKISTÖN KÄYTTÖPERIAATTEITA PUOLUSTUKSESSA

Puolustuksessa ryhmitetään tykistö siten, että se kykenee tehokkaan torjunnan lisäksi myös vastatykistöammuntoihin. Vastatykistöammuntojen onnistumisella on puolustajalla keskeinen merkitys siksi, ettei vihollinen yleensä hyökkää ennenkuin määrätty laskennollinen tulyivoima on saavutettu. Jo etukäteen on nähtävissä alueet ja tasat, joihin vihollisen tykistö tulee ryhmittymään. Niinpä tiedustelu ja tulenjohto voidaan suunnata etukäteen oikeille alueille.

Komentopaikkojen yhteydessä olevilta kaukotähystyspaikoilta suoritetaan yöllä valomittausta ja päivällä lasermittausta. Näin täydennetään tutkimituksen tuloksia.

Kun tiedetään, että hyökkäävä joukko siirtyy yleensä vasta tulivalmistelun aikana puolustajan tykistön kantaman sisäpuolelle, voidaan torjunnat ampua siten, että vihollisen hyökkäysuralle käytetään savu- ja sytytysammuksia sekä ohjautuvia ammuksia. Vasta jalkaväen jalkautumisalueille ammutaan herätesyöttimien. Tulen keskitettyyn käyttöön pyritään puolustuksessakin siten, että tuliportaat huolehtivat riittävästä laskennallisesta tehokkuusvaatimusten täyttämisestä.

SOTA EI OLE PELKKÄÄ TEKNIKKAA

Edellä olevan perusteella voidaan todeta, että kenttätykistölle asetetut nopeus-, tarkkuus ja tehokkuusvaatimukset ovat huomattavasti kasvaneet. Menetelmät ovat teknillistyneet ja manuaaliset menetelmät ovat jäämässä historiaan. Merkillepantavaa on myöskin pyrkimys tulen keskittämiseen ja tykistöryhmien käyttöön. Pitkälle menevä hajauttaminen johtaa helposti tuloksettomaan näpertelyyn. Silti ei pidä sortua tekniikan yliarvostukseen. Sota ei kuitenkaan ole pelkkää tekniikkaa tai laskeoppia. Kyky käyttää vaatimattomakin laitteita oikealla hetkellä ja oikeassa paikassa sekä ottaa tarkoin huomioon olosuhteiden omaleimaisuus ja joukon henki ovat usein ne tekijät, joilla taistelut nykyäänkin voitetaan.

KUUMA SINKITYSTÄ

- laitaksessa, jonka
- kapasiteetti on Pohjoismaiden suurin
  - neljästä laitoksesta yksi on Suomen suurin
  - toiminta on keskittynyt Auraan ja Mikkeliin

Tarjous- ja hintatiedustelut:
AURAJOKI OY, 21380 Aura
puh. 921-760168 (vaihde)
telex 62-378 SINAU

AURAJOKI OY

PÄÄKATSELMUS VIIPURISSA

8.5.1742

Ote Venäjän armeijassa vapaaehtoisena palvelleen tanskalaisen kapteeni Dierich Anthon von Diethardt'n pitämästä sotapäiväkirjasta Sotaretkellä Suomessa 1742.

Saksankielisestä käsikirjoituksesta suomentanut Tapani Mattila.

3.5. Viipurin linnoituksessa yli talven varuskuntana olleet rykmentit marssivat niitä varten viitoitettuun leiriin ja niille annettiin samalla tiedoksi, että niiden tulee seuraavien 5 päivän aikana olla valmiina pääkatselmusta varten.

8.5. Kaupungin edustalle leirytyneet rykmentit lähtivät liikkeelle ja kenraalit lähtivät suorittamaan pääkatselmusta. He jakaantuivat siten, että kukin kolmesta läsnä olevasta kenraalista otti yhden rykmentin. Tällainen katselmus, joka oli suoritettava joka vuosi, tapahtui seuraavasti:

Niin pian kuin katselmusta suorittava kenraali tuli rykmentin sivustalle, antoi rykmentin komentaja käskyn viedä kivääri eteen ja rummuttaa marssia rintaman ohituksen ajan. Kaikki yliupseerit tervehtivät espontoneillaan, myös liput laskettiin hänen edessään, sen jälkeen tuli pataljoonien suorittaa äkseerausta, muodon muutoksia ja aseiden käsittelyä.

Aseiden käyttö tapahtui melkein samoin kuin meidänkin armeijassamme, nimitään yksinkertaisissa ja kaksinkertaisissa rivistöissä, kuitenkin sillä erotuksella, että rivistöjen tuli avattiin ennen plutoonain tulta ja että lopuksi kaikki neljä riviä, kaksi etummaista polvelta, ampui-ivat samalla kertaa yhteislaukauksen.

Väkiryynnäkön komensi yleensä pataljoonan komentaja ratsun selässä istuen. Kenraali Keith sanoi minulle, että ylisotamarsalkka kreivi von Münnich oli näin määrännyt siitä syystä, että päällikkö

komentaessaan tulitaistelun ja samoin myös väkiryynnäkön ratsailla ollen voi tällöin paremmin tarkkailla pataljoonaa ja vihollista sekä sen liikkeitä ja olla samalla kykenevämpi heti korjaamaan pataljoonassa syntyvän epäjärjestyksen. Päällikkö komensi plutoonien tulta siitä syystä, että hän ratsun selästä takaapäin voi paremmin havaita mihin tätä tulta kaikkein kipeimmin ja vihollista vastaan hyödyllisimmin voitiin ja täytyi käyttää, kun lisäksi näihin plutooniin jaettujen upseerien paikka taistelun aikana oli kolmannessa rivissä, missä myös lipunkantajien tuli kulkea. Kuitenkaan ei ollut heidän harjoituksensa vastaista, että jokainen upseeri tilanteen niin vaatiessa itse komensi.

Mitä yhteislaukaukseen tulee, on sen tulivoima hirmuinen, koska se ei tapahdu ennen kuin voidaan samalla käyttää kartesseja. Minä olen sitä mieltä, että tällaisen yhteislaukauksen ampuminen

muodostuu sängen uskalletuksi ellei heti sen jälkeen ole tarkoituksena käydä vihollisen kimppuun pistin kiinnitettynä kiväärin piippuun ja ryhtyä käsikämmään vastustajan kanssa. Ratsuväkeä vastaan sitä ei enää ole käytettävissä, koska vihollinen ei varmaankaan anna aikaa aseiden lataamiseen uudelleen, minkä seurauksena tällainen aseensa tyhjäksi ampunut pataljoona tulee varmasti löydyksi takaisin.

Olen muuten taistelussa pannut merkille, että tavallinen sotamies latasi ripeästi ja hänelle neuvottiin pääasiassa matalaa ampuma-asentoa. Tässä tilaisuudessa kertoi usein mainittu kenraali Keith minulle, että hän oli viimeksi käydyssä Lappeenrannan taistelussa todennut, että Ruotsin armeijan kaksi etummaista riviä ampuivat tuskin koskaan pystyasennossa vaan pitivät kivääriä sivulla siinä asennossa, jossa sitä on tapana pitää silloin kun on suojeltava syytysruutia sankissa. Tätä asentoa he käyttivät myös aina lähestymismarssin aikana, mistä oli seurauksena, että venäläisten puolella sattui niin paljon selviä haavoittumisia, joissa alaruumis ja jalat saivat haavoja.

Taisteluesityksen päätyttyä pataljoonat olivat hajaantuneena ja kompaniat järjestäytyivät katselmukseen kulkien mies miehen perässä nimenhuudon mukaan. Rykmentin kirjurin luokissa kaikki nimiluettelot piti ainoastaan yli- ja aliupseerien vastata "minä" ja kulkea ohitse. Aliupseereilla oli yöllään pistooli, jollainen tuli olla myös kaikilla niillä katselmukseen osallistuvilla, joilla ei ollut kivääriä, kuten rykmentin rummunlyöjillä ja torvensoittajilla sekä kompanian välskäreillä ja kirjureilla. Tavallinen sotamies ei vastannut mitään, vaan marssi sen jälkeen kun hänen ni-

mensä oli huudettu, suoraan ylitarkastajan eteen, missä hän suoritti kiväärin eteenviennin ja jälleen olalleviennin sekä marssi edelleen. Tämä tapahtui lopuksi jotta kenraali näkisi, että miehellä on terveet ruumiinjäsenet ja että hän kykenee käsittelemään kivääriään.

Kun rykmentin esikunta tuli katselmukseen, jäivät majuri, rykmentin maajoitusmestari ja adjutantti ratsaille. Tarkastuksen päätyttyä ja sillä aikaa kun kompaniat sijoituivat jälleen pataljoonaan ja asettuivat kahteen riviin rintamasuunta toisiaan vastaan, meni ylitarkastaja rintaman taakse, mihin miehistön reput ja kuormasto oli sijoitettu neljään riviin, ja tarkasti päällisin puolin oliko kaikki sellainen esillä, mitä kruunu oli sotamiesten käyttöön antanut, saappaat ja säärystimet mukaanluettuna. Tarkastettuaan ne kenraali kulki kahteen riviin rintamat vastakkain asetuneen pataljoonan halki. Kaikki miehet pitivät kiväärinsä viistossa asennossa pistin piippuun kiinnitettynä, jokainen antoi lukon iskeä näyttääkseen kenraalille, että sankki oli hyvin teritetty ja myös koko kivääri oli kelvollisessa kunnossa.

Kiväärin esittämisen jälkeen pataljoona asettui vielä paraatijärjestykseen ja muodosti neliön, jonka sisälle kenraali meni käskien samalla kaikkia upseereita poistumaan neliöstä, jossa hän kysyi jokaisen kompanian aliupseereilta ja miehiltä olivatko he aina määrääkoina saaneet oikein palkkansa samoin kuin muonansa sekä vaatetuksensa, kaiken sen, mitä kruunun on ollut heille annettava. Sitten kysyttiin miten tyytyväisiä he olivat heitä johtamaan asetettuun everstiin sekä muihin upseereihin, oliko heillä jotakin valittamista näitä kohtaan tai olivatko he näiden taholta tulleet

huonosti ja pahasti kohdelluiksi sekä lopuksi tiesivätkö he muuten näistä jotakin sellaista sanottavaa, mikä on keisarinan ja hänen valtansa vastaista.

Sen jälkeen kun kenraali oli saanut tiedot, huudettiin upseerit takaisin ja pataljoona järjestäytyi paraatiin, minkä jälkeen ylitarkastaja lähti yhdessä rykmentin esikunnan kanssa leiriin ja tarkasti teltat toinen toisensa perästä todetakseen olivatko he kunnossa sotaretkää varten. Tämän jälkeen tarkastettiin tykit tarvikkeineen, myös ammus- ja patruuna-ajoneuvot tutkittiin sekä olivatko niihin kuuluvat ampumatarvikkeet hyvin säilytetyt minkä jälkeen kruunun rykmentille antamat hevoset valjaineen tuotiin esille ja tarkastettiin. Samalla tarkastettiin rykmentin kenttäpaja ja katsottiin olivatko sairas- ja muut ajoneuvot kelvolliset ja kunnossa sotaretkää varten.

Lopuksi esitettiin kaikki rykmentille vuoden aikana annetut alokkaat, kuitenkin ilman kivääriä, ja tutkittiin oliko heidän kohdallaan tapahtunut jotakin vääräryyttä, varsinkin oliko joku ollut jo aikaisemmin palveluksessa. Kun kaikki oli täten käyty lävitse ja tarkastettu, lähti ylitarkastaja sairaalaan katsomaan sairaita, jolloin päämajan lääkäri ja välskäri sekä rykmentin komentaja ja majuri olivat myös paikalla. Sairailta kysyttiin ensin olivatko he olleet hoidon puutteessa ja kävivätkö kompanian upseerit ja majuri heitä usein katsomassa. Päämajan lääkärin tuli kertoa sairauksista ja tutkia ja ilmoittaa olivatko rykmentin välskärin antamat lääkkeet terveellisiä ja hyviä.

Edellä kerrotulla tavalla pidettiin ylitarkastajan katselmus jokaisessa rykmentissä. □

MAREKO OY

Annankatu 10 CV 00120 Helsinki 12 ☎ 171 955 Telex Helsinki 12-1523 ➤ Mareko Helsinki-Finland

NIINISALO KENTTÄTYKISTÖ- VARUSKUNTANA

Satakunnan Tykistörykmentin kasarmi, joka valmistui vuonna 1935. Tämä rakennus modernisoitiin täysin sisätiloiltaan vuosina 1966–67.

Kankaanpään kaupunkiin kuuluva Niinisalon varuskunta sijaitsee kauniin Valkiajärven rannalla noin seitsemän kilometriä varsinaisen kaupungin keskustasta koilliseen olevassa Hämeen- ja Pohjankankaan yhtymäkohdassa.

Tarkasteltaessa Niinisalon varuskunnan syntyä ja kehittymistä maamme suurimmaksi tykistövaruskunnaksi, voidaan todeta varuskunnan synnyn perustuvan 1930-luvun alkupuolella tehtyyn päätökseen, jonka mukaan rakennustyöt aloitettiin Niinisaloon perustettavaa Kertausharjoituskeskusta varten. Ensimmäiset rakennukset valmistuivatkin vuonna 1934 ja suunniteltu rakennustointa saatiin päätökseen juuri ennen

Talvisodan alkua. Toinen rakennusvaihe toteutettiin 1940-luvun alkupuolella, jolloin aloitettiin rakennustyöt Pohjankankaalla Koeampuma-asemaa varten.

Nämä työt kestivät pari vuotta, jonka jälkeen Koeampuma-asema ampumakenttineen oli toimintavalmis. Kolmas rakennusvaihe toteutettiin 1950-60-luvuilla, jolloin rakennettiin kasarmialueelle eräitä kasarmi-, esikunta- ja huoltorakennuksia sekä kantahenkilökunnan asuntoalueelle useita asuinrakennuksia.

Tämän lisäksi peruskorjattiin muutamia jo vanhentuneita rakennuksia sekä kasarmi- että asuntoalueella.

Vuonna 1948 muodostui Niinisalosta varsinainen kenttätykistövaruskunta.

Tällöin siirrettiin Oulusta Kenttätykistörykmentti I:n esikunta, alipuseerikoulu ja I patteristo. Edelleen siirrettiin vuonna 1950 Hämeenlinnasta silloinen Mittauspatteri, jota uudelleenjärjestelyjen yhteydessä vuonna 1952 laajennettiin ja jonka nimi silloin myös muutettiin Mittauspatteristoksi. Edellä mainitun uudelleenjärjestelyn yhteydessä muodostettiin Niinisaloon sijoitettua ja jo aiemmin mainituista Kenttätykistörykmentti I:n osista sekä Niinisalossa sotien ajasta lähtien toimineesta Kaasusuojelukoulusta uusi joukko-osasto, jonka nimeksi tuli Kenttätykistörykmentti 2. Tämä joukko-osasto sai vuonna 1957 uudeksi nimekseen Satakunnan Tykistörykmentti.

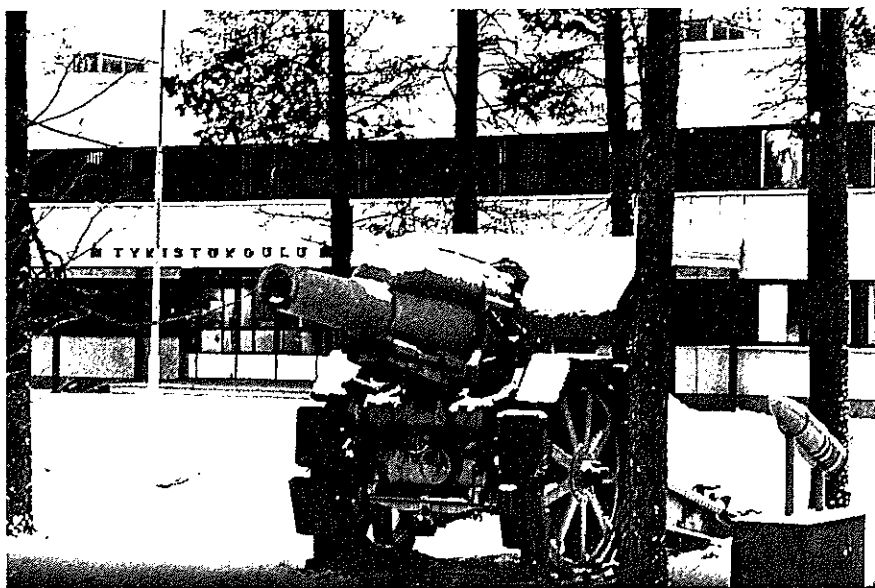
Vuonna 1957 siirrettiin Hyrylästä Porin Prikaatin Patteristo, joka edelleen siirrettiin vuonna 1966 Kajaaniin määrättyä Kainuun Prikaatin Patteristoksi.

Viimeksi on Niinisaloon saapunut Tykistökoulu Santahaminasta. Tämä siirto toteutettiin vuonna 1969, jolloin rakennus koulua varten oli saatu valmiiksi.

Nykyisin on lähes tuhat miestä käsitteävään Niinisalon varuskuntaan sijoitettu seuraavat kenttätykistön joukot – Satakunnan Tykistörykmentti, jonka tehtävänä on kouluttaa Satakunnasta, Varsinais-Suomesta, Etelä-Pohjanmaalta ja läntisestä Hämeestä kotoisin olevia varusmiehiä ja reserviläisiä aselajinsa eri tehtävät hyvin taitaviksi sotilaisiksi. Lisäksi Satakunnan Tykistörykmentin tehtävänä on ollut vuodesta 1966 alkaen kouluttaa YK:n rauhanturvajoukkoihin Suomesta menevä henkilöstö.

– Mittauspatteristo, joka kenttätykistön ainoana mittaustiedustelun joukko-osastona antaa kenttätykistön tarvitseman mittaustiedustelun ja erikoisvälineitä vaativan mittaustoiminnan koulutusta. Mittaustiedustelun menetelmänä käytetään ääni-, valo- ja tutkamittausta. Patteristo osallistuu alan väline- ja tutkimukseen ja -kehittelyyn sekä suorittaa näihin liittyvää mentelmätutkimusta. Puolustusvoimien mittaustoiminnan lisäksi suoritetaan Maanmittaushallituksen, Geodeettisen Laitoksen sekä kuntien ym mittaustehtäviä ja

– Tykistökoulu, jonka tehtävänä on antaa korkeakoulutasoista opetusta upseereille kapteeni- ja kadettikursseilla sekä järjestää toimiupseereiden jatko- ja täydennyskurssit. Lisäksi koulussa järjestetään kantahenkilökunnan opetustilaisuuksia sekä kertausharjoituksia kenttätykistön johtajatehtävissä oleville reserviläisille. Näiden tehtävien lisäksi koulu toimii kenttätykistön kehitys- ja tutkimuslaitoksena.

Tykistökoulun vuonna 1969 valmistunut ajanmukainen rakennus.

Niinisalon tykistövaruskunnasta puhuttaessa ei voida sivuuttaa varuskuntaan saumattomasti liittyvää Pohjankankaan ampumakenttää, joka on ollut kenttätykistöjoukkojen käytössä ampuma- ja sotaharjoituksia varten vuodesta 1945 alkaen. Näissä harjoituksissa on voitu toteuttaa kovapanosammunnat yhdellä tai useallakin patteristolla samanaikaisesti. Alkuaikoina pidettiin kenttätykistön sekä kesä- että talviammumaleirit tällä ampumakentällä. Vuodesta 1949 alkaen on kesäleiriammunnat pidetty Rovajärven leirialueella ja vuodesta 1958 alkaen siirrettiin talvileiriammunnatkin sinne. Kenttätykistön ammuntoja ei ole suinkaan kokonaan lope-

tettu Pohjankankaalla, sillä Satakunnan Tykistörykmentti, Tykistökoulu ja useat reserviläispatteristot sekä muutamat kokelasammunaleireistä suorittavat osan kovapanosammunnoistaan vielä Pohjankankaan ampumakentällä.

Kuten edellä esitetystä voidaan todeta, on Niinisalon varuskunnalla varsin mittavat tykistölliset perinteet. On toivottavaa, että kenttätykistö voi tulevaisuudessakin jatkaa menestyksellistä koulustehtäväänsä tässä maaston, alueen väljyyden sekä kovapanosammunta-mahdollisuuksiensa puolesta kenttätykistön käyttöön hyvin soveltuvassa varuskunnassa. □

SUUNTO
MADE IN FINLAND

**SUOMALAISIA
KOMPASSEJA**

02920 Espoo 92
puh. 90-847 033

25140

PUSKANTIE 18 A
60100 SEINÄJOKI 10

**ETELÄ-POHJANMAAN
PUHELIN OY**

EFFOA
SUOMEN HÖYRYLAIVA OSAKEYHTIÖ

**PÄIJÄT-HÄMEEN
PUHELINYHDISTYS**
LAHTI, HARJUKATU 28 B • 21211

Upseerikoulutus Niinisalossa

Talvisodan puhjettua marraskuussa 1939 jouduttiin hakeutumaan olosuhteisiin, joissa upseerin pohjakoulutus saati tehokkaasti ja tarpeellisimpaan keskitetyt tapahtua. Reserviupseerikoulutus siirrettiin RUK:n arvokkaasta ja perinnekkaasta Haminan maisemasta Kankaanpäähän Niinisalon kylään.

ALKUVAIHEET

Välttämättömimmät tilat saatiin niistä rakennuksista, jotka oli ehditty v. 1934 aloitetusta kertausharjoituskeskuksen rakennusohjelmasta toteuttaa. Sisätilat eivät luonnollisesti olleet tarkoituksenmukaisia, mutta harjoitusmaastoa aukeni Metsähallituksen omistamalta Hämeen- ja Pohjankankaan alueelta riittävässä määrin.

Reserviupseerikurssi 43, joka oli käynnistynyt syyskuun alussa Haminaan siirtyi 1.12.1939 Niinisaloon aloittaen merkittävän ja ainutlaatuisen jakson paikallisen varuskunnan elämässä sekä Puolustusvoimien historiassa.

RUK ja joulukuun aikana Niinisaloon muuttanut Kadettikoulu muodostivat

Sotakoulukeskuksen. Kadettikurssin päättyessä vuoden vaihteessa Sotakoulukeskus samaistui RUK:uun. Koulun johtajan tehtävät otti vastaan 24.1. eversti Viljo Kauppila. Hän oli toiminut RUK:n johtajana 1928-33, joten hänellä oli riittävästi kokemusta muuttuneissa olosuhteissa tapahtuvan koulutuksen suunnitteluun ja johtamiseen.

KURSSIT

RUK:n Niinisalo-vaiheeseen liittyi kaikkiaan 19 kurssia. Kurssi 43 päättyi 21.12.1939. Valmistuneet reservin upseerit siirtyivät tulikasteeseensa rintamalle.

Seuraava kurssi alkoi 2.1.1940 sisältäen totuttuun tapaan eri linjoilla kaikkien maavoimien koulutushaarojen koulutuksen. Kurssille komennettiin 20.1. lisää 314 oppilasta kenttätykistön johtajatehtäviä varten. Vastaavasti päättyminen tapahtui porrastettuna siten, että kurssi 44 loppui 8.3. ja 44 A — myöhemmin alkanut kurssin osa — 10.4.

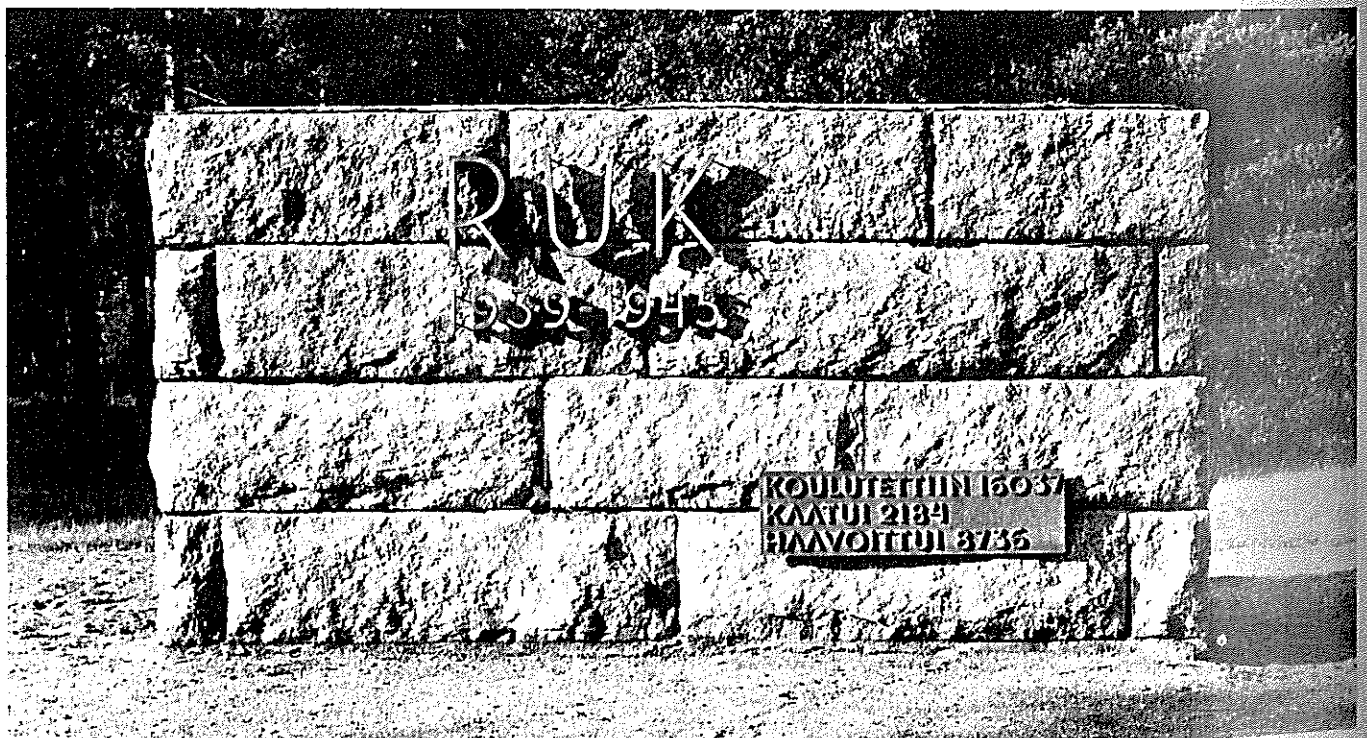
Kurssi 59 oli viimeinen täysimittainen

Niinisalossa toimeenpantu, sillä seuraava alkoi välirauhan voimaantumisen jälkeen kiireen ja lyhennetyt ohjelman merkeissä Santahaminassa. Reserviupseerikoulutus palautui 2.1.1945 alkaneelella 61. kurssilla vielä takaisin Niinisaloon, mutta se jouduttiin keskeyttämään 18 päivän kuluttua liittoutuneiden valvontakomission vaatimuksesta. — Tällöin keskeytyi reserviupseerien koulutus yli 3 vuodeksi.

TOIMEENPANO ERIKOISPIIRTEINEEN

Sotatoimet heijastuivat varsin herkästi Niinisalon koulutukseen. Kiihkeimmän taistelutoiminnan aikana oli kurseja osittain päällekkäisinäkin. Tällöin oppilasvahvuudet nousivat huomattavasti yli 2000.

Aluksi poikkeukselliset olosuhteet näkyivät myös ikärakenteessa. Oppilaiden ikäerot saattoivat olla jopa 30 vuotta ja oppilasjoukon keski-ikä samoin 30 vuotta. Siviilikoulutuksen taso vaihteli varsin laajasti eroten luonnollisesti normaali-ikäisten vaatimustasosta. — Nämä piirteet alkoivat kurssista 47 palautua ta-

vanomaisiksi. Kurssi 48 oli jälleen tyyppillinen varusmieskurssi.

Ensimmäisiä Niinisalon kursseja leimasi sotatoimien kehittämisestä johtuva kiire. Opetuksesta jouduttiin karsimaan epäoleelliselta tuntuva. Keskiytettiin ase- ja sotajäljen välttämättömiin aiheisiin. Tulivoiman painotus ja erikoisajelajien merkitys alkoivat voimistua pääasellajin — jälkävään-koulutuksen rinnalla.

Palvelusajan pidentyessä lakisääteisesti 24.1.41 kahdeksi vuodeksi pyrittiin koulutusta kehittämään kurssiaikaa jatkamalla. Jatkosodan alku vesitti kuitenkin osittain sen toteuttamisen.

Upseerien opetuslaitoksia käsittelevä laki muutti 25.7. koulun nimen Upseerikouluksi, jona se toimi vuoteen 1952 asti.

Kurssien kestoajat olivat vaihdelleet eri vaikuttimista riippuen parista kuukaudesta viiteen kuukauteen. Kurssin 52 päättymisen oli varsin poikkeava. — Jälkäväkilnja siirtyi tositoimiin 1.10.1941. Tykistön ja viestin koulutus jatkui loka-kuun puoliväliin saakka. Tehostettuun valmentautumiseen määrättyt siirtyivät johtajatehtäviin vasta marraskuun alussa.

Koulutusorganisaatio oli oppilasmäärästä johtuen varsin laaja. Perusyksiköitä saattoi olla puolentoistakymmentä muodostaen yhteensä 40-60 koulutusosastoa.

Sotatilanteen jähmettyminen aiheutti sen, että kurssien 54-59 koulutusaika vakiintui 5 kuukaudeksi. Omalta osaltaan tämä varmaankin selkiytti koulutusolosuhteita ja varmensi opetus- tavoitteiden saavuttamista.

"INTERNAATTI"

Sotien jälkeen järjestettiin niille, jotka asepalveluksen vuoksi olivat joutuneet keskeyttämään koulunkäyntinsä mahdollisuus opiskelun päättämiseen. Kasarmin suojissa toimineen sisäoppilaitoksen varsin omaleimaisissa puitteissa totuttautui yli tuhat nuorta miestä jälleen koulupojan rooliin.

PERINTÖ

Kun nyt pyrkii hakemaan tuntuvaa kosketusta sotien aikaiseen RUK/UK:

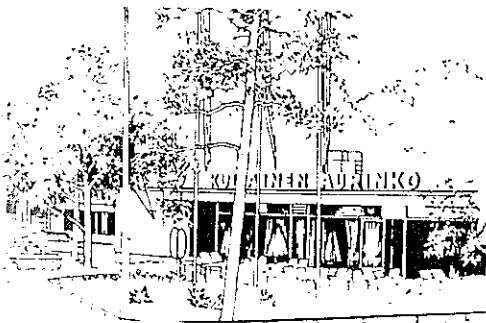
un on se mahdollista pysähtymällä kasarmialueella sijaitsevan muistomerkin ääreen. — Kankaanpäässä vaikuttaneen kuvanveistäjä Kauko Räikkeen luoma teos on kuin osanen sitä vankkaa perustaa, jolle nykyinen yhteiskuntamme pohjautuu. Samalla paasi kertoo sen uhrin arvon, jonka Niinisalon reserviupseerikoulutus joutui antamaan sodan alttarille. Kaikkiaan 16037 upseerista kaatui 2184 ja haavoittui 8736.

Lopuksi nousee mieleen kysymys, eikö Niinisalosta voisi löytyä jotain muutakin, mikä tulisi muistuttamaan meitä nuorempia polvia sotahistoriallisesti maineikkaasta RUK:n jaksosta pienessä pohjois-Satakuntalaisessa kylässä.

TÄNÄÄN

Kirjoituksen otsikkoon viitaten voitaneen todeta, että nykyäänkin Niinisalo on korkeatasoisen johtajakoulutuksen näyttämönä. Tätä tehtävää suorittaa vuonna 1969 paikkakunnalle muuttanut Tykistökoulu, jonka tavallaan voidaan ajatella jatkavan samalla uralla kuin RUK lähes 40 vuotta sitten.

SOKOS HOTELLIT viihtyisä osa matkaasi

SOKOS-HOTELLIT on maamme hotelliketju.

Siihen kuuluu 59 hyvän palvelun hotelleja. Kaikki hyvien kulkuyhteyksien päässä. Joko sopivasti paikkakunnan keskellä tai kauniin luonnon tuntumassa.

Lisäksi käytettävänäsi on 180 viihtyisää SOK-ravintolaa sekä 360 palveluvalmista kahvilaa.

SOKOS-HOTELLIT ovat luotettavia.

SOKOS-HOTELLIT on jaettu 5 eri ryhmään palvelutasonsa mukaan. Tämän tähtiluokituksen avulla voit vaivatta valita hotellin aina toivomustesi mukaan.

SOKOS-HOTELLIT ovat edullisia.

Jos olet osuuskaupan jäsen, saat 50 %:n jäsenetualennuksen viikonloppuisin useimmissa SOKOS-hotelleissa. Ja kesäaikaan lukuisat SOKOS-HOTELLIT tarjoavat alennuksen joka päivä. Käytä hyväksesi myös SOKOS-hotellien ravi-, teatteri- ja viikonloppupaketteja.

Lisätietoja saat suoraan SOKOS-hotelleista, matkatoimistoista sekä Keskusvaraamostamme.

**KESKUSVARAAMO:
SOKOS-HOTELLIT/HELSINKI HOTELS**

Runeberginkatu 60 A 00260 HELSINKI 26 Puh. 90-441255

KAARLO VAINIO

TYKISTÖMUSEO – TURISTINÄHTÄVYYS

Maamme nuorin aselajimuseo, Tykistö museo, avattiin arvovaltaisen kutsuvierasjoukon läsnäollessa juhlavasti jakoksen kunnialaukauksin Suomen lipun noustessa salkoon Kankaanpään Niinisalossa lauuantaina heinäkuun 2. pnä 1977.

Suomen tykkimiehet olivat jo vuosikausia suunnitelleet, tiedustelleet ja valmistelleet oman aselajimuseonsa perustamista. Sen tarve oli kiistämätön. Onhan tykistönkenraali Vilho Petter Nenosen kehittämällä itsenäisen Suomen tykistöllä maailman laajuinen kunniaakas maine. Elämäntyönään Nenonen suunnitteli tykistömme kokoonpanon ja am-

pumamenetelmät nimenomaan meidän olosuhteisimme ja mahdollisuuksiimme soveltuviksi. Nopeita tulensiirtoja käyttäen tämä määrällisesti alivoimainen ja kalustollisesti varsin sekalainen, mutta hyvin koulutettu tykistömme kykeni viime sodissamme keskittämään taistelujen ratkaisukohtiin niin murskaavan tulivoiman, että se osaltaan ratkaisevasti vaikutti ylivoimaisen vihollisen torjumiseen ja Isänmaamme säilymiseen vapaan ja itsenäisenä. Kyllä tällainen tykistö todella ansaitsi jo oman museon tallentamaan toimintansa kehitysvaiheet kaikille suomalaisille ja erityisesti tuleville tykkimiehille sekä matkailijoille

näytteeksi suomalaisen sotataidon eräästä tärkeästä voimatekijästä.

KANKAANPÄÄ VOITTI SIJOITUSKILVAN

Tykistömuseon Niinisaloon perustamista edelsi vaihteleva, jopa ajoittain värikäs kausi, jolloin tapahtumien piirissä olleiden mielipiteet joskus iskivät lujastikin vastakkain. Määrätietoisen suunnittelutyön takasi kuitenkin puolustusvoimain komentajan kokoonkutsuma ja nimittäjä, Talvisodan aikaisen Karjalan Kannaksen tulenjohtajan, nykyisen vuorineuvoksen Erkki Partasen johtama kenttätykistömuseotoimikunta.

Sen tehtävänä oli tutkia ja suunnitella museon laatu ja tilantarve sekä tehdä esitykset museon sijoituspaikasta, ylläpidosta ja hallinnon järjestelystä.

Toimikunta totesi heti aluksi, että koulutusta hyödyttävälle ja muullekin tulevalle toiminnalle olisi eduksi sijoittaa museo joukin kenttätykistövaruskunnan läheisyyteen. Tiedustelut suunnattiin mm Helsinkiin, Hankoniemelle, Ouluun, Hämeenlinnan-Parolan seudulle ja Kankaanpään-Niinisaloon alueelle. Ensimmäisessä esityksessään toimikunta suositteli museon sijoittamista Parolaan, jossa oli pari tarkoitukseen soveltuva paikka. Perusteena oli erityisesti Parolan Helsinki-läheisyys. Kankaanpään Kuninkäänlähteen alue jäi heikoksi kakkoseksi. Hämeenlinnan-Parolan alueista käydyissä neuvotteluissa ei kuitenkaan päästy kaikkia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun.

Kankaanpään kaupunki puolestaan teki Tykkimiehet ry:lle syksyllä 1976 uuden esityksen tarjoten Tykistömuseon käyttöön keväällä 1977 toimintansa lopettaneen Niinisalon koulun tiloja. Kaupungin lupaamat moninaiset tukitoimet johtivat käydyissä neuvotteluissa nopeaan ratkaisuun. Puolustusvoimain komentajan hyväksytyä perustamisesityksen Niinisaloon, allekirjoitettiin museoaikaa vuokraussopimus ja sopimus museon perustamisesta Tykkimiehet ry:n ja Kankaanpään kaupungin edustajien välillä Helsingissä maaliskuun 24. päivänä 1977.

MUSEO PYSTYYN PIKAVAUHTIA

Sopimuksen mukaan Tykistömuseon käyttöön tulivat varsinainen koulurakennus, jossa on näyttelytilaa yli 1000 m² sekä lisäksi ulkomuseota ja paikoitustilaa varten n 3 ha maastoalue. Rakennuksen asutuksen kaupunki varasi omaa museotaan varten.

Pidettiin tärkeänä, että Tykistömuseo avaisi ovensa jo tulevana kesäkautena. Aikaa oli vähän, joten toimeen oli ryhdyttävä varsin ripeästi. Lapset kävivät vielä kouluun tulevassa museorakennuksessa toukokuussa kun pihaan jo valmistui Mittauspatteriston koulutyönä mittautorni. Pian sen jälkeen ympäröitiin ulkoalue verkkoaidalla ja alkoi saapua tykkejä asevarikoilta. Satakunnan Tykistörykmentin koulutustyönä saatiin valmiiksi jaoksen kenttälainoitettu tuliasema. Jo keväällä nimetty museon hoitokunta piti tiheään kokouksiin tarmokkaan puheenjohtajansa, Tykkimiehet ry:n toiminnanjohtajan, eversti Matti Alajoen johdolla. Kuukausikoulutyön päättymisestä avajaisiin oli lyhyt aika mutta riittävä kun päivää jatkettiin

illasta ja iltaa yöstä. Työvoimaa saatettiin varuskunnasta, näyttelymateriaalia ja asiantuntija-apua Sotamuseosta. "Museotyöstä" ehti mukaan. Avajaispäivänä klo 13 oli juhla ja tutustumislaisuus runsaalle kutsuvierasjoukolla Sotilaskodin kahvitarjoiluineen. Klo 16 avautuivat ovat suurelle yleisölle.

YLI 200 VUODEN IKÄINEN TYKKI

Sisämuseossa on pysyvään näyttelykäyttöön otettu kahden kerroksen käytävä- ja luokkatilat. Kellarikerroksessa sijaitseva entinen juhla- ja voimistelusalali on varattu vuosittain toimeenpantaville erikoisnäyttelyille. Parhaillaan on Tykistökoulun 60-vuotisvalokuvanäyttely, joka avattiin 4.2. ja kestää kevätkauden. Pysyvän näyttelyn kierros alkaa yläkerrasta. Siellä ovat huoneet muinaisajan, jääkärien ja Vapaussodan, itsenäisyyden aikamme kahden ensimmäisen vuosikymmenen. Talvi- ja Jatkosodan sekä sotien jälkeisen ajan esittelyyn. Tämä historiallinen katsaus on toteutettu autenttisten valokuvien, karttaluonnosten, aikakausien tykistöllisten esineiden ja pukumal-

Myllyrinteen mahtavat saappaat. Mitan mukaan tehtyjen saappaitten koko on suunnilleen 54 ja mittapuvun 75.

lien avulla. Tässä osassa on museon vanhin tykki, Kouvolan kaupungin lahjoittama Kirjokiven kartanosta peräisin oleva, fältslanga- tai puoli falkonimallinen kenttäkanuuna, jolla on ikää ainakin yli 200 vuotta. Salpausselän Ilmatorjuntapatteriston toimenpiteitten ansiosta "tykkivanhus" saatiin museoomme. Kävijän mielenkiinnon vetää puoleensa myös jättimäinen sotilaspuiku saappainen. Ne ovat kuuluneet RTR:ssä Viipurissa aikanaan palvelleelle "Euroopan pisimmälle miehelle" Väinö Myllyrinteelle, 242 cm.

Yläkerran kolmessa huoneessa esitellään itsenäisyyden aikamme tykistön ampumamenetelmien, tiedustelu- ja mitausmenetelmien, tykistön suorittaman valokuvaus- ja kartoitustoiminnan sekä viestitoiminnan ja sääpalvelun kehitystä, välineistöä ja saavutuksia.

NENOSEN HUONE JA ESINEISTÖÄ

Ensimmäisessä kerroksessa on avara sisäntuloauala lipun- ja muistoesineiden myyntipöytineen sekä vieraskirjoineen. Aulan peräseinää komistaa valtavan koinen valokuvasuurenno ammunoista palaavasta tykkivaljakosta Rovaselän maastossa (kuvannut J Yli-Paavola 1959). Aulasta päästään tykistön perinnehuoneeseen. Tämän huoneen seinällä ovat tykistömme kaikkien tarkastajien muotokuvat, Nenosen liittyvä esineistöä, mm hänen kuuluisa tarkkuuskellonsa, tykistön muistomerkkien valokuvia, pienoislippuja ja vuoden 1933 uudelleenjärjestelyssä lakkautetun Raskaan Tykistörykmentin iso, täydellisenä säilynyt palkintokaappi.

Hevosystäviä kiinnostaa varmaan myös valjashuone, jossa on valjaiden ja satuloiden lisäksi tallikalustoa ja muuta hevoshoitovälineistöä. Sieltä selviää, miten hevosen nimen alkukirjain määräytyi ja määräytyy edelleenkin syntymävuoden mukaan ja miten toimii ns kaviomekanismi kuluttaen hevosenkengän kantaosaa. Saadaanpa lähiaikoina näytteille myös hevosenkengän edeltäjä, viskari. Edelleen voi ihmetellä umpilänkisten tykkivaljaiden kätevyyttä (vetoliinjojen nerokas pikakytin) ja "seinävaatteeksi" levitetyn satulahuovan valtavaa kokoa (5,28 m²). Valjastettuna seisova tykkipukkihevonen saa piakkoin seurakseen keinuhevosen (varsan), jonka oikeata satulaa saavat lapset kokeilla.

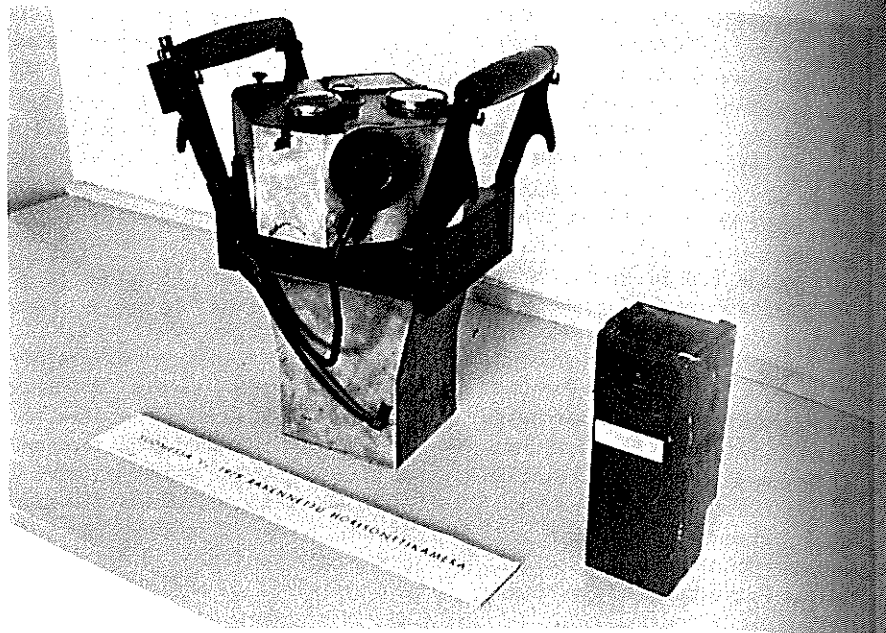
Ensimmäisessä kerroksessa on edelleen mm tykistönkenraali V P Nenosen työhuoneen kalustoa omassa erillisessä huoneessaan. Huoneet on varattu myös tykistön tulenkäytön kuvaukselle maastolaatikoineen sekä suomalaisen asetollisuuden tuotteiden ja koampumatoi-

minnan esittelylle. Erittäin runsas ja monipuolinen tykistön ampumatarvikenäyttely ja käsiaseita on sijoitettu tämän kerroksen käytävälle.

OIKEAT TAISTELUASEMAT

Ulkomuseon alueelle päästään aseteollisuuden huoneen ja kahvion kautta. Ulkona ovat näyttävinä rintamina yli 40 tykkiä ja kranaatinheitintä sekä lisäksi tykkien irtoputkien runsas valikoima. Keskellä piha-alueita "harjoittelutykinä" olevan ruotsalaisen "nollakakkosen" vieressä on tykistöemme ensimmäinen tulenjohto- ja vastakranaatinheitintutka "Severi". Siellä seisoo myös 300 mm kranaatinheitin 200-kiloisine ammuksineen. Sen ammuntaa seurasi mm. Suomen Marsalkka Mannerheim Niinisalossa Pohjankankaan ampumakentällä 10.7.42.

Ulkomuseon alueelle suunnitelluista erilaisista tykistön taisteluasemista ovat jo valmiina jaoksen kenttälinnoitettu tuliasema tykkeineen ja mittaustorni. Kesään mennessä saadaan valmiiksi tuliaseman korsi ja tulenjohtoasema. Rakennelmia tullaan täydentämään vuosittain.

Museon harvinaisuuksia on kenr Nenosen 1928 suunnittelema ja asevarikolla valmistettu horisonttikamera, joka paransi merkittävästi lentokuvauksin suoritettua kartoitus toimintaa.

Tykistömuseon käytössä on jo nyt noin 450 autenttista valokuvasuurenosta, lähes 60 erilaista tykkiä ja kranaatinheitintä, toistakymmentä irtoputkea, monipuolinen ampumatarvikervalikoima sekä runsaasti muuta esineistöä. Sen tykkien mallivalikoima viimeisen 100-vuoden ajalta (vuodesta 1877 lähtien) on ainutlaatuinen maail-

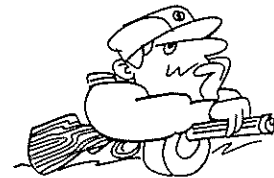
massa käsittäen kalustonäytteitä eri puolilta maapalloa. Museo on lisäksi laajuudeltaan pohjoismaiden suurin. Kaikki tämä tekee Tykkimiehet ry:n ylläpitämästä Tykistömuseosta merkittävän ja mielenkiintoisen turistinähtävyyden, johon jo tähän mennessä on noin 8000 henkilöä käynyt tutustumassa. □

Muista
kahvin
kanssa

Oy Suomalainen Pagens Ab

PL 244 40101 Jyväskylä 10

Elämänura?

Tiedatko mitä on yritysjohdon konsultointi? Mielenkintoimen ammattilaisena autamme yrityksen johtajia ja avustamme heitä päätöksensä tekemisessä. Kerromme mielellämme lisää, jos olet kiinnostunut.

OY MEC-RASTOR AB

Satamakatu 4 00160 HELSINKI 16

KANKAANPÄÄN APTEEKKI

Torikatu 1 38700 Kankaanpää
Puh. 930-21008

TOIJALAN APTEEKKI

Valtatie 12 37800 Toijala
Puh. 937-21622

RUUKIN APTEEKKI

92400 Ruukki
Puh. 982-7044

KOKKOLAN KLIININEN LABORATORIO

Tehtaankatu 2 67100 Kokkola 10
Puh. 968-14810

FYSIKAALINEN HOITOLAITOS

Ulla Nyström

Raatihuoneenkatu 10 B 06100 Porvoo 10
Puh. 915-147056

OY HELSINGIN LÄÄKETIETEELLINEN TUTKIMUSLAITOS

K O E

Kaisaniemenkatu 3 A 6 Helsinki 10
Puh. 90-637924

RISTINIEMI OY

Saha- ja puutavaraliike

Tervasaari 49400 Hamina
Puh. 952-41054

LEVYTUKKU OY

Soitinalan maahantuonti- ja tukkuliike
00980 Helsinki 98

ELOPAK OY

OY KVARTTO AB

RAVINTOLA KATAJANOKAN KASINO

puh. 653401
Laivastokatu 1 00160 Helsinki 16
— tervetuloa herkuttelemaan —

LAUTTANIEMI KATTOTUOLI

Kainnattava ratkaisu

L A U T T A N I E M I K Y

VÄÄKSY puh. 918-661 901
Kalkkinen puh. 918-671 575

KAIHDIN-TYÖ SÄLE- JA RULLAKAIHTIMET

Mittaukset, asennukset ja korjaukset
Lemminkäisenkuja 1 Hki 10 Puh. 408039

SIAB-RAKENNUS OY

Katajanokankatu 1
00160 HELSINKI 16
puh. 659 622

KUKKATUKKULIIKE TÖÖLÖN KUKKAPISTE

Nordenskiöldinkatu 3 b
Helsinki 25 Puh. 416884

KUUSAMON OSUUSMEIJERI

93600 KUUSAMO — Puh. 989-3251
KUUSAMO — POSIO — TAIVALCOSKI

Kevät 1918

Satakunnassa

KAARLO SAARENHEIMO

Suomalaisen kansallistunteen identtisyyskäsitteen syntymiseen ja kehittymiseen oli merkittävä vaikutus niillä Suomea kohdanneilla sortotoimilla, joihin Venäjän viimeisen tsaarin Nikolai II:n aikana oli ryhdytty. Huomattavat tiedemiehemme analysoivat autonomiamme sisältöä todeten sitä rikotuksi, sanomalehdistömme pohti sitä ja vain keinojen laadusta sorron torjumiseksi oltiin eri mieltä. Myös työväestömme oli tällöin sortovallan vastustajain riveissä. V:n 1905 suurlakolla saatiin aikaan huomattavia voittoja, mutta kun sortotoimenpiteet ajanmennen taas jatkuivat, vahvistui aktiivisen toiminnan ajatus. Aikaisemmin salassa levitettyjen "Vapaa Sana" -lehtisten tilalle oli saatava "kättä pitempää". Syntyi Voima-liitto, jonka toimesta saatiin aselaiva Pohjanlahden vesille, josta osa aseista, Graftonkivääreistä, saatiin maihin, mutta pääosa tuhoutui, kun aselaiva karille jouduttuaan oli räjäytettävä.

Porissakin oli jo tällöin joukko isänmaallisesti aktiivisia miehiä, jotka olivat mukana näitä aseita hankkimassa ja maakuntaan levittämässä. Heidän esimerkillään ja vaikutuksellaan, joka salaisuutena levisi laajaltikin, oli epäilemättä vaikutusta aktiiviselle toiminnalle myönteiseksi syntyneen mielialan kehittymiseen. Ensimmäisen maailmansodan syytyminen avasi uusia näköaloja. Itsenäisen Suomen syntyminen, joka tähän asti oli ollut paremminkin utopia, alkoi ajatuksissa häämötellä. Jääkäriliike ei tosin saanut Satakunnasta montakaan miestä mukaansa, koska värväys oli vähäistä helpon ilmitulon vuoksi.

Mutta Venäjän vallankumouksen jälkeen 1917 olosuhteet muuttuivat. Syntyi punainen terrorismi: elintarviketilanteen jatkuva huononeminen kasvatti yhteiskunnallisen kumouksen halua, maatalouslakot, maanviljelijäin kevätkylvöjen ja karjanhoidon estäminen, monenlaiset ryöstöt, vieläpä murhat tekivät välttämättömäksi järjestyksen suojaamisen.

Niin syntyivät Satakunnassa n.s. järjestyskunnat. Niiden vastapainoksi samanaikaisesti, limittäin ja lomittain, työväestö muodosti n.s. punakaarteja, joita nimitettiin "luokkakaarteiksi", työväestön etujen puolustamiseksi.

Kun m.m. Satakunnassa olevat lukuisat venäläiset varuskunnat vielä Suomen itsenäisyysjulistuksen ja tunnustamisen jälkeen jatkoivat oloaan maassamme ja varsinkin aseiden muodossa antoivat tukeaan punakaarteille, oli vakava yhteenotto hyvin todennäköistä. Siitä oli saatu jo todisteita eri puolilla maakuntaa ja varsinkin elokuussa 1917 n.s. Porin poliisikamarimellakoiden yhteydessä, jolloin jo käytiin tulitaistelua monituhantisen väkijoukon ja sen mukana olevan venäläisen jalkaväen kanssa.

Porissa oli tähän aikaan eräiden tehdaslaitosten palkkaama puoleen sataan nouseva vakinainen järjestyskunta ja satakunta henkeä käsittävä vapaaehtoinen järjestyskunta, jotka pienissä ryhmissä öisin partioivat kaduilla, kun poliisin tehtävät ottanut n.s. miliisi ei puuttunut räikeisiin järjestyshäiriöihin. Melkein kaikissa keski- ja etelä-Satakunnan kunnissa oli kesän ja syksyn 1917 aikana perustettu n.s. järjestyskuntia, jotka olivat oma-aloitteisesti ja yhtenäisesti muodostetun Satakunnan järjestyskunnan alaisia. Niihin kuului kolmenlaisia jäseniä: a) ainoastaan kotikunnassaan toimivia, b) sekä kotikunnassa että sen ulkopuolella toimivia sekä c) kannattajajäseniä. Järjestyksen tehtävänä oli sääntöjen mukaan olla viranomaisten apuna järjestyksen ylläpitämisessä, kansalaisten hengen ja omaisuuden sekä työrauhan turvaajina. Nämä saivat työväestöltä "lahtrikaartin" nimityksen.

Varsin moninaisin tein ja lukemattomin uhkarohkein seikkailuin yritettiin hankkia aseita järjestyskunnille. Aluksi yhä nouseviin hintoihin kivääreitä välikäsien kautta Venäjältä ja maassa olvalta venäläiseltä sotaväeltä sekä Ruot-

sista saatiin jonkin verran lyhyitä aseita. Suuryritys oli saada Saksasta kokonainen laivalasti kivääreitä. Aselaiva "Equityn" epäonnistunut yritys on kuin rönstyilevä seikkailuromaani. Ensimmäisellä matkallaan sen oli toki onnistunut tuoda Pohjanmaalle tuhansia kivääreitä ja muutakin aseistusta, mutta toisella matkallaan Satakuntaan se saattoi jättää maihin vain pari konekivääriä sekä kymmenkunta kivääriä ja jääkärjä.

Kapinan ja vapaustaistelun jo syntynytä oli Satakunnan miesten näillä aseilla, haulikoilla, metsästyskivääreillä ja joillakin "Voimaliiton" aikuisilla Graftonkivääreillä käytävä taisteluun venäläisten aseistamia punakaartilaisia vastaan. Kun Pohjanmaan miesten oli siellä nopeasti onnistunut riisua aseista monituhantiset venäläiset varuskunnat ja siitä kiirinyt liioitteleva huhu alussa lamauttanut Porin puolesta olleen venäläisen sotaväen ja punakaartit, jäi pääasiassa Kankaanpäähän ja Ikaalisiin kertyneille Satakunnan järjestyskunnille aikaa muutama viikko tarpeellisiin harjoituksiin pienempien taisteluiden lomassa. Vasta helmikuun 21. päivänä saapuvut kärsimättömästi odotetut kiväärit Kankaanpäähän. Täällä olevista järjestyskunnista muodostettiin ensin Porin I pataljoona sekä joukkojen lisääntyessä Porin rykmentti.

Kolmen kuukauden ajan tämä kävi usein kovia ja verisiä taisteluja Merikarvian rannoilta Tampereen porteille: Ahlaisissa, Noormarkussa, Pomarkussa, Laviassa, Lassilassa, Harjakankaalla, Suodenniemellä, Mouhijärvellä, Kyröskoskella, Ikaalisissa, Karkussa ja Siurrossa päätyen lopuksi Toijalaan. Jääköön niiden yksityiskohtainen kuvaaminen. Voi vain sanoa, että Porin rykmentti ei rohkeudessa jäänyt esi-isiansa varjoon, varsinkin kun vastustaja oli sellainen kuin Satakunnan rintaman punakaartien viimeinen päällikkö Hannes Uksila siitä kirjoitti ylimmillään Kullervo Mannerille ja Eero Haapalaiselle: "Van-

keja muihataan, vangiksi tarjoutuvia ammutaan, kokonaiset kompaniat karkaavat rintamalta, rosvous on aivan yleistä, kortinpeluu, tottelemattomuus ja laiskuus on yleistä. Meitä voidaan täydellä syölli sanoa rosvolaumaksi."

Jo ennen näiden taistelujen päättymistä oli ryhdytty suunnittelemaan Satakunnan järjestyskuntien vastaista kohta-
loa ja käyty neuvottelemassa Vaasassa

hallituksen puheenjohtaja Svinhufvudin kanssa vakinaisten suojeluskuntien perustamisesta, joka kehoittikin laatimaan niille säännöt. Muutaman päivän kuluttua ne valmistuivat, Tyrväässä pidetty kokous hyväksyi ja hallitus vahvisti nämä itsenäisyysajan ensimmäiset suojeluskuntasäännöt.

Me tiedämme, mikä merkitys suojeluskunnilla oli itsenäisyytemme ensi vuo-

sikymmenien aikana. Satakunnassa niiden suorittama maanpuolustustyö oli erittäin tehokasta. Ja talvisodan synnyttämä Satakunnan suojeluskunnissa suoritettu työ oli vahvana perustana niille joukko-osastoille, jotka Summassa, Taipaleessa, Kollaalla y.m. niittivät loistavaa soturimainetta. □

OY KAUPPAKUMPPANIT

Postilokero 91, 20101 Turku 10
Puh. 361 500 Telex 62 157

E-H-eristys Oy

Sienitie 34, HKI 77

385544

MAINOSPAIDAT

tekstiilipainantaan erikoistuneelta asiantuntijalta

3 painomenetelmää

SERI-FLOCK
STRETCH

49 00 33

mainosateljee

linefine
oy

Mechelininkatu 2
00100 Helsinki 10

mainosateljee
linefine
oy

- joka liikkuu
- joka huomataan
- jonka sanomata voittaa kuluttajan
- jonka vaikutus on pitkäaikainen ja levikki suuri

MAINOSPAIDAT

BY LINEFINE OY
FINLAND

PAAVO RUOTSALAINEN

YK-UPSEERI — AATTEESTA VAI RAHASTA

Suomalainen upseeri on jo vuosikymmeniä toiminut — enimmäkseen ansiokkaasti — YK-tehtävissä eri puolilla maailmaa. YK:n rauhanturvatehtävät ovat työllistäneet suomalaisia Kyproksella, Lähi-Idässä ja Kashmirissa. Useat rauhanturvaajat ovat saaneet suorittaa palveluksensa lähes rauhanomaisissa olosuhteissa. Toiset taas ovat havainneet joutuneensa keskelle kiivainta sotaa, josta me täällä kotimaassa olemme vuosien mittaan kuulleet melkein pä kyllästymiseen saakka toinen toistaan karmavimpia kuvauksia. Tuntuu suorastaan ihmeeltä, että kertojat ovat selvinneet ehjän nahoin seikkailuistaan. Vielä ihmeellisempää on kuitenkin se, että he yhä uudelleen ja uudelleen hakeutuvat YK-tehtäviin.

Mikä heitä siinä kiehtoo?

ENSIKERTALAISEN AATE

Hiljattain tarjoutui kirjoittajalle oiva tilaisuus luotailla näitä syitä saunaillassa, johon otti osaa YK-veteraaneista ja ensi kertaa YK-tehtävään lähtevistä koottu valiojoukko. Vaikka kyseiset upseerit olivatkin edustuskelpoisia ja tarkoin valittuja, varoitan lukijaa tekemästä liian pitkälle meneviä johtopäätöksiä annetuista vastauksista, sillä — kuten sanotaan — otos ei ollut riittävä.

Kysymykselläni: YK-upseeri — aatteen vaiko rahan vuoksi pyrin saamaan selville YK-tehtävään hakeutumisen perusmotiiveja.

Ensi kertaa YK-tehtävään lähtevät eivät pystyneet suoralta kädeltä sanomaan kumpi näistä on tärkeämpi. Yleensä oltiin sitä mieltä, että hyvän aatteen vuoksi kannattaa, tai suorastaan täytyy toimia. Toisaalta, jos siitä vielä maksetaan hyvin, niin sitäkin hanakammin on ryhdyttävä toimimaan. Suomalaisen rauhanturvaajien saavuttama maine oli osaltaan tehnyt tehtävän halutuksi, puhumattakaan kadetti-veljen kokemuksista jossain kaukaisessa YK-missioonissa. YK-tehtävä sopii sitä

paitsi luontevasti suomalaiselle upseerille. Onhan se osa puolustusvoimiemme tehtävistä.

Keskustelun jatkuessa puhe kääntyi luontevasti rahaan. Monen mielessä kangasteli oma asunto ja auto, jotka olivat jo vuosia olleet kannustimina määrätietoiselle englannin opiskelulle sekä sitkeälle YK-tehtävään pyrkimiselle.

RAHA ON RAHAA

Toista tai kolmatta kertaa lähtevillä olivat motiivit jo selvemmin tiedostettuja. Useat mainitsivat aatteen, nimenomaan maailmanrauhan turvaamisen, tärkeäksi motiivikseen. He halusivat myös osoittaa ulkomaalaisille, että Suomi on itsenäinen valtio, joka määrätietoisesti toteuttaa rauhantahtoista ulkopoliittikaansa muun muassa osallistumalla YK:n rauhanturvatehtäviin.

Osa vastaajista oli sitä mieltä, että aate ja raha ovat yhtä tärkeitä. Muutama taas sanoivat aatteen olevan silkkää valhetta ja asioiden kaunistelua. Raha on siirtotyöläisen onni, sanottin.

Rahaan se keskustelu näiden veteraanienkin kanssa siis lopulta kääntyi. Yleensä ottaen raha tuntui olevan suosittu puheenaihe. Miksi?

Säästyikö rahaa asuntoon?

Vastaus oli enimmäkseen kielteinen. Suomeen oli saavuttu tyhjätaskuna, mutta rikkaana — kokemuksista.

Päätin ottaa tarkempaa selkoa heidän rahankäytönfilosofiastaan.

OMISTAUTUMINEN PERHEELLE

Tiedämme, että keskiverto YK-upseeri, jolla on vaimo ja kaksi lasta, ansaitsee tänä päivänä n 5000 mk kuukaudessa puhtaana käteen. otämän lisäksi on

jokaisella mahdollisuus hankkia verovapaa auto, jonka useimmat ovatkin tehneet. Sinä melko kannattavaa rahallisesti.

Poikkeuksesta jokainen vakuutti rahan merkityksen vähentyneen, todettuun sitä olevan riittävästi. Silloin ei tarvinnut venyttää penniä, eikä laskea paljonko joku maksaa, pikemminkin: oliko se ostettavissa. Kotimaassa oli vaimon esimerkiksi kuljettava huonoissa kengissä, koska kuukauden palkka meni lyhentämättömänä ruokakauppaan. Entäpä, jos auto oli vietävä korjaamoon? Silloin erauttanut kuin mennä hattu kourassa pankinjohtajan puheille. Tällaista ei tapahtunut YK-palvelusvuoden aikana. Oli kerrankin sellainen tunne, että auto on todellakin ihmistä varten, eikä päinvastoin, ja että maallisen mammonan kokoaminen ei ole mitään saatuja kokemusten ja muistojen rinnalla.

Tosi rautaista luontoa vaaditaan selaiselta, joka pystyy pitämään alkupeiräisen säästöpäätöksensä. Poikamiehelle (geographical bachelor) se yleensä on mahdollista. Perheensä etelän aurinkoon vievä sen sijaan saa jättää niille jäähyväiset korkeitten elinkustannusten vuoksi. Toisaalta, minkä poikamies säästää, sen perheellinen voittaa yh-

teisissä kokemuksissa ja muistoissa, joita rahalla ei voi mitata. Kerrankin on nimittäin voinut omistautua perheelleen, erityisesti lapsilleen, joiden maailmankatsomus ja kansallinen identiteetti perustuu omakohtaisiin kokemuksiin eikä koulukirjatietoihin.

Arvoisa lukija ei ilmeisestikään voi enää välttyä ajattelemasta aforismintekijän sanoin! "Sitä ei koskaan pienenä tiedä, miten isona on hauskaa." Toisin sanoen asioiden tärkeysjärjestys muuttuu sekä kirjauskonto eli kirjanoppineisuus saa uuden, usein kaukanakin alkuperäisestä olevan merkityksen, kunhan niitä pääsee tarkastelemaan riittävän välimatkan päästä.

EI PELKÄSTÄÄN AATE JA RAHA

Esittämäni kysymystä, YK-upseeri — aatteen vaiko rahan vuoksi, arvosteltiin jyrkästikin. On nimittäin olemassa huomattava määrä muitakin kiihokkeita YK-tehtävään hakeutumiselle. Kirjoittaja on samaa mieltä. Kysymys ei todellakaan voi olla noin yksioikoinen.

Sallittaneen lopuksi aihetta avartava esimerkki. Eräänä sysimustana yönä olin työtoverini (kanadalainen majuri)

kanssa Siinailla suorittamassa rutiinitehtävää. Yht' äkkiä räjähti helvetti irti ympärillämme. Käsiaseiden suuliekit melkein kärvensivät meidät. Ilma oli täynnä luoteja. Rumpukalvomme olivat haljeta infernaalisesta melusta. Äkkiä ilmestyi pimeydestä etemme panssarivaunu, jonka valonheittimen kiila kohdistui meihin. Ei se mitään, mutta kun tiesimme vaunun konekiväärin osoittavan samaan maaliin kuin valonheitinkin — meihin — ja konekivääriampujan liipasinsormen herkkyyden ratkaisevan elämämme. Tuolloin käväisi mielessä kysymys, pitkö minun tulla tänne kuolemaan? Onneksi tilanne laukesi yht' äkkisesti, kuten oli alkanutkin, ja henkikulta säilyi.

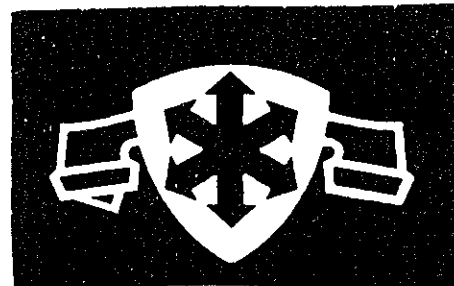
Seuraavana päivänä olikin tilanne kohdallani jo toinen laskeutuessani arvokkaasti lentokoneesta kentällä odottavien vastaanottajien tervehdittäväksi — kuin valtiovieras ikään. Kentän laidalla kiittelivät pitkät, mustat mersut, joista yksi osoitettiin minulle ja toinen — vaimolleni. On todellakin vaikeaa sanoa kuvailla niitä tunteita, jotka suomalainen YK-upseeri tuolloin koki saadessaan nauttia isäntiensä vieraanvaraisuudesta ja kunnioittavasta kohtelusta sinä päivänä. □

VIHERKASVIEN AUTOMAATTIRUUKUT

- yleisiin tiloihin ja koteihin
- erikoisala lujitemuovi
- muotit protot ja myös pikkusarjat

Muoviala — **OY FABOY AB**

Suomenojantie 1
02270 Espoo 27
Puh. 90-881072

HELSINGIN PUHELINYHDISTYS

Puh. 6061

- venevälitys
- korjauksia ja korjauspakkauksia
- konsultointia ja uponneiden nostoa
- osia (erit. köysisiä)
- äänieristeitä

VENEVÄLITYS KOIVUNHEIMO

Espoo Puh. 90-881072

Helsingin Lääkärikeskus ja Laboratoriot

Mannerheimintie 12 A j B — III kerros
Puh. 646 411

KOULUTTAMINEN JA KOULUTTAJAT

"Kokemus kouluttajatehtävissä antaa kouluttajalle varmuutta. Sotilaskoulutuksessa ei kuitenkaan ole varaa eikä aikaa hankkia kouluttamistaitoa pelkästään omakohtaisten kokemusten avulla. Monet karikat voidaan alusta pitäen välttää opettelemalla tietyt perusasiat jo ennen kouluttajatehtävään ryhtymistä." Edellä oleva on suora lainaus Kouluttajan oppaasta vuodelta 1972. Leo Puustinen esitti kirjoituksessaan "Nuoren kouluttajan mietteitä", Kylkirauta n:o 3/1977, monia ajatuksia, joihin voidaan yhtyä. Mutta koska asioita pitää viedä eteenpäin, ei ainoastaan nuorempien kynällä niinkuin Puustinen esittää, vaan myös vähän vanhempien ajatuksilla, pyydän esittää eräitä ellei aivan kokemuksia niin näkemyksiä ainakin.

KOULUTUKSEN JA OPETUKSEN TAVOITTEET KADETTIKOULUSSA

Koulutusteknologisen käsityksen mukaan kaikella koulutuksella ja opetuksella tulee olla tavoitteet. Kadettikoulussa suoritettavalle, toistaiseksi 2,5 vuoden, upseerin peruskoulutukselle on asetettu määrätty tavoitteet. Tulevan upseerin pitää kurssinsa jälkeen pystyä toimimaan sodan aikana perusyksikön tai vastaavan päällikkönä ja toisaalta hänen tulee selviytyä rauhan aikana joukko-osastopalveluksessa hänelle määrättävistä kouluttajatehtävistä. Tämä nykyisellään runsaat 3500 harjoitustuntia, tulevilla kursseilla nähtävästi huomattavasti enemmän, sisältävä kurssi antaa perustiedot hyvin monessa eri aineessa koko tulevaa upseerin uraa varten. Tämä vaikuttaa opetuksen päämääriin, sisältöön ja tavoitteisiin. Kun tästä koko 3500 tunnin jaksosta käytetään erittäin tärkeän koulutustaidon opetukseen ja harjoitteluun vain noin 350 tuntia eli 10 %, saattaa tulla mieleen, että opetus suunnitelmissa on painopiste asetettu väärin. Kuitenkin tulee huomata, mitä kaikkea muuta opetusta on tulevalle upseerille annettava jo perustutkintovaiheessa.

KOULUTUSTAIKON OPETUKSEN PERUSTA

Kadettikouluun opiskelemaan hyväksytyt ovat tiedoiltaan ja taidoiltaan korkeatasoisia miehiä. Ja mikä tärkeintä heidät on arvosteltu soveliaiksi koulutettaviksi upseerin vaatimaan ammattiin. Kuitenkin meidän valmiutemme esimerkiksi oppia sotatekniikkaa, vieraita kieliä tai koulutustaitoa ovat erilaisia. Me kaikki, jotka toimimme kouluttajina tarvitsemme lisää opiskelua, harjoittelua ja kokemusta. Mutta meidän on hyväksyttävä se, että kadetti joka on ollut mukana yhden tai useamman varusmiessääpämiserän koulutuksessa tai kadetti, jolla on luontaiset opettajan lahjat, omaa paremman valmiuden koulutustaidon oppimiseen ja harjoitteluun kuin kadetti, jolla ei näitä valmiuksia ole. Koulutustaidon opetuksen, harjoittelun ja kokemuksen puute nuorella upseerilla ja kadetilla erityisesti on valitettava tosiasia ja muutosta asiaan on saatavissa vasta kun koulutustaidon opetusta lisätään tuntuvasti. Harjoittelua saataisiin myös lisää sillä, että upseerikokelaille tulisi nykyistä pidempi kokelasaika ja he saisivat aktiivisesti osallistua muiden varusmiesten kouluttamiseen.

KOULUTUSTAIKON OPETUS KADETTIKOULUSSA 70-LUVULLA

I ja II vuosikurssin opetusohjelmaan sisältyy neljänkymmenen muun aineen mukana oppiaine nimeltä koulutustaito. Aine kuuluu ns tutkintoaineisiin sisältäen teoreettista opetusta; oppituntien, luentojen ja harjoitusten muodossa sekä käytännön harjoituksia; harjoitusoppitunteja, taistelukoulutus- ym harjoituksia, joissa kadetit toimivat kouluttajina. Aineen tuntimäärä on ollut vain noin 8 % kokonaistuntimäärästä, mutta näiden tuntien lisäksi myös panssaritorjunta-, ase- ja ampuma- sekä liikuntakoulutus

ja eri aselajiaineet sisältävät runsaasti käytännön harjoituksia, joissa kadetit toimivat kouluttajina. Lisäksi johtamistaidon ja taktiikan opetuksessa on eräitä koulutustaidollisia harjoituksia. Hyvällä "säkällä" kadetti voi tietenkin selvittää tämän jakson jopa viidellä harjoituksella.

Kouluttajan oppaan motto "Ellet itse tiedä, et voi opettaa. Sen jälkeen kun tiedät, tulee sinun oppia opettamaan" on ollut lähtökohtana kadettien opetusta toteutettaessa. Ensin on esim. taistelukoulutuksessa yhtenäistetty, varsin tarpeellista muuten, kadettien tiedot ja taidot ja sen jälkeen kadetit ovat aloittaneet kouluttajan ohjaamana käydä läpi koulutustaidon harjoituksia. Näihin on kuulunut kaikenlaisia jalkaväen varusmieskoulutuksessa esiintulevia harjoituksia ja siten on saatu oppia ja kokemusta kouluttajan vaikeassa tehtävässä.

Kadettikurssin jalkaväkijoukon opetuksessa, kuten jalkaväkikaaderit muistavat, opetus sai maanläheisemmän tuntuman. Teoriaa oli opiskeltu 2 vuotta ja sitten aloitettiin konkreettinen tietojen ja taitojen soveltaminen käytäntöön. Jalkaväkijoukon koulutustaidon opetukseen on varattu noin 170 tuntia, ollen noin 13 % koko jakson tuntimäärästä. Tässä vaiheessa kadeteilla on ollut myös joukko-osastoharjoittelu.

Tärkeinä koulutustaitoa tukevana tai suoraan koulutustaitoon liittyviä aineita ovat taktiikka kartta- ja taisteluharjoituksineen, ase- ja ampumakoulutus, krh, panssaritorjunta- ja liikuntakoulutus sekä erilaiset aselajiharjoitukset. Varusmiesten kouluttajina kadetit ovat saaneet toimia joukko-osastoharjoittelun lisäksi myös taisteluharjoituksissa ja panssaritorjunta- sekä krh-leireillä. Viimeistään jalkaväkijoukolla on kaikille kadeteille tullut enemmän kuin viisi koulutustaidon harjoitusta. Joukko-osastoharjoittelun suuri merkitys koulutustaidon, tietojen ja taitojen kartuttamisessa on kiistanaton, mutta kun koulutuksen kokonaistavoitteet ovat laajempia ei aikaa joukko-osastoissa tapahtuvaan harjoitteluun voi kohtuuttomasti paisuttaa.

MITÄ PITÄISI PARANTAA JA MITEN?

Pidennettykään kadettikurssi ei varmaankaan voi parantaa kaikkea. Eihän vanha ja kokenut kouluttajakaan ole täydellinen. Tosiasia on, että Kadettikoulusta valmistuu upseereita, jotka jossain vaiheessa toteavat, ettei heidän saamansa opetus ole ollut parasta mahdollista eikä edes riittävää. Oppiminen ja kehittyminen eivät saakkaan loppua suoritettuun virkatutkintoon. Nuoren upseerin tulee kehittää itse itsensä. Hän on saanut siihen erittäin hyvän pohjan ja kasvatuksen. Sen lisäksi hänen esimiestensä tulee jatkuvasti kouluttaa ja opastaa häntä. Perusyksikön päällikön tulee olla nuoren kouluttajan ohjaaja ja kasvattaja. Pidettävien harjoitusten osalta nuori kouluttaja tarvitsee runsaasti yksityiskohtaisia neuvoja ja pulmatilanteissa esimiehen tuki on ensiarvoisen tärkeää. Kouluttajan on myöskin pyrittävä saamaan palautetta koulutettaviltaan.

Virkeistä tulisi oppia ja menestystä tulisi seurata halu yhä parempiin tuloksiin. Erityisen tärkeää on, että vanhemmat ja kokenemmat kouluttajat opastavat nuorempia koulutustavoitteiden oikeassa asettamisessa. Nuori kouluttaja ei voi tietää mikä on hyvä suoritus esim. ryhmän asemaanmenossa tai joukkueen nopeassa ryhmittymisessä. Vanhempi kouluttaja voi näissä asioissa auttaa nuorempaa, samoin vanhempi kouluttaja voi kertoa miten tämä tavoite on saavutettavissa. Missä ryhmittymisessä joukon tulee olla, mitä kilpailuja voi käyttää eri harjoituksissa jne.

Joukko-osaston sisällä pidettävät jatkokoulutustilaisuudet ovat myös tärkeitä. Näillä yhtenäistetään koulutustavoitteet ja näillä on myös mahdollista tehostaa koulutusta kehittämällä harjoit-

tusmenetelmiä ja harjoitussuunnitelmia. Joukko-osastossa tulisi uudet koulutusmenetelmät saattaa nopeasti kaikkien kouluttajien tietoon. Erityisesti tämä koskee koulutuksen tavoiteasettelua. Jatkokoulutustilaisuudet motivoivat nuoria kouluttajia erittäin hyvin. He odottavat "korvat höröllään" mitä kouluttaja esittää. Poissa on tietty välinpitämättömyys, jolla monasti suhtauduttiin kadettiveljen hyväänkin harjoitukseen.

Sotilasläänin esikunnan tulisi johtaa kouluttajien jatkokoulutusta. Tämä järjestely on toteutettu ainakin Etelä-Suomen sotilasläänin alueella. Sotilasläänin johdolla koulutetaan eri joukkojen ja laitojen henkilöstöä ja nämä kouluttavat sitten oman joukkonsa upseerit ja toimiupseerit. Tällä menettelyllä yhdenmukaistetaan koulutus sotilasläänin alueella. Samalla saadaan hyvät ja tehokkaat "koulutuskipat" nopeasti kaikkien kouluttajien tietoon.

"KOULUTUKSEN TULEE OLLA KAAVAMAISTA"

Tämän vuoden ensimmäisessä Sotilaslehti-lehdessä esitetään huolestuneisuus siitä, että koulutus on kaavoittunut liiaksi. Rohkenen olla asiasta toista mieltä. Koulutusaikamme on lyhyt, joten koulutuksen tulee olla tehokasta. Koska kouluttajat ovat ihmisiä puutteineen ja vikoineen, tulisi koulutuksen olla "kaavoittunutta". Tarkoitin tällä sitä, että varusmies- ja reserviläiskoulutuksessa kouluttajalle pitää antaa selvät kaavat, joita hän noudattaa. Kaikille suorituksille on asetettava selkeät kuvaukset ja koulutuksen tavoitteelle yksiselitteinen tavoitekuvaus. Koulutuksen päämäärä, sisältö ja tavoite on eroitettava toisistaan. Lopullinen tavoitekuvaus saattaisi olla esim. 1) yksityinen mies — ammunta rynnäkkökiväärillä maaten tuelta matka 150 m rintakuvi-

tauluun 10 patruunaa aikaa 30 sek. Kiihtävä suoritus 10 osumaa, hyvä suoritus 9—8 osumaa, tyydyttävä suoritus 7 osumaa ja 6 osumaa on hylätty suoritus eli koulutusta on jatkettava. 2) kiväärijoukkue — ryhmittyminen lähtövalmiiksi ajoneuvoista ryhmäparijonoon, etäisyys 100 m ajoneuvoista, kärkirhythmissä tunnustelijat asetettuina ja kaikilla mukanaan henkilökohtainen taisteluväri. Hyväksytyt suoritus — ryhmittyminen 90 sek:ssa ja kaikki osasuoritukset tehtyinä. Hylätty suoritus — koulutusta jatketaan — jos aikaa on kulunut yli 90 sek tai jokin osasuoritus on tekevä.

Kun kouluttaja saa tällaiset kaavat on hänellä hyvät edellytykset toteuttaa saamansa tehtävä. Varsinkin nuorella kouluttajalla olisi näistä kaavoista hyötyä kehittäessään koulutustaitoaan. Selkeät tavoitekuvaukset motivoivat koulutettavia, he tietävät silloin mihin heidän tulee kunkin vaiheen jälkeen pystyä. Uskon koulutuksen tehostuvan tällaisilla kaavoilla. Ammuntaa varten kaavat ovat olemassa, laatikaamme vastaavat myös muuta koulutusta varten.

Toinen kouluttaja koskeva haaste on lisääntyvä kertausharjoituskoulutus. Reserviläinen koulutettavana ei ole samanlainen kuin varusmies. Hän on huomattavasti vaativampi, hän odottaa tehokasta koulutusta ja hän myös tietää milloin koulutus on tehokasta. Siksi meidän tulisikin nopeasti valmistautua ja vastata tähän haasteeseen, sillä hyvin hoidettu kertausharjoituskoulutus on merkittävä tekijä reserviläisten maanpuolustusasenteisiin.

Paraskaan kouluttaja ei yksin tee joukostaan täydellistä, mutta hän voi opettaa sille monia asioita, joilla se saavuttaa valmiuden selvittää sille määrättävistä tehtävistä. Kouluttaja, kouluta koulutettavia ja opi samalla itsekin! □

ROIHUVUOREN SEURAKUNTA

Tulisuontie 2 00820 Helsinki 82
Puh. 783407

Kadettikoulu sijaitsee Santahaminassa seurakuntamme alueella. Kotiseurakunta kiittää Kadettikoulua ja Kadettikuntaa hyvästä yhteistyöstä ja toivottaa onnea alkaneelle vuodelle.

SANTAHAMINAN VALINTA

Helsinki Santahamina
puh. 686334

SANTAHAMINAN BAARI

Helsinki Santahamina
puh. 686336

AJATELMIA

MAANPUOLUSTUKSESTA

ALLAN LIUHALA

Joku on joskus sanonut että rakkaalla lapsella on monta nimeä. Tätä jonkun joskus ensimmäisenä pelkistämää oivalusta on sen jälkeen kaikuna ja kuorona vesitetty tekemällä siitä hokema.

Vaan eipä itse asia tuosta miksiään muutu. 'Tykättyllä vekaralla' on tuhtisti nimiä ja sillä süsti — puolustusvoimillakin, noin yleisesti katsoen. Yhtenäistä 'nimilistaa' tuskin kuitenkaan vielä on missään vartavasten tullut kerätyksi, vaikka alkuaineksia kyllä löytyy:

Intti

Armeija

Sotaväki

Ruotuväki

'Suomen raskas'

Kenttäharmaa

Väki

Asepalvelus

Linnan tuntemattomilla oli vielä liuta lisää: revohka, poppoo, pulja, koko remmi, hela paska.

On siinä nimeä kansanarmeijallemme, mielen ja maun mukaan, on. Tuskin armeija nimeä pahentaa, saati nimi armeijaa.

ETTEI VIHOLLINEN YLLÄTÄ

Jatkosodan päiviin ajoitettu tarina kertoo tarkastavasta kenraalista, joka tiukkaa vartiomieheltä vartiopaikan erityismääräyksiä.

Vartiomies miettii hetken, toisenkin, raapaisee sitten korvallistaan ja tokaisee lopulta:

— No kah, ettei vihollinen pääse yllättämään...

Tässä todeksi väitettyssä ja kenraali Savonjouseen liitettyssä jutussa pelkistyy itse asiassa koko puolustusvoimiemme rooli:

Ettei vihollinen pääse yllättämään...

Vartiomiehellä pitää siis olla niin valpautta kuin tietysti kättä pitempääkin, jotta mahdollinen vihollinen miettii kaksi kertaa maksaako vaivan hyökätä — eikä hyökkää.

Vilho Tervasmäki, joka on miesten mies sekä lisäksi eversti ja valtiotieteen tohtori, on määrittänyt toisen parlamentaarisen puolustuskomiteamme jalat maassa tehtyä mietintöä luonnehtiesaan tämän asian näin:

"Puolustusvalmiudella on osoitettava, etteivät alueemme väkivaltaisella hyväksikäytöllä saavutetut edut vastaa kärsit-

tyjä menetyksiä ja ettei vastarintaa ole mahdollista kukistaa lyhyenä ajanjaksona."

TURVALLISUUDESTAKO
KIINNOSTUNUT?

Onko meillä riittävä puolustusvalmius?

Käytiinpä kerran suloisessa Suomesamme keskustelua siitä, löytyisikö Euroopasta maata, joka käyttäisi maanpuolustuksensa hyväksi vähemmän varoja kuin Suomi. Ja löytyihän sellainen: Itävalta.

— *Hyökätään siis sinne*, kuului oitis, nyt jo varsin tunnettu kommentti yleisön seasta. Itävallassa on asevelvollisuusaika kuusi kuukautta ja puolustusmenot ovat yhden prosentin verran bruttokansantuotteesta — meillä sentään lähes puoli-toista prosenttia.

Meidänkään luvussamme tuskin elämöimisen aihetta on. Poliittisten päätöksentekijöiden ratkaisuihin on kuitenkin tyydyttävä, itsehän me olemme päätöksentekijämme valinneet. Silti voi ilman isoja sarvia ja teräviä hampaita todeta että köyhinkin kehitysmää Afrikassa näyttää tänään olevan turvallisuudeltaan kiinnostuneempi kuin Suomi, tä-

**KEMIN
MAASEURAKUNTA**

94400 Laurila

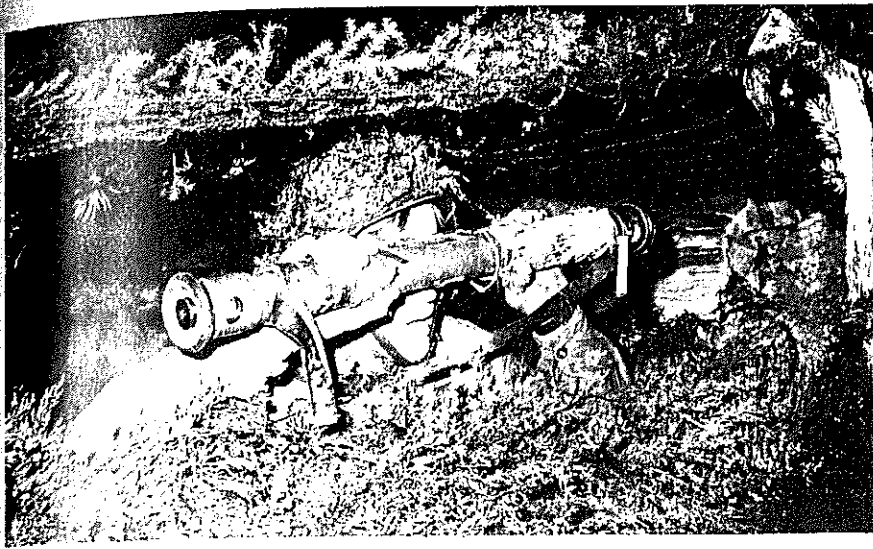
Tie- ja katurakennustoimisto

VALTATIE OY

Osuuskunnantie 38 A 1
00660 Helsinki 66
Puh. 90-740133

RIIHIMÄKI
Puh. 914-30111

"Ettei vihollinen pääse yllättämään!"

män ajan ankeudesta huolimatta yhä maailman vauraisiin kuuluva maa.

Sinänsä tietysti on surkukupaisaa että kehitysmaat investoivat varansa aseisiin samanaikaisesti kun myös maailmanjärjestön foorumeilla voimistuvat vaatimukset kehitysavun lisäämisestä moninkertaiseksi.

ONKO MEILLÄ YHTEISIÄ ARVOJA?

Erittäin arvovaltaisella suulla on todettu näin: "... Suomen asema riippumattomana valtiona on ratkaisevasti vakiintunut. Itsenäinen Suomi kuuluu nyt oleellisesti Euroopasta muodostettavaan kokonaisuvaan eikä maamme vapautta uhata miltään taholta..."

Urho Kekkonen sanoi tämän kantanaan kymmenen vuotta sitten, kun itsenäisen Suomen puolustusvoimat viettivät 50-vuotisjuhlaansa 4. kesäkuuta 1968 Hämeenlinnassa (jossa jälleen on uusi suuri juhla, kun sotaväkemme täyttää 60 vuotta ja tasavallan presidentti puhuu).

Vaan entä jos kuitenkin tässä pienten ihmisten maailmassa syttyisi iso rähinä ja vihollinen hyökkäisi myös harjastukaisen heimomme maahan? Olisiko meillä sellaisia asioita joiden vuoksi meidän kannattaisi ryhtyä aseelliseen vastarintaan?

Joku saattaa tässä kohdin hätkähtää, pärskähtääkin. Pitääkö ylisummaan tällaista kysyä? Eikö Suomessa, kalevaisen kansan työssijoilla, ole lukuisia sellaisia arvoja joiden puolesta pitää taistella ja kannattaa taistella?

Tietysti on.

Mielipidetutkimuksen antama vastaus on tässä kohdin riidaton. Ylivoimaisesti suurin osa meistä on valmis puolustamaan maata kaikissa tilanteissa sekä aseellisesti että ilman aseita. Olemme yh-

teneväisesti sitä mieltä että vapaata elämistä ja olemista itsenäisessä maassa on varjeltava kaikissa oloissa.

Maanpuolustuksen tavoitteena onkin tämän maan kansalaisten elämän ja sen jatkuvuuden turvaaminen niissä oloissa kuin itse haluanme. Toimintaan tarvitaan 'vain' kahta asiaa: kykyä ja tahtoa.

Kyky, kättä pitempi, varustus, riippuu ratkaisevasti rahasta, tahto taas siitä,

ovatko maanpuolustuksen päämäärät yhteneväiset kansalaisten henkilökoh- taisten pyrkimysten ja asenteiden kanssa.

VOIMME PROTESTOIDA

Me emme ole tahtonut yhtikää muut kuin rauhas rakennella kaikki saunoi ja pirtei tässä maas...

Tuntemattoman Hietanen puhuu varmasti paljolti kansan suulla. Meidän on kyettävä asettamaan tämän rakentamisrauhan rikkoja, mahdollinen hyökkääjä, suuren kysymysmerkin eteen, tilanteeseen jossa se ei etukäteen pysty arvioimaan hyökkäyksen seurauksia. Eihän retki tuntemattomaan, ties miten kohtalokkain seurauksin, ketään hevin houkuttele. Tämän ison, kartettavan kysymysmerkin kykenee rakentamaan vain maanpuolustus.

Voisi vielä lisätä: *jokaisessa maassa on tavallisesti armeija — joko oma tai vieras. Jos joku nuori ei tällekin painoa panisi vaan haluaisi huutaa vastalauseensa vähän kaikelle, hänelle voisi vastata vaikka Tapsa Rautavaaran laulun sanoin:*

"Hei nuoret, ette voisi protestoida, ellemme me, vanhat jermut, kerran olisi protestoineet, mekin..." □

Katso kotiasi...

ja kuvittele uudet tapetit vanhojen tilalle. Tutustu sen jälkeen KINGFISHER vinyyli- ja samettitapettimallistoon. Ihastut takuulla.

 Kingfisher

luo uuden yksilöllisen ilmeen kodillesi.

SUOMEN VÄRI- JA VERNISSATEHDAS OY.
sekä jälleenmyyjät.

**ALAVIESKAN
SEURAKUNTA**

MALMIN SEURAKUNTA

**KANTA ESPOON
SEURAKUNNAT**

Espoo 74

**KANGASNIEMEN
SEURAKUNTA**

**HAMINAN
SEURAKUNTA**

RAAHEN I APTEEKKI

Kauppakatu 32 92100 Raahе
Puh. 982-37301

Maalit — Matot — Tapetit
— Erikoisliikkeestä

TORNION VÄRI

VÄRISILMÄ Tornio — Keskikatu 15 — Puh. 980-40 886

-VALINTA VIIPPOLA

Kemintie 10
95420 Tornio 2
puh. 980-41 078

Suomen Silkkikutomo Oy

LADY - ANN MERY - ANN
NAISTEN TEKSTIILEJÄ

69100 KANNUS - Puh. 968-70 323

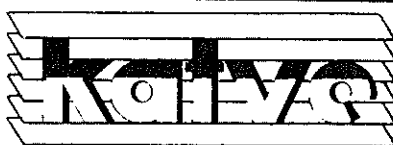
JW Suominen Oy

Nakkila, ☎ 939-73 400 ☎ 26178 jws sf

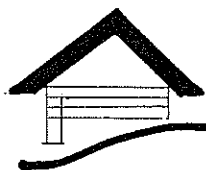
**PUREE
PAREMMIN**

47400 KAUSALA puh. 951-61 244, 61 784

— SOMISTAMAAN
— SUOJAAMAAN
— AURINGOLTA
JA KATSEILTA

HARJAVALLAN KAIHDIN

Rakennussaneerauksia

**RAKENNUSLIIKE
ANTTI FÄLDT Oy**

Kaarelantie 21. Helsinki 43
90-533 663

MAKEIS- JA MEHU OY

Hietämäentie 6 45200 Kouvola 20

AMERPLAST

33730 TAMPERE 73. PUH. 931 - 645 333 TELEX 22-220
kauppakasseja • minigrip- ja muita pusseja • valintepakkauksia •
painettuja pakkausrattoja • tämän päivän laatuotteita muovista

KYÖ SAINIO & CO

Karjalankatu 2. 00520 Helsinki 52
Puh. 90-765 322

Insinööritoimisto
SORMUNEN & UUTTU KY

Kutomontie 6 00380 Helsinki 38
Puh. 90-550071

Sähkösuunnittelua
**INSINÖÖRITOIMISTO
MAUNO AHONEN**

Konalantie 7 C 00370 Helsinki 37
Puh. 90-554451

Insinööritoimisto
LÄNG OY AB

Taivaskalliontie 1 00600 Helsinki 60
Puh. 90-793400

Insinööritoimisto
O. PARKKAMÄKI & CO

Punahilkantie 8 00820 Helsinki 82
Puh. 90-782788

Insinööritoimisto
MIKKO VAHANEN KY

Mechelininkatu 10 A 00100 Helsinki 10
Puh. 90-440341

Insinööritoimisto
SAANIO & LAINE

Mannerheimintie 31 A 00250 Hki 25
Puh. 90-418044

Insinööritoimisto
TAUNONISSINEN OY

Sentnerinkuja 3 00400 Helsinki 40
Puh. 90-558621
SKOL RY:n jäsen

Insinööritoimisto
VEIKKO VAHVASELKÄ KY

Ristipellontie 16/PL 22 00391 Helsinki 39
Puh. 90-544544
Sähkösuunnittelua

Insinööritoimisto
VEIKKO MALMI KY

Bertel Jungintie 6 00570 Helsinki 57
Puh. 90-689044
SKOL RY:n jäsen

Arkkitehtitoimisto
KALEVI RUOKOSUO & CO

Satamakatu 4 00160 Helsinki 16
Puh. 90-175644

Insinööritoimisto
LAURI KIPPO OY

Vuorimiehenkatu 2 B 00140 Hki 14
Puh. 90-13173

Insinööritoimisto
AHTI ARROS KY

Sibeliuksenkatu 11 A 00250 Helsinki 25
Puh. 90-493911

Lämpöinsinööritoimisto
ÄYRÄVÄINEN KY

Petaksentie 2 00630 Helsinki 63
Puh. 90-745155

YIT OY YLEINEN INSINÖÖRITOIMISTO

Ratamestarinkatu 12
00520 Helsinki 52
Puh. 90-15051

M INSINÖÖRITOIMISTO
MAGNUS MALMBERG KY
SNIL
HIETALAHDENKATU 2 B
00180 HELSINKI 18 P 640 106 TELEX 12-2976

Tili- ja lakiasiantoimisto
LUKKARINEN & SUNTIO OY

Rauhankatu 30, 06100 Porvoo 10
puh. 915-142 711, 149 212

ERKKI KÄKELÄ

Kiviniemen vuonna 1922 valmistuneita puukasarmeja.

HÄMEEN JÄÄKÄRI- PATALJOONA 60 V

Kuluvana Puolustusvoimiemme juhila-vuonna saavuttavat useat joukko-osastomme 60 vuoden kunnioitettavan iän. Niin myös Parolannummen – Hämeenlinnan alueelle sijoitettu, Panssari-prikaatiin kuuluva Hämeen Jääkäripataljoona, jonka vuosipäiväksi on määrätty jääkäreitten tulopäivä Vaasan edustalle 25.2.1918.

VAARAN VUOSIEN TAIPALEELTA

Osallistuttuaan Vapaussodan aikana sekä Tampereen että Karjalan rintamien sotatoimiin, pataljoonan ensimmäinen perinnejoukko-osasto 2. Jääkäriyrykmentin XII Pataljoona siirtyi erilaisten tehtävien ja sijoituspaikkojen jälkeen Karjalan Kannakselle, Kiviniemeen, syksyllä 1922.

Sakkolan Kiviniemestä muodostuikin sitten pataljoonan kotipaikka aina vuoteen 1939 saakka. Nuo kaksi vuosikymmentä olivat koulutuksen yhtenäistämisen ja aselajien yhteistoiminnan aikaa myös Karjalassa, Suvannon rannalla. Maastollisesti ja koulutuksen kannalta eritoten nuo seudut olivat mitä ihanteell-

PANSSARI JÄÄKÄRIPATALJOONANA PAROLANNUMMELLA

Panssariprikaatin organisaation kehittämiseen liittyen Hämeen Jääkäripataljoona sai ensimmäiset BTR-60 PB-vaununsu 1971, jolloin 1. Jääkärikomppanian yhteyteen perustettiin Kuljetus-panssarivaunuosasto, kuten tuolloin mainittua joukkoa kutsuttiin.

Tänä päivänä pataljoona on sijoitettu yhtä perusyksikköä lukuunottamatta panssareiden kehtoon, Parolannummelle. Vain Kranaatinheitinkomppania on enää Hämeenlinnassa, Suomenkasarmilla. Suunnitelmat edellyttävät kuitenkin KrhK:n tuloa Hattulan puolelle vuoden 1979 kuluessa. Linnankasarmilla isännöi tänään – kuten 1930-luvullakin – kenttätykistö, nyt Jääkäripatteristo.

Rynnäköpanssarivaunuja on pataljoonan perusyksiköillä riittävästi koulutuskäyttöä varten, samoin autokalustoa. Huomattavaa on, että pataljoonan Reservialiupseerikoulussa koulutetaan joukko-osaston omat ryhmänjohtajat, vaunumiehistöt ja panssarivaunuasentajat.

Pataljoonaa on vuodesta 1975 lähtien komentanut everstiluutnantti Pekka Mustonen.

Koulutus on joukko-osaston se toiminta-alue, joka on selvästi painopistetyimmässä asemassa. Kantahenkilökunnan täydennyskoulutuksen tärkeimmät aihepiirit ovat panssarivaunujen rakenne-, huolto- ja ampumakoulutus. Varusmiesten kouluttamisen painopiste taas on asetettu panssarijääkäritaitojen mahdollisimman tehokkaaseen opetukseen niin panssarijääkärikomppanian kuin -pataljoonankin puitteissa.

Pataljoonan varusmiehet ovat pääasiassa hämäläisiä, etelä-pohjalaisia, mutta myös satakuntalaisia. Valtaosa varusmiesaliupseereista koulutetaan siis omassa RAUK:ssa; reservinupseerikoulutus saadaan taas PsRUK:ssa Panssarikoulussa ja kuten ennenkin – hyvässä Haminassa.

Tällainen on 60-vuotiaan joukko-osaston taru, sen ankara lähihistoria ja tyyni, koulutustyteinen nykyisyys. Panssarijääkärit ovat kuten edellisen sukupolven jääkäritkin – valmiina joka hetki puolustamaan vapaata isänmaataan. □

Suomen Marsalkka tervehtimässä Jääkäripataljoona 4:ää 21.6.1942. Oikealla pataljoonan komentaja kapteeni V Lounela.

lisinta aluetta. – Pataljoonan nimi muuttui uudelleenjärjestelyjen yhteydessä tuolloin useasti. Nimi vakiinnutettiin kuitenkin 16.5.1936 Jääkäripataljoona 4:ksi. Tasan kaksi vuotta myöhemmin tapahtui Tasavallan Presidentin linnassa JP 4:n oman lipun juhlallinen vihkiminen.

Talvisotansa JP 4 aloitti Raudun ryhmissä. Pataljoonaan kuului tuolloin esikunnan ja EK:n lisäksi kolme jääkärikomppaniaa, KkK ja TkiK. Tuloksellisimmat taistelunsa JP 4 kävi Pukitsanmäessä, Länsi-Lemetissä ja Itä-Lemetissä. Pataljoonaa komensi 20.1.1940 alkaen legendaarisen sotilasjohtajan maineen saavuttanut majuri "Motti-Matti" Aarnio. – Kuriositeettina mainittakoon, että JP 4:n riveissä taisteli myöhemmin Mannerheim-ristillä palkittu, USA:nkin armeijassa kunnostautunut alikersantti Lauri Törni.

Välirauhan aikana pataljoona toimi Kuopiossa ja marraskuusta 1940 lähtien Helsingin Santahaminassa. Todettakoon, että 1./JP 4:n ollessa kunniakomppania Helsingin rautatieasemalla 19.12.1940 presidentti Kyösti Kallio kaatui kuolleena, sydänhalvauksen saaneena komppanian eteen.

Jatkosodan ja Lapinsodan vaiheita on pataljoonan osalta turha yksityiskohteisesti näin lyhyessä artikkelissa käsitellä. JP 4 kuului aluksi 1.JPr:iin ja myöhemmin Panssaridivisioonaan, jonka ko-

mentajana toimi kenraalimajuri Ernst Ruben Lagus. – Pataljoonan taistelujen tie johti Äänislinnan kautta Karhumäkeen ja sittemmin Syvärille. PsD:n vaikuuttavana lenkinä joukko taisteli Kannaksellakin vuonna 1944 ollen mukana mm. Kuuterselän, Talin ja Vuosalmen torjuntataisteluissa.

Vielä joutuivat jääkärit puhdistamaan Lappia saksalaisista. Sotatoimet kestivät pohjoisessa syyskuusta (22.9.) joulukuun 1944. – Hämeenlinnaan jääkärit saapuivat junakuljetuksena 14.1.1945. Marsiessaan "rääsyisinä läpi valaistun koku-pungin" Linnankasarmille, sotilaat kokivat hetken ikimuistettavana ja hartaana. Olihan vuosia kestänyt armoton taival nyt päättynyt.

PATALJOONA LINNANKASARMILLA

Joukko-osasto miehitti siis Linnankasarmit, joilla sotilastukikohtana oli mitä melkoisin perinne. Olihan aluetta historian saatossa hallinnut milloin ruotsalainen, milloin venäläinen sotaväki ja itenäisyytemme aikana oman armeijamme eri joukko-osastot.

Harjoitusalueikseen pataljoona sai Parolannummen, Aulangon, Hätilän ja vuodesta 1963 lähtien Padasjoen maat. Vuoden 1957 alusta lähtien joukko-osasto on kantanut Hämeen Jääkäripataljoonan nimeä.

LIMINGAN **K**-KAUPPA

91900 LIMINKA OM. SEPPO PIIPARI

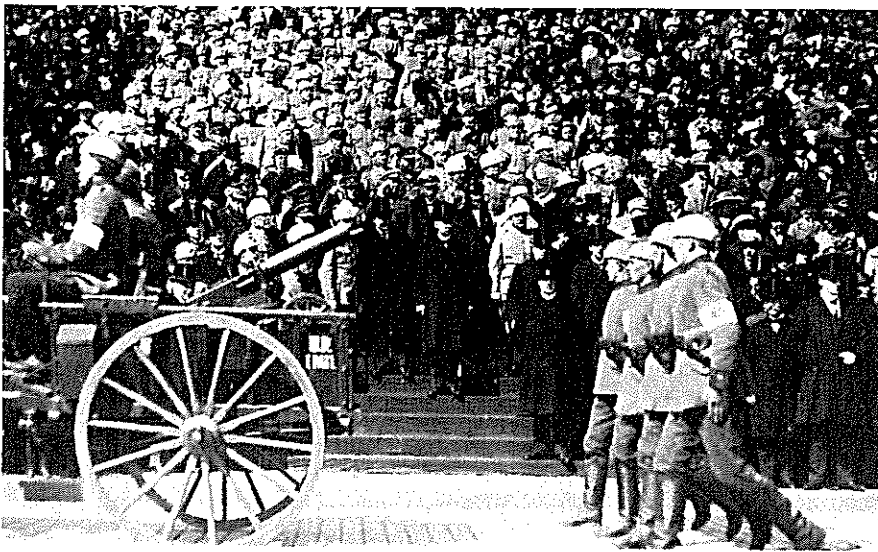
☎ 981-441 218 — 441 219

Master-Coat Oy

67101 Kokkola 10. Box 132. Puh. 968/13422

Enää ei ole kuten ennen

BROR LAURLA

● Puolustuslaitos on osa laillista yhteiskuntaa oleva instituutio, joka aina tulee olemaan ramppivalossa. Mikä sen osa siinä on riippuu sekä laitoksesta itseltään että olennaisesti myös sen jokaisesta jäsenestä. Tämän lisäksi ulkonaiset olosuhteet, joihin ei itse puolustuslaitos eivätkä sen jäsenetkään aina pysty vaikuttamaan ohjaavat yleistä suhtautumista. Yksi tällainen tekijä on itse varuskuntamainen olemus. Varuskuntahan on eräänlainen umpioitu tosiasia, jossa elää satoja ellei jopa tuhansia miehiä. Ja mitä he tekevätkään? Opettelevat käymään sotaa, tappamaan ihmisiä. Mitä syvemmäksi rauhantilaa pyritään väittämään, niin riippumatta tällaisen väitteen todenperäisyydestä, voittoa edellämainittu näkemys alaa. Se on eräänlaista sokkoleikkiä, jossa ajetaan takaa pelättyä tosiasiaa uskaltamatta tarttua siihen kiinni. Tämä on kaikkina itsenäisen Suomen vuosina riippunut harmaan sadepilven lailla sen puolustuslaitoksen yllä.

1920-luvulla luotiin epäonnistuneen ulkopoliittisen haparoinnin jälkeen se kuva, että Kansainliitto oli kaiken tae, tuki ja turva. 1930-luvulla ei haluttu tai ei uskallettu katsoa kansainvälisen poli-

tiikan kuohuvaa kehitystä vaan hoettiin, ettei niin hullua valtiomiestä olekaan, joka aloittaisi sodan. Nyt viime vuosikymmeninä on samaa tarkoitusta varten rakennettu erilaisia kulisseeja aina tarpeen mukaan, mutta materiaalina on aina sama, tosiasiaa kohtaan tunnettu pelko. Viime vuosikymmeninä on kulissein maalattu entistä enemmän silmiin käyvä pintakiilto, ideologinen valhe.

● Puolustuslaitoksemme on nuori, mutta se on saanut käydä läpi monta kriisivaihetta. Tapa millä se on niistä selviytynyt ei ole ollut kaikille mieleen ja vapaassa maassa jokaisella on suu jolla puhua, kynä jolla kirjoittaa. Ja paha kello kuuluu aina kauas.

Silloin kun Suomen sotaväki vapausodan päätyttyä alkoi järjestäytyä, kansa seurasi vaisuntuntoisesti kehitystä. Kansamme ei ole mikään sotilaskansa vaikka runoilijat ovat näin kirjoittaneet. Se näkyy mm. siitä, että isänmaallisesta mieliaallosta huolimatta suojeluskuntajärjestön jäsenyyden kehitys oli 1920-luvun alkuvuosina suorastaan huolestuttava. Suomessa oli vuosikaudella ollut venäläistä sotaväkeä "vaikka muillekin jakaa" ja sen upseeriston elämäntapoja tunnettiin. Ei ole mitään ih-

Oheisena on puheenvuoro, joka toivottavasti herättää keskustelun puolustusvoimien tämän päivän asemasta ja tehtävistä sekä sen henkilöstön nykyisestä roolista.

Bror Laurila kirjoittaa "kerholla asumisesta", siviilipuvun käytöstä, erikoismerkeistä ja virkapuvun kehityksen kulkeemisesta kohti "nuttua" sekä monista muista kysymyksistä. Ottaako tulta?

mettelemistä siinä, että odotettiin oman sotaväen upseerien elävän samalla tavalla ja kun joskus nähtiin joku upseeri sopimattomaksi kuvattavassa tilanteessa, oltiin valmiita arvostelemaan sekä äänekkäästi että kuuluvasti. Tällä sivusta seuraavalla "yleisöllä" ei ollut minkäänlaista kuvaa siitä työmäärästä ja vastuusta, jonka alaisena harvalukuinen upseeristomme painiskeli luotessa tyhjästä taistelukelpoisesta välineestä.

Täytyy aina muistaa, että talvisota antoi vastauksen kysymykseen, onnistuivatko vai ei. Tänä aikana syntyi "huuli", että palvelusta on 24 tuntia vuorokaudessa, se kahdeskymmenesviides on omaa aikaa. Eikä se ollut yksinomaan "huuli", kyllä se sivusi totuutta aina talvisotaan saakka ja vielä monta vuotta vuosien 1944–45 jälkeen. Niinpä syntyi toinenkin sanonta, veren pitää käydä, muuten se etikoituu. Ja eihän se veri lähtenyt itsestään käymään ja myönnettävä on, että joskus se kävi liikaakin. Mutta niinhän käy taikinankin kun siihen pannaan liikaa hiivaa. Mutta niin vain on, että niiden veri, joka ei rauhahan vuosina etikoitunut, virtasi tulisenä ja kuumana taistelukentillä ja monista suurteoista on näitä kiittäminen.

● Suomalaista sanotaan hiljaiseksi, "mykäksi". Kaikki eivät suinkaan sitä ole ja sotaväki on tekijä, joka irroittaa miehen kuin miehen kielenkannat, kun hän joutuu toiseen ympäristöön. Minulla on muistissa vallan hyvä tätä koskeva juttu, joka sopii erinomaisesti todistamaan tätä väitettä. Muutama vuosi sotien jälkeen saapui tykistövaruskuntaan ilmavoimissa palveleva varusmies lomalle. Päässä sininen lakki m/22, jalassa siniset housut, olkaimissa "linnunkuva" ja hohtavan kiiltävät valkoiset "korpinnatsat". Tämä mies keräsi sotilaskodissa ja missä liikkui ympärilleen tykkimiehiä kuin kukka kimalaisia ja juttu luisti. Sen tietää, että jos joku väittää, että siinä puhuttiin siteeksi totta, niin tämä lioittelee. Eräänä päivänä kertoi rykmentin komentaja nauraan minulle, että tykkimiehet tervehtivät tätä korppraalia "osoittaen erinomaista täsmällisyyttä".

Niinpä kysymys, kun mies oli jutuiltaan päässyt muutamassa päivässä tällaiseen asemaan, niin paljonko pajunköyttä pystyy varusmies, kerhon henkilökuntaan kuuluva ym. syöttämään henkilölle, joka ei mitään tiedä? Tätä kautta ne parhaat jutut ovat syntyneet ja valtaosassa on parasta niistä hersyvä pohjaton, ehkä jonkun mielestä liiankin "ronski" huumori. Mutta ne, jotka näkevät asian näin, ovat niitä "nokan nyrpistäjiä, jotka ovat saaneet aikaan tavattoman paljon pahaa — kenties monta kertaa aivan tahattomasti.

● Mennään sitten jutuista vakavampaan, käsitteeseen "kerholla asuminen". Ymmärrän, että se soi "vinosti" sellaisen korvassa, joka ei tiedä, mistä on kysymys. Ja koska olen kuullut, että nykyään kaikki upseerit eivät kuulu kerhoon ja että kaikki poikamiesupseerit eivät edes ruokaile omalla kerholla, niin tästä muutama sana. Käsitteäkseni ei löydy mitään niin "särmiä" poistavaa kuin esim. upseerien perheiden yhteinen sunnuntailounas pitkän pöydän ääressä. Siinä on kaikilla, everstistä luutnanttiin edessään sama tehtävä, syöminen. Entä sitten sen jälkeiset rupattelu- ja seurusteluhetket — kylläisenä lienee ihminen parhaimillaan. Onko olemassa toista tilaisuutta, jossa nuori upseeri pääsee vilkaisemaan vanhemman "asetakin alle" kuten myös päinvastoin. Näin luodaan ihmissuhteita, enkä käsitä, miten hegemoninen upseerikunta ja oikea joukko-osastohenki on luotavissa, elleivät ne suhteet ole kunnossa. Sanoessani näin en liiku pilvissä, vaan puhun oman värrikkaikani antamista kokemuksista.

Entä mitä sanotaan luutnantista, jolla on pieni asunto, pieniä lapsia ja on otanut työtä mukaansa kotiin? Se ei ollut niin tavatonta, olihan palvelusaika "24

tuntia". Minne hän meni? Yksikköön-säkö vai virkahuoneeseensa esikuntaan, joista hän oli pari tuntia sitten tullut koko päivän kestäneen palveluksen jälkeen? Sehän olisi ollut varmin tapa antaa veren sekä etikoitua että sakkaantua. Miksei kerholle, jossa löytyi rauhallinen soppi ja kenties saattoi toisella korvalla nauttia radiostakin. Sellaista vehjettä ei 1930-luvulla suinkaan löytynyt jokaisen upseerin kodista. Yksinkertainen vastaanotin maksoi 4500:—, pitkälti yli kapteenin kuukausipalkan. Luutnantin palkasta puhumattakaan. Ja sen radion vuoksi viettivät poikamiesupseeritkin monet illat kerholla. Se oli sitä kerholla "asumista", mikä oli luonnollista, sillä kerho oli toinen koti, monelle viihtyisämpi kuin se huone, jonka oli pystynyt vuokramarkkinoilta löytämään. Sitäpaitsi kerholla oli seuraa, toisinaan vanhempia upseereja perheineen ilta-teellä, toisinaan yksin. Se tiesi seurustelua, keskustelua. Tietenkin oli olemassa toinenkin vaihtoehto, istua ilta illan jälkeen kotona, tulla mökkihöperöksi tai juopoksi ja ellei sitä niin ainakin ihmisiä pelkääväksi.

● Sellaista se oli silloin. Kun lisäksi olimme, kuten varusmiehetkin, sotilaita eikä siviilistejä, niin meitä näkyi katukuvassa, kaikkialla. Niinpä riitti varmasti puhumista, paljon enemmän kuin nykyään. Mutta vaikka oli kielteistäkin ja vaikka nokka menee nirppuun, kun jokin kuulee ja lukee, niin uskallan väittää, että mitä rakkaampi lapsi on, sitä enemmän siitä puhutaan. Ja uskallan myös väittää, että sotaväki oli siihen aikaan ihmisille rakkaampi kuin mitä se on tänään. Se oli näin myös siksi, että miehet olivat sotilaan näköisiä ja pitivät itse huolen lopusta, ryhdistä ja käyttäytymisestä.

Tekee mieli kysyä, minne ovat joutuneet erikoismerkit, joista jo matkan päästä näki, mistä mies oli? Nyt on olkaimissa — mikäli on, sehän ei ole mitenkään varmaa — stansattu peltipala, josta saa selvän vain menemällä kymmenen sentin päähän. Onko mikään gal-lup tutkinut, miten miehet näitä "lätkiä" arvostavat? Minne on kadonnut päällystakki, jossa oli Gallen-Kallelan piirtämä selkäommel, jota kansainvälisesti pidettiin ainutlaatuisen tyylikkäänä? Ja minne on kadonnut univormu, jonka varusmies viitsisi panna päälle, kun menee illalla ulos, jotta voisi näyttää sotilaalta. Se on enää laivastolla, ja sinne on kuulemma kutsunnoissa tulvimalla hakijoita — nimenomaan tämän takia. Joten kun pienellä irvistyksellä luin herrojen ratsuväen upseerien toilauksista, niin odotan vavistuksella sitä, kun joku lainaa terävän kynänsä kirjoittaakseen kaljasaavi-

peitteisestä armeijasta. Minulla on ai-hetta näihin sanoihin.

Päivänä eräänä näin Helsingin kadulla harvinaisen ilmestyksen, ye-majuri saapashousuissa ja kiiltävissä saappaissa marssi Kalevankatua alas kohti Mannerheimintietä. Muutkin näkivät hänet kuin minä. Siinä oli lehtikioskin luona kaksi risuparran tuntemattomaksi naamioimaa parfyymille lemuavaa parikymmenvuotiasta. Kato perhana, huudahti toinen, tuossa on tyyliä, tuollaiselta tulisi upseerin näyttää. Ja katsellen Mannerhiemintietä ylittävää majuria lausahti toinen, niin sillä ei ole kaljasaavinpeitettä, niin kuin niillä nyt on tapana.

Tässä oli palautetta kerrakseen.

Minä jäin miettimään.

Toivottavasti se saa lukijatkin miettimään.

Toivottavasti se saa puolustusvoimain johdonkin miettimään.

● Ylikansallisessa innossaan saivat eräät piirit sotilasjohdon sotaväkemme alkuvuosina uskomaan, että suomalainen on yksinkertainen ja vierastaa "koreilua". Koska vanha suomalainen puku oli harmaa sarkainen nuttu, vaati menneisyys, ettei siitä paljon poikettaisi. On kerrottu, että tähän saatiin jopa Marski uskomaan. Kehitys onkin kulkenut kohti nuttua. M/36 hylkäsi värilliset olkaimet, aliupseerien peilinauhat, kaartilaisten hihakilvet. Tekee mieli kysyä, eikö kukaan huomannut, että sodan aikana yhä useampi reserviin kuuluva aliupseeri poisti "kalsonginauhut" olkapäistään ja hankki itselleen arvomerkkikauluslaatat. Eikö tämä ole kertonut kenellekään mitään?

Jos kysytään mistä saataisiin tulevaisuudessa hyvää upseeriainesta, on hyvä tietää, että reservinupseereilla kasvava hyviä poikia. Mutta he eivät tiedä tästä ammatista mitään — koska kukaan ei heille mitään kerro. Miten olisi, jos kadettiipiirit aloittaisivat "kummikerhotoinnin" reserviupseerikerhojen tai yhdistysten kanssa? Tämä tuli mieleen, kun olin katsomassa, kun laivasto esitetytyi viime keväänä. Isien poikia — ja juuri parhaimmista päästä — oli mukana melkoinen liuta, mutta he olivat ikäänkuin siivellä. Isille kerrottiin kielellä, jota he sotaväen käyneinä ymmärsivät, ja pojat seisovivat asioita käsittämättä vieressä. Kun sitten kysymysten tulva alkoi, siirryttiin seuraavaan kohteeseen, eikä isillä ollut aikaa selittää. Ja niin mentiin eteenpäin, kohteesta toiselle ja kului tunti, osa toista. Ne joille tieto olisi kenties ollut arvokkainta, jäivät sitä vaille.

Ottaisiko joku onkeensa?

Mielipidejohtaja

UULA AAPA

Viimeksi käydyssä maailmansodassa meni kehitys siihen suuntaan, että sotilaasta taistelukentällä tehtiin monimutkainen sotakoneiston sieluton ratas. Johtaja ja joukot erotettiin toisistaan. Ennen vanhaan näki sotamies taistelukentällä myös korkeamman esimiehensä, joka antoi käskyn taisteluun ryhtymisestä tai sen väistämisestä olleen itse siinä mukana. Viimeksi käydyssä maailmansodassa hän kuuli parhaassa tapauksessa heistä jotakin kerrottavan. Sattuipa joskus niinkin, ettei hän aina tiennyt edes pataljoonan tai sitä ylempien esimiestensä nimiäkään.

Käydyt etulinjan taistelut muodostuivat useinkin alemman ts. nuoremman päällystön henkilökohtainen vaikutus taistelun kulkuun oli kaventunut. Tavallinen rivimies oli jäänyt vaille korkeampaa elävää esimiestänsä, joka olisi kuullut, nähnyt, tuntenut ja välittömästi kiinnittänyt tai moittinut. Ja ennen kaikkea, että hän uskalsi uhrata henkensä yhdessä miestensä kanssa, eikä ainoastaan koneellisesti lähettänyt käskyjään jostakin etulinjojen takana olevasta komentokorsusta. Kehitys oli johtanut siihen, etteivät he aina olleet tilanteen tasalla, vaan istuivat komentokorsussa ja odittivat puhelin-

tai radiosanomioita taistelun kulusta. Tämä tavallaan teki johtajasta puhelin- ja radiosanomioiden välittäjän.

Sodanjälkeinen kehitys on jatkuvasti mennyt konearmeijaa kohti. Siitä tulee olemaan luonnollisena seurauksena, että korkeamman johtajan henkilökohtainen vaikutus joukkoihin tulee edelleen vähentymään. Kehitykselle ei voida laittaa jarruja eteen, vaan se jatkuu omalla painollaan. Seuraukset tästä voivat myöhemmin muodostua kohtalokkaiksi, ellei löydetä keinoja asian parantamiseksi. Eräs keino tilanteen korjaamiseksi olisi "mielipidejohtajan" tunnetuksi tekeminen laajemminkin sotilaspiireissä. Sitä voitaisiin myös rauhanaikaisessa sotilaselämässä sopivasti kehittää ja käyttää hyväksi.

Sotilaallisten olojen ymmärtämisen kannalta olisi tietysti tärkeää selvittää, mitä kanavia pitkin tiedot ja mielipiteet leviävät joukko-osastoissa. Asia on kuitenkin tässä yhteydessä vähemmän tärkeä, joten se sivuutetaan. Sensijaan meitä enemmän kiinnostaa opetus- ja valistustoiminnan harrastajat, sillä heille avautuu uusia näkemyksiä siitä, miten he voivat tehokkaimmin vaikuttaa alaspäin, esimerkiksi lähentämällä ylempään

johtajan ja rivimiehen välisiä suhteita.

Jos rupeamme inventoimaan käsityksiämme ja mielipiteitämme sekä sotilaallisista että yleisistäkin asioista, niin meidän olisi pakko myöntää, että vain harvoissa tapauksissa nämä mielipiteet ovat meidän omiamme, perustuen omiin tutkimuksiimme ja tekemiimme johtopäätöksiin. Olemme todellisuudessa saaneet palan sieltä ja toisen täältä aivan huomaamattamme. Lopuksi olemme nämä omaksuneet, koska ne tuntuvat meistä oikeaan osuneilta.

Ihmisten kesken tapahtuu aina tällaista vuorovaikutusta ja useimmiten se saa aikaan suhteen johtaja – johdettava. Johtaja hivuttaa toivomuksiaan ja ajatuksiaan johdettavaan. Mutta ketä ja minkälaisia nämä johtavat tyypit sitten ovat?

Selvin tapaus on sellainen, että toinen on määrättyllä alalla asiantuntija, toinen ei sitä tunne tai tuntee heikosti, mutta on kiinnostunut asiasta ja haluaa siihen lähemmin tutustua. Tämä on johtavan tyyppin alkumuoto. Hän on valmistautunut jollekin erikoisalalle, harrastaa sitä jatkuvasti, ottaa selvän kaikesta uudesta sillä alalla, välittää tietoja ja mielipiteitä sitten muille asian harrastajille. Jos otamme esimerkin sotilaselämästä, olisi

johtava tyyppi henkilö, joka jatkuvasti seuraa kehitystä, tutustumalla henkilökohtaisesti tai kirjallisuuden avulla uusiin virtauksiin ja keksintöihin. Näkemysään ja mielipiteitään hän sitten edelleen levittää kirjoitetun sanan, esitelmien tai keskustelujen muodossa. Löytyy paljon henkilöitä, jotka eivät viitsi tai heillä ei ole tilaisuutta ottaa tarkemmin selvää asioista, vaan omaksuvat tämän asiantuntijan selostukset ja siten tottuvat pitämään häntä johtavana sieluna näissä asioissa. Näin asiantuntijan (mielipidejohtajan) vaikutus alaspäin saadaan syntymään.

Löytyy myös sellaisia johtavia tyyppejä, jotka maineensa ovat saavuttaneet vain omalla erikoisalallaan, mutta muissa suhteissa ovat täysinä nollia. Vastakohtana näille ovat ne johtajatyypit, joiden mielipiteitä ja tekoja pidetään muillakin aloilla seuraamisen arvoisina.

Vielä on selittämättä, voiko erikoisjohtajasta vähitellen kehittyä yleisjohtaja? Riittääkö saavutettu tieto ja taito henkilön koko toiminnan arvostamiseen. Käytännössä on todettu, että se voi tapahtua määrättyin edellytyksin, jos hän henkilöpersoonana pystyy saavuttamaan tarpeellista arvonantoa (marsalkka Mannerheim, kenraali "Pappa" Laatikainen). Näin käy usein iän karttuessa. Huomattava ikäero yleensä tasottaa ja tekee ymmärrettäväksi etulinjan

joukkojen sekä taaempien johtoportaitten välisen suhteen. Etulinjan joukkojen ja taaempien johtoportaitten välillä on suuri joukko määräävissä tai johtavissa asemissa olevia päälliköitä, jotka saamiensa käskyjen ohella välittävät myös mielipiteitä alaspäin ja joista näin ollen tulee tavallaan mielipidejohtajia.

Jos haluamme selvittää mielipidejohtaja-kysymystä omalta kohdaltamme niin kysykäämme itselämme, onko minulla tapana kysyä määrättyjen henkilöiden mielipidettä ja neuvoa? Ja edelleen. Onko palvelustovereillani tapana tulla kysymään minun mielipidettäni sekä neuvoani ja annanko niitä mielelläni, ystävällinen hymy huulillani? Jos kallistutte enemmän antavalle kuin ottavalle puolelle, silloin olette mielipidejohtaja. Nämä vaikutusalueet siirtyvät perhepiiristä tuttavapiiriin, yksikköpiiriin, joukko-osastopiiriin jne. Suosittu johtaja voi saada tietämättään satoja ja jopa tuhansiakin kuuliaisia johdettavia.

Usein kuuluu johtajatyypin myös kansansuosio. Se on varsinkin yleisjohtajan tavallinen erikoisominaisuus. Nämä tulevat helposti tutuiksi kanssaihminen kanssa ja viihtyvät mielellään heidän seurassaan. Mielipidejohtaja voi johtaa neuvomalla, selittämällä ja omalla esimerkillään. Mutta hän saattaa johtaa myös aivan tietämättään, kuten edellä tuli jo mainittua, jos kanssaihmiset asettavat hänet sellaiseen asemaan, että he yrittävät matkia hänen käytöstään, sanontojaan ja tapojaan (ev.ltn. Nikke Pärmi). Tästä samalla sel-

vittää, millä tavalla jonkin uusi käyttökelpoinen aate, ajatus tai tapa vaivattomammin saattaa levitä sekä voittaa kannattajia. Ehtona on, että sen täytyy saada puolelleen riittävä määrä innokkaita ja aktiivisia johtajatyyppejä, jotka omasta halustaan, ei pakotteita käyttäen, tutustuvat asiaan, hyväksyvät sen ja selittävät sitä muille. Yleensä luullaan, että suurten kansajohtajien vaikutus ilman muuta ulottuisi aina yksinkertaisiin kansalaisiin saakka. Kokemus on kuitenkin osoittanut, että asian lopullisesti ratkaisee mielipidejohtajien tiheä verkosto. Nämä ovat paljon läheisemmässä suhteessa johdettaviin ja voivat toimia asian hyväksi useimmiten niin, ettei tendenssi tule näkyviin.

Niillä päälliköillä (mielipidejohtajilla), jotka joutuvat työskentelemään korkeampien komentajien läheisyydessä sodan aikana on suuri vastuu ja velvollisuus pitää komentokorsuun kehityksen tuomitsema komentaja ja etulinjoilla taisteleva rivimies läheisessä vuorovaihtuksessa keskenään. Tämä on myös huomioon otettava tekijä rauhan aikaisissa oloissa. Esimerkiksi rajavartioujoukoissa, joissa kauempana komentopaikoissa työskentelevät esimiehet ja rajoilla palvelustehtäviään suorittavat rajamiehet joutuvat harvemmin henkilökohtaiseen kosketukseen keskenään. Samoin rannikkojemme ulkosaarilla palvelevat sotilaat tapaavat harvemmin korkeampia esimiehiään, joiden komentopaikat sijaitsevat mantereella. Yhteydenpitoa osin auttaa joukko-osastojen toimittamat lehdet ja vastaavat julkaisut.

SUUNNITTELEE

- teollisuudelle
- liikelaitoksille ja
- julkiselle hallinnolle

Insinööri-toimisto

SC SYSTECON OY

TOIMINTA-ALAMME ON:

- instrumentointitekniiikka
- ohjaustekniiikka
- sähkövoimatekniiikka

Yläkartanonkuja 1, 02360 Espoo 36, puh. 90-801 7144

Uusi osoittemme 1.5.1978 alkaen on Takojantie 12, 02130 Espoo 13, puh. 90-455 0622

MUISTATHAN

SÄHKÖ-TIMO OY

Edullisten ostosten osoite
ma-pe 9-18 la 9-16

Sähkö-Timo Oy myöntää kaikille Kadettikunta Ry:n jäsenille kaikista normaalihintaisista tuotteista -20 % yleisalennuksen.

Viides Linja 14 00530 Helsinki 53
Puh. 737571

OY BLOMBERG AB

HAMINA

JUHLIA JA SAUNOJA

Hawk-harjoitussuihkuhävittäjästä on sitten tulemassa tosi. Olisi muuten ollut aika mielenkiintoista, jos olisi tehty kompromissi: olisi hankittu puolet Hawkeja ja puolet jotain toista konetta, vaikkapa tshekkiläistä, eräiltä tahoilta kovasti mainostettua konetta. Silloin useimmat lentäjät olisivat voineet vertailla jatkuvasti ja kaiken aikaa näiden suoritusarvoja ja muuta lentokelpoisuutta keskenään.

Miksiköhän mikään lehti tai poliittinen suunta ei nähnyt mitään sensaatio- maista tai epäilyttävää siinä, että uusi laivue taistelukoneita ostettiin Neuvostoliitosta. Ei edes katsottu Suomen puolustusvoimien tällä tavalla lisänneen yhtään maailman sotilaallista kilpavarustelua. Mistä asiasta olen muuten aivan samaa mieltä.

x x x

— Luutnantti, meidän esikunnastamme lähtevän kirjelmän on oltava niin selvästi kirjoitettu, että kuka idiootti tahansa pystyy sen ymmärtämään. Tämän saatte kirjoittaa uudestaan!

— Tottakai, mutta mitä herra eversti ei tässä sitten ymmärrä?

x x x

Puolustusvoimien kuudeskymmenes juhluvuosi on jo edennyt kappaleen mat-

kaa. On tietysti hyvä, että korostetaan juhluvuotta erilaisin tapahtumin — sotilasmusiikilliset tapahtumat ovat oma-kohtaisesti mielenkiintoisimpia — mutta tulisi kaiketi entistä enemmän painottaa näiden vuosikymmenien kokonaismerkitystä.

Muutaman kerran on ollut vähällä, etteikö nämä juhlat olisi jäänyt pitämättä. Tämä kansa on ansainnut puolustusvoimansa, toivottavasti se ymmärtää pitää niistä myös huolen.

x x x

Kenraali kävi virkapuvussaan viina-kaupassa. Ulos tullessaan hän kompastui, ja pullot lensivät katuun mennessä rikki. Vanhanpuoleinen mies riensi paikalle, auttoi kenraalin pystyyn ja huokasi myötätuntoisena:

— Voi, voi nyt sentään tätä kurjuutta... monta litraa hyvää juomaa meni hukkaan ja sinä raukka olet vielä ruo-diksessakin...

x x x

Juttelin tässä muuana päivänä erään varusmiehen kanssa — ja tietenkin, kun- kas muuten — näistä puolustusvoimia liippaavista asioista. Muuten kertoi menevän mukavasti, mitä nyt vähän joskus lomien puute vaivaa, mutta yhtä moitti melko vakavasti. Poika sanoi, että

sauna on niin keho, ettei sinne yksinkertaisesti ilkeä mennä. Niin likainen et ole, että sieltä tultuasi tuntisit olevasi puhtoinen.

Sauna on kuulemma vanha, iäni-kuinen, mutta korjausta ei vain kuulu. Rallit ovat lahoamispisteessä. Naulat melkeinpä puhkovat jalkapohjat. Siistiminen ei hänen käsityksensä mukaan maksaisi kuin hiukan rahaa. — Mahtaisi kohan tuo olla paljoo tulevien maanpuolustajien olosuhteiden parantamiseksi?

x x x

Totesin lehdestä, että jotkut varusmiehet olivat uutena vuotena pamauttaneet hajalle paikallisen puhelinkioskin. Olivat varmaankin viestimiehiä ja vielä puhelinpuolelta. Meklarinkin on tehnyt joskus mieli hajoittaa puhelinkoppi, kun kaikki siellä on jo valmiiksi ollut risana.

x x x

Korporaali meni aamulla vastaanotolle aivan kalpeana.

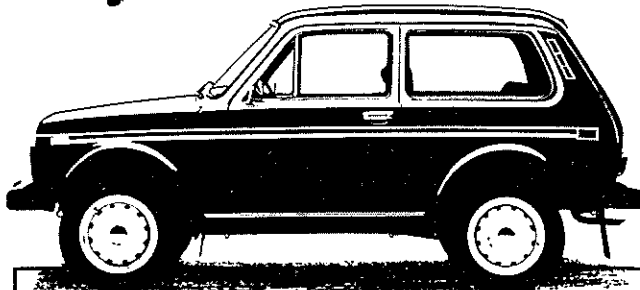
— Se oli aivan kauheaa, herra tohtori. Näin unta, että olin lehmä ja söin ruo-hoa.

— No, eihän se nyt niin vaarallista ole, lääkintäkapteeni lohdutteli.

— Niin, mutta kun aamulla olkipat-jani oli aivan tyhjä.

x x x

Uusi Lada Niva muuttaa täysin käsityksesi moni- käyttöautosta

Niva on reilu maastoajokki yhdistettynä runsaasti varusteltuun henkilöautoon. Nelivetoisuus, korkea maavara, maastopintaisten renkaiden, alennusvaihteisto ja leveät raidevälit tekevät siitä erittäin maastokelpoisen. Siinä on myös voimanulosotto. Nivaa tarvitsee moni suomalainen.

Kannattava ratkaisu

Edullisempi kuin yksikään Suomessa myytävä moottorilavuukseltaan samanlainen henkilöauto.

Maahantuaja:
Oy Konela Ab
Valtakunnallinen
myynti- ja huoltoverkosto

KIRJALLISUUTTA

Marek Thee (toimittanut) VARUSTAUTUMINEN JA ASERIISUNTA YDINAIKAKAUDELLA

Käsikirja RAUHANKIRJALLISUUDEN EDISTÄMISSEURA

Kirjan toimittaja, tri Marek Thee on Oslon kansainvälisen rauhantutkimuslaitoksen PRIO:n tutkija ja kirja on Tukholman kansainvälisen rauhantutkimuslaitoksen SIPRI:n 10-vuotisjulkaisu. Ansiokkaan käännöstyön englanninkielisestä alkuperäisteoksesta on tehnyt eversti Tauno Kuosa.

Kirja on mainittu yhteenvedoksi SIPRI:n tutkimuksista ja yhteenvedoista laitoksen toimintakaudelta. Sisällöstä mainittakoon nykyinen varustautumistilanne, ydinaseiden kehittäminen, kemiallinen ja bakteriologinen sodankäynti, asekauppa, varustelujen kehittyminen sekä aseiden valvonta ja aseriisunta.

Täytyy myöntää, että kääntäjän nimestä huolimatta kirjaan tarttuu melkoisen ennakkoluuloisesti, mutta se on täysin turhaa. SIPRI:n alkuvuosien kuva on selvästi muuttunut ja se kyllä näkyy myös teoksessa. Kirja perustuu

mitä suurimmassa määrin faktoihin. Epävarmat tiedot ja oletukset on selvästi tuotu julki, mutta niidenkin esittäminen täydentää kokonaiskuvaa.

"Varustautuminen ja aseriisunta ydinaikakaudella" on ensimmäinen tämäläisyyppinen kokonaisuus suomeksi. Se on niin kovaa tasoa, että esityksen yllättäminen ei tulle lähivuosina kysymykseen. Sen neutraali ilmaisutapa ja lukuisat taulukot ja tilastot tarjoavat asiasta kiinnostuneille – ja erityisesti sotilaille – vankkaa tietoa oman näköpiirin avartamiseksi tai vaikkapa tutkielmien ja tutkimusten lähteaineistoksi.

MSi

Pekka Kuusi MITEN JATKAMME PAASIKIVEN KEKKOSEN LINJAA WSOY

Pääjohtaja Pekka Kuusi on koontanut vuosilta 1964–76 viisitoista kansainvälispoliittista puhetta yksien kansien väliin. Niissä on kyllä eräänlainen jälkiviisauden maku: enkös minä sanonut. Monet puheista on pidetty eduskunnassa ja budjettipuheina. Ei tosiaankaan voi olla säälimättä kansanedustajia, joiden on pakko (?) kuunnella loputtoman pitkiä puheita, jotka eivät liity käsiteltä-

vään tulo- ja menoarvioon muuta kuin taustatietona. Tosin kirjoittaja itsekin epäili sanoman perille menoa.

Pekka Kuusi oli aikoinaan eräänlainen "uussosialidemokraatti", joka pyrki saamaan puoluetta Kekkoserintamaan. Siinä mielessä hän oli aikaansa edellä. Mutta samoin hän oli omaksunut ulkopoliitikassa näkemyksiä, jotka vasta nyt ovat saaneet yleisen hyväksymisen.

Muutama näyte Pekka Kuusen teksteistä:

– Luottamukselliset suhteet Neuvostoliittoon ovat Suomen geopolitiisessa asemassa muodostaneet menestyksellisen puolueettomuuspolitiikan ehdottoman edellytyksen, ja aktiivinen rauhapolitiikkamme on taas kasvanut lujittuneen puolueettomuuspolitiikkamme kannalta. Täten Suomen ulkopoliitikassa itäinen ystävyyspolitiikka, yleinen puolueettomuuspolitiikka ja aktiivinen rauhapolitiikka kuuluvat erottamasti yhteen.

– Aseet eivät ole sodan syy eivätkä turvallisuuden taakka. Aseet ovat pelkkiä välineitä ihmisten kanssakäymisessä. Aseellinen turvallisuus on pelkkää negatiivista turvallisuutta, pelkoon ja väkivaltaan käyttöön nojaavaa turvallisuutta. Sota ja rauha taas ovat kokonaan ihmisperäisiä, ihmistahdosta riippuvia. Todellinen turvallisuus on ihmisten yhteistyötahdon ja -kyvyn varassa. M.E.

Kyösti Skyttä OISKO MAATA ARMAAMPAA WSOY

Tunnettu kynänkäyttäjäksi on lähtenyt uusimmassa kirjassaan etsimään suomalaista minuutta — eikä lopputulos ole lainkaan hullumpi. Skyttä hakee historian menneisyydestä yhtymäkohtia tämän päivän tapahtumiin, ja tosiaan löytää niitä erittäin uskottavasti.

Rohkeasti kirjoittaja ottaa kantaa asiaan kuin asiaan, kuten esimerkiksi sodanjälkeiseen tilanteeseen:

— Suomen upseerikunta oli sodan jälkeen vähiten ambivalentissa tilanteessa, koska sillä oli valmis ja ehjä toiminta-ajatus: Vuosituhantista idän uhkaa oli käytävä torjumaan muuttuneissa olosuhteissa... Poliitikoilla oli vaikeaa — heitä käy todella surku, heidän piti tulla toimeen venäläisten kanssa...

...Paasikivellä ja Kekkosella oli päinvastainen toiminta-ajatus kuin upseereilla, he halusivat palauttaa Suomen turvallisuuspolitiikan snelmanilaiselle pohjalle.

Vaikka joissain paikoin onkin vaikea todeta, onko kysymyksessä tahallinen vai tahaton huumori tai onko siinä huumoria lainkaan, "Oisko maata armaampaa" on virkistävä uutuusnäkökulma, jollaista presidentti eräässä puheessaan viitisen vuotta sitten toivoi lähihistoriamme tarkastelussa. Tosin kirjailija itsekin hieman epäilee, mahtaisiko tämä nyt olla se tarkoitettu! MSi

Johannes Salminen ERÄÄN PETTURIN PUOLUSTUS WSOY

Suomenruotsalainen esseisti Johannes Salminen on kiinnostava tuttavuus. Vuonna 1925 Ahvenanmaalla syntynyt kirjailija on julkaissut useita teoksia, joista neljästä on koottu hänen ensimmäinen suomenkielinen teoksensa "Erään petturin puolustus".

Nimiessee käsittelee Yrjö Maunu Sprengtportenia tosiaan otsikon valossa. Päätössanat kuuluvat: "Tämä kiistely hahmo poistui ajasta 1819 — petturi joka historian valossa alkaa yhä enemmän muistuttaa kansakunnan hyväntekijää."

Muita esseen henkilöitä ovat mm. Snellman, Arvid Mörne ja Emil Zilliacus. Lisäksi teos sisältää koko joukon arvioita tai kannanottoja oman maamme ja antiikin kiistellyistä, ristiriitaisista tai varjoon joutuneista aatteista ja vaikutuksista, usein peilattuna huomisen taustaa vasten.

Salminen on ennen kaikkea aatehistoriologi, joka pyrkii tyyllisesti selkeyttämään sekä yksinkertaistamaan lukemaansa, tajuamaansa ja kokemaansa. Lukija herää, virittyy ja huomaa kokeneensa jotain uutta. K.K.

8. Kadettikurssin 50-vuotisjuhla Hietaniemessä 16.5.1977

Kadettikurssimme on juhlapäivänään saapunut tänne Hietaniemeen sankarivainajien kalmistoon vakiintunutta kansalaistapaa noudattaen. Tällaisesta ja muista vastaavista käynneistä on tullut perinteinen tapa. — Mutta, vain tapako, vain tavan vuoksiko me saavumme niiden hautojen äärelle, joissa kotiseudun ja isänmaan puolesta kaatuneet ovat saaneet leposijansa? Sanoisin, että vaikka me vain ulkonaistakin tapaa noudattaen tällaisen käynnin suorittaisimme, sekin olisi meille itselle, myös ympäristölle merkityksellistä ja annettujen uhrien kunnioittavaa muistamista. Me kuitenkin toteamme: tällaiseen käyntiin vievät sisäinen lämmin tunne ja myös tosiasiat.

Me emme ole täällä vain tavan vuoksi, syyt ovat paljon syvemmällä. Käynti täällä sisältää paljon enemmän kuin vain ulkoiset puitteet. Se on harras kunnianosoitus, se on syvän kiittolisuuden ilmaus, se on jalon uhrin arvostamisen osoitus. Se on suomalaista pyhiinvaellusta, ja sillä me ilmaisemme perinteisen pyhien elämänarvojen tunnustamisen. Jokaiseen tällaiseen käyntiin sisältyy pohjimmaisena kestävä kiittolisuus niitä miehiä ja naisia kohtaan, jotka kanssamme ja rinnallamme ovat taistelleet ja henkensä antaen vapautta varjelleet. Siinä on nöyryä ja eheä kunnioituksemme niitä kohteja kohtaan, jotka ovat kasvattaneet lapsensa alttiuteen ja vastuun kantamiseen ja raskaat menetyksensä urheasti kestäneet. Siinä on myös vakaumus ja usko siihen että kumpujen yöstä nousevat kantavat voimat, jotka auttavat

Santahaminassa Kadettikoululla

Kadettikurssimme — mukana on myös 19. kurssin kadetteja — hiljentyessä kaatuneiden kadettiveljemme muisto- ja kunnia-aulun luona hartaaseen kunnioitukseen mieleen nousevat Suomen sodan porilaissoturien tunnetut sanat. Mies oli haavoittunut, ja häntä kehoitettiin jäämään pois taistelurivistöstä. Hän tahtoi kuitenkin olla mukana ja sanoi: minä käyn eteenpäin, koska velvollisuus, kunnia ja tahto vaativat. — Olemme varmat siitä, että kaatuneita kadettiveljiämme ovat taistelukentällä kannustaneet samat vaatimukset: velvollisuus, kunnia, tahto. Sotilaan uran valinneina ja 'täyttäin käskyä lain' he ovat tunteneet velvollisuutensa tinkimättömänä ja sen mukaisesti palvelen antaneet kaikkensa isänmaan puolesta.

Suomalaisen miehen, kadetin ja sotilaan kunnian vaatimusten mukaisesti he ovat olleet valmiit täyttämään oman osansa — kokonaisuutta palvelen — ti-

meitä etsimään isänmaan parasta.

Seisomme todella pyhällä paikalla, kansakunnan vapauden puolustajien sankarihaudalla. Muistettakoon tänä päivänä ja tällä paikalla, että kansakunta, joka ei vainajiaan ja menneen perintöä kunnioita, ei ole kansakunnan arvoinen — kansakunta, joka ei osaa tai ei tahdo pitää pyhänä vapauden puolesta taistelukentällä annettua uhria eikä vaalia sitä, ei kestä olemassaolon taistelussa tässä rikkiinässä maailmassa, joka ei heikkoja hyväksy eikä mitään lahjaksi anna.

Valvoen seistä ja vahva olla on tämän päivän kansallemme vaatimus. Meidän tulisi seistä rintaa vasten vapautemme säilyttämiseksi, olla vahvoja ja uhrivalmiita niin rauhan askareissa kuin pahan päivän tullen. Valitettavasti viime ajat ja riitaisuuksien repimä yhteiskunta eivät tätä tajua. Ne puhuvat täysin vierasta kieltä, jota sankarivainajamme eivät ymmärtäisi eivätkä hyväksyisi.

Mistä löydämme tänään ja tulevaisuudessa välttämättömän eheyden, yhteishengen ja kansan kokonaisuuden, niin että tulevaisuuteen voisi katsoa luottavaisin mielin? Meidän on löydettävä toisemme ja nuorisomme. Sitä vaativat annetut uhrin. — Eiköhän runoilija osoita oikeaa tietä, oikeata lähtökohtaa, kun hän sanoo 'kumpujen kätköstä mullasta maan isät katsovat poikiaan.' Eiköhän tästä löytyisi yhteinen ohjaava isänmaarakkauden ja velvollisuuden tie myös ja juuri sankarivainajien sanana ja perintöön viittaavana. Kumpu se vain tajutaisiin!

lanteessa ja tehtävässä missä tahansa ja tunteneet vastuunsa vapauden tiellä, vastuun isänmaan tulevaisuudesta. — Tahto on auttanut heitä kestämaan lujina sodan kurimuksessa ja kulkemaan sotilaan tien loppuun saakka kysymättä, mitä huomispäivä ja taistelut heille henkilökohtaisesti tuovat. Tahto taistella omaisten, kodin ja isänmaan puolesta on ollut selvä sisäisenkin käsky. Ei ollut kysymys omasta yksiköstä ja sen mahdollisesta menetyksestä. Kysymys oli enimmästä, suuremmasta. Ja he saivat sankarin osan. Isänmaa säilyi.

Kaatuneet kadettiveljemme ovat täytäneet viimeistä piirtoa myöten sen, mitä vala ja kadettilupaus ovat edellyttäneet.

Kadettiveljemme! Teillä oli osana kaatua sankareina rakkaan isänmaan vapauden puolesta. Teidän kunniakas tienne ja jalo työnne velvoittaa kadetteja alati polvesta polveen.

Yrjö Vasama

KADETTIKUNTA TOIMII

Kadettikunnan maanpuolustus aatteellista työtä v 1977

1970-luvun alussa Kadettikunta otti toimintasuunnitelmaansa keskeiseksi päämääräksi kansalaisten maanpuolustustahdon kohottamisen erityisesti nuorison keskuudessa pyrkimyksenä lujittaa kansallista yhteenkuuluvuutta ja vahvistaa tietoisuutta maanpuolustuksesta turvallisuuspolitiikkamme perustekijänä.

Käytännössä toiminta aloitettiin järjestämällä koulumaailman edustajien kanssa valtakunnallisia yhteistyökokouksia, joissa selvitettiin Kadettikunnan olemusta ja toimintaa ja ennenkaikkea sen mahdollisuuksia jakaa oikeata ja virallisen turvallisuuspolitiikkamme mukaista tietoa maanpuolustuksesta opettajille ja koulunuorisolle. Tarjottuun vapaaehtoiseen apuun suhtauduttiin kaikkiällä myönteisesti. Sen seurauksena päästiin tämän perusinformaatiovaiheen jälkeen varsin nopeasti nykyiseen järjestykseen, jonka mukaan kadettiipiirit pitävät toiminta-alueittensa opettajille ja opettajiksi valmistuville opiskelijoille turvallisuuspolitiikan seminaareja ja muita vastaavia tilaisuuksia sekä maanpuolustusta käsitteleviä esityksiä kouluissa.

Tällä tavoin Kadettikunnan jakama maanpuolustustieto on voitu suunnata suoraan kohteisiinsa — opettajiin ja koulunuorisoon ja saavuttaa käytettävissä olevalla suhteellisen vähäisellä taloudellisella panoksella asetetun päämäärän kannalta tarkoituksenmukaiset ja lukumäärältään sängen huomionarvoiset kansalaisjoukot.

Vapaaehtoisella ja pelkästään aatteellisella pohjalla toimivana Kadettikunta on sekä sisäisessä että ulospäin suuntautuvassa toiminnassaan ratkaisevasti piiriensä aktiviteetin ja suorituskyvyn varassa. Keskitetysti on voitu kadettiipiirien maanpuolustusaatteellista työtä tukea vain ylläpitämällä järjestöorganisaatiota, hankkimalla aika-ajoin piireille opetusaineistoa ja antamalla vähäisessä määrin taloudellista apua. Näistä vaatimattomista lähtökohdista huolimatta kadettiipiirit ovat viime vuosina yltäneet rohkaiseviin tuloksiin. Vuosi 1977 — itsenäisyys-temme 60. juhlavuosi — muodostui tässäkin suhteessa juhluvuodeksi. Ohessa oleva tilasto osoittaa, että Ka-

dettikunnan maanpuolustusaatteellinen informaatiotoiminta on nyt kehittynyt lähes valtakunnanlaajuiseksi. Jos huomautussarakkeessa mainitut messuosastoilla kävijät otetaan lukuun, on kadettiipiirien järjestämässä erilaisissa tilaisuuksissa ja esityksissä ollut mukana yhteensä n 100.000 henkilöä. Tästä joukosta opettajia ja koululaisia on ollut n 65.000. Näin suuriin lukuihin pääseminen on vaatinut kadettiipiireissä tavattomasti vapaaehtoista ja palkatonta työtä ja se on voinut tapahtua vain puolustusvoimien esikuntien ja joukkojen myötävaikutuksella. Hyvä yhteistyö puolustusvoimien kanssa ja molemminpuolinen luottamus ovatkin Kadettikunnan maanpuolustusaatteellisen toiminnan perusedellytykset. Siitäkin syystä jokaisen tässä työssä mukana olevan on aiheellista pitää mielessään, että Kadettikunta kaikessa toiminnassaan kiistattomasti linjautuu viralliseen turvallisuuspolitiikkaamme.

Toiminnanjohtaja
Komentaja
R Waris

OLEMME SIIVOUSLIIKE VANTAALLA

Alaamme
kuuluvat
toimistot,
ravintolat ym.

SOITTELE PUH. 874 76 46

NOPPA-SIIVOUS

TILASTOA KADETTIKUNNAN MAANPUOLUSTUSAATTEELLISISTA TILAISUUKSISTA YHDIS-
TYKSEN ULKOPUOLISILLE V 1977

KADETTIPIIRI	ESITYKSIÄ KOULUISSA			MAANPUOL. TILAISUUKSIA				SELITYKSIÄ
	Esi- tyk- siä	Osallistujia		Opettajille		Muille		
		Opet- taji	Oppi- laita	Tilai- suuk- sia	Osal- lis- tuvia	Tilai- suuk- sia	Osal- lis- tuvia	
Helsinki	3	50	840			4	619	1) messuosasto n. 10000 kä- vijää
Pohj. Uusimaa	5	72	1975			20	633	
Lahti	23	196	6089			4	320	
Hämeenlinna	11	88	2084	1	21			1) mukana kou- lulaisvier.
Tammisaari								
Riihimäki	1		60			1	150	
Turku	4	70	945	2	526			1) mukana näy- töksiä
Pori								
Niinisalo	6	59	1970	2	100	1	25	
Säkylä	5	24 ¹⁾	1370 ¹⁾			12	375	näyttely: n 6000 kä- vijää
Pirkka-Häme	2		100					
Keski-Suomi								
Kouvola	5	46	2427			10	556	1) mukana näy- töksiä
Etelä-Karjala	11	22	660	1	34	2	88	
Mikkeli	13	50	1200	1	20	25	9300 ¹⁾	
Savonlinna	13		1967			18	1609	1) 65 koulus- sa
Hamina	104	138	4386	4	309	11	535	
Kuopio	16	22	2510	3	245	23	918	
Joensuu	5	50	665	1	95	25	1345	
Vaasa	28	303	5075	3	45	22	957	
Seinäjäki	2	11	302					
Kokkola	13	26	1009			9	1514	
Oulu	65 ¹⁾	300 ¹⁾	16870 ¹⁾	1	36	6	135	
Kainuu	19	73	1347	2	55	1	50	
Lappi	5	8	155			7	140	
Kadettiopp.kunta	56	226	7190					
YHTEENSÄ	415	1834	61196	21	1486	201	19269	

Opettaja ja opettajiksi valmistuvia 3320
Koululaisia 61196
Muita 19269
YHTEENSÄ 83785

FINN karelia
VIRKE OY
16301 ORIMATTILA - FINLAND

- Arkkipaperinpakkausratonja
- Paperirullienkuljetinlaitteita
- Sahatavarapakettien vanteituspuristimia
- Pulpperinsyöttökuljettimia

MASMET OY
PI 4, 21101 Naantali — Puh. 921-751 811

SÄHKÖASENNUSLIIKE

Eriksön
ELEKTRISKA
A-RYHMÄN URAKOITSIJA

Suoritamme kaikkia sähköalaan
kuuluvia asennustöitä.
Omist. T. SALORANTA
Vironkatu 10
Puh. 637744 as. 913-73117

SUOMEN SUURIN NAHKAPUKIMIEN
JA TURKKIEN ERIKOISLIIKE

**ALEKSI 15
VAIHDE
650 322**

Suomen Marsalkka Mannerheimin kadetti- säätiö vuonna 1977

Vuosi 1977 oli ensimmäinen kokonainen toimintakausi, jolloin Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiö sovelsi käytäntöön kaksi vuotta sitten vahvistettuja uusittuja sääntöjään. Tällöinhän avustustoiminnan määrittävä sääntöjen 2. § tuli muotoon:

”Säätiön tarkoituksena on avustaa taloudellisesti vaikeaan asemaan jääneen Kadettikunta r.y:n kuolleen jäsenen lähimpiä omia raha-avustuksella mahdollisimman pian kuolemantapauksen sattuessa.

Säätiö voi avustaa myös taloudellisiin vaikeuksiin joutuneita maan vakinaisen väen upseerikoulujen kadettiosaston käyneitä upseereita sekä näiden omia.”

Kuten muistettaneen tähän sääntöjen ja avustusmenettelyn muutokseen säätiön oli taloudellisista syistä pakko mennä, koska entiseen tapaan tasaisesti jaetut avustukset olisivat jääneet sitä todella tarvitseville merkityksettömän pieniksi.

Vuosi 1977 muodostui Kadettikunnan jäsenistölle keskimääräistä tappiollisemmaksi, kun kaikkiaan 48 jäsentä poistui kuoleman kautta yhdistyksen riveistä. Näistä 18 tapauksessa säätiölle jätettiin avustushakemus ja avustuksia myönnettiin kahdeksan. Edellä mainittujen lisäksi vuonna 1977 kuoli yhdeksän yhdistyksen kuulumatonta kadettiupseeria, joiden omaiset voivat tulla kyseen myönnettäessä avustuksia sääntöjen 2. §:n 2. momentin perusteella. Tämän mukaisia hakemuksia säätiölle osoitettiin kaksi, joista toisessa tapauksessa myönnettiin avustus. Näin siis säätiö jakoi viime vuonna kaikkiaan yhdeksän avustusta yhden, vuoden vaihteessa jätetyn hakemuksen jäädessä ratkaistavaksi vuoden 1978 puolella. Avustusten yhteismäärä oli 12.600 mk, suurimmat kaksi olivat 2.500 mk ja keskiarvo 1.400 mk.

Tulo- ja menoarviossaan säätiö oli voinut varata vuoden 1977 avustustointaan 13.000 mk, joka siis tuli myös

käytännöllisesti katsoen tarkoitukseen käytetyksi. Mikäli viime vuonna olisi edelleen toimittu entisten sääntöjen puitteissa olisi niiden edellyttämiin tasavaruuksiin, keskimäärin 550 mk:n avustuksiin tarvittu varoja yhteensä kaksinkertainen määrä eli 26.400 mk.

Avustushakemusten ratkaisut perustuivat niissä esitettyihin tietoihin ja kadettiipiirien antamiin lausuntoihin. Eräissä tapauksissa säätiö joutui hankkimaan vielä erillisiä lisäselvityksiä. Kadettiipiirit tekivät tunnustusta ansaitsevan työn hankkiessaan tietoja lausuntoihinsa, mutta suhtautuivat hakemuksiin yleensä liian myönteisesti. Ainoastaan kahta kahdestakymmenestä avustushakemuksesta olivat ansinomaiset kadettiipiirit rohjenneet jättää puoltamatta. Tämä on toisaalta ymmärrettävää, mutta samalla se asettaa säätiön hallintoelimet hankalaan asemaan pyrittäessä seulomaan ”taloudellisesti vaikeaan asemaan jääneet” pelkästään senhetkisesti käteisvarojen puutteesta olevista. Yleisesti voitaneen kuitenkin todeta, että nykyinen avustusmenettely kokonaisuutena on osoittautunut toimintakelpoiseksi. Toivottavasti sitä kyetään kaikkien osapuolten yhteisin toimenpitein edelleen kehittämään niin, että avustukset voidaan mahdollisimman oikeudenmukaisesti osoittaa niitä kipeimmin tarvitseville.

Säätiön sihteeri
Komentaja
R Waris

KADETTIMUSEO

Kadettikoulun 200-vuotispäivä lähestyy. Koulun historiasta ja menneisyydestä kertova Kadettimuseo avattiin vuonna 1975, mutta sen kokonaisuudet ja materiaali ovat karttuneet sangen hitaasti.

Kadettimuseo ottaa mielihyvin vastaan lahjoituksia ja toivoo, että koulun kasvatit ja heidän omaisensa lähettäisivät Kadettikoulun menneisyyteen ja perinteisiin liittyvää materiaalia koululle osoitteella KadK 00860 Helsinki 86.

TIEDOTUKSIA

Kadettisäätiölle uusi asiamies

Kenraali Hannes Ignatiuksen Kadettisäätiön uudeksi asiamieheksi on kutsuttu evl Leo Manner.

Hänen osoitteensa on: Munkkiniemen puistotie 4 A 26, 00330 Helsinki 33 ja puh. 90-480348.

JÄSENMAKSU

Vuosikokouksen päätöksen mukaan jäsenmaksu v 1978 on 30 mk.

Jäsenmaksukortiston tietokonekäsittelyä johtuen maksukortit on lähetetty kaikille jäsenille, mutta sääntöjen 18. §:n mukaisesti jäsenmaksu on VAPAAEHTOINEN

- kunniajäsenille
- kuusikymmentä vuotta täyttäneille ja
- hallituksen jäsenille.

TUKIMAKSU KADETTIKUNNAN MAANPUOLUSTUSAAATTEEL- LISEN TYÖN HYVÄKSI.

Aatteellisena yhdistyksenä Kadettikunta ei ole voinut nostaa jäsenmaksuaan toiminnan laajentumista vastaavasti ja näin joudutaan edelleen varsin huomattava osa menoista kattamaan tukimaksuilla ja apurahoilla. Tästä syystä Kykيراudan n:o 1/1978 mukana on kortti "Tukimaksu Kadettikunnan maanpuolustusaatteellisen työn hyväksi", jota mahdollisimman monen toivotaan käyttävän sopivaksi katsomallaan rahamäärällä.

Toiminnanjohtaja

PALKITUT

Kenraali Hannes Ignatiuksen Kadettisäätiö on palkinnut tänä vuonna seuraavat työt

*** Evl Eero-Eetu SAARINEN, "Pioneerielajin Historia 1918–1968".

*** Komdri Kalervo KIJANEN, "Sukellushälytys-suomalaiset sukellusvenet sodan ja rauhan toimissa".

*** Maj Sampo AHTO, "Taistelukoulun viisi vuosikymmentä" teoksesta "Taistelukoulu 1927–1977".

*** Ev Joppe KARHUNEN, "Siivellä lensi — kuolema".

Helsingin piiri

27. tammikuuta Hietaniemen sankarihaudalla suoritetussa kunnianosoituksessa, jossa seppeleet laskivat kenraalit Pentti Väyrynen ja Wilhelm Steven, piti puheenjohtaja lyhyen puheen:

Mi totta on ja oikeaa — sitä puolla vaikk' täytyisi sen edestä Sun kuolla."

Tänään tammikuun 27. päivänä — Kadettikunnan vuosipäivänä — seisomme kunniaa tehden täällä Helsingin sankarihautoilla 34. kerran jälkeen 2. maailmansodan.

On oikein, että yhä palaamme tänne ja tuomme mukamme myös nuorempia veljiämme, perheenjäseniämme ja lapsiamme osoittaaksemme heille kuinka kallis on rauha. Meillä on syytä käydä täällä myös siksi, että tarvitsemme uskollemme vahvistusta, mielellemme rohkeutta ja tahdollemme voimaa välittää vapauden ja itsenäisyyden korkeimmatkin velvoitteet meitä aikanaan seuraaville sukupolville. Sillä vain siten olemme näiden sankariveljemme arvon oikein ymmärtäneet ja vain siten voimme nyt ja alati osoittaa kuinka välttämätön on valtiollinen vapaus ja kansakunnan itsemääräämisoikeus sen kaikissa nykyisissä ja tulevaisuudessa vaiheissa silloinkin kun niiden edestä on ponnisteltava äärimmäiseen — hamaan kuolemaan saakka.

Laskekaamme nyt kukkamme näille muistomerkeille ja olkoon Suomen vapaus ja kansamme onni työmme korkea päämäärä. Pentti Palmu

Lahden Kadettiipiiri järjesti 17.11.77 perinteisen syyspäivän. Tilaisuuden aluksi Kadettiipiirin puheenjohtaja Majuri Kari Suvanto toivotti jäsenet tervetulleiksi ja luovutti puheenvuoron Majuri VK Simolalle, joka alusti aiheesta: Kadettiupseeri maanpuolustustyön tekijänä.

Keskustelun jälkeen nautittiin yhdessä Kadettipäivällinen. Maukkaan päivällisen jälkeen siirryttiin kuuntelemaan ja ostopäällikkö Pertti Kaukosen yleisesitelmää: Suomi ja muut pohjoismaat.

Avartavaa esitelmää oli kuuntele-massa n 100 kadettiipiirin jäsentä sekä Päijät-Hämeen maanpuolustus- ja kansalaisjärjestöjen edustajaa.

Kadettiipiirin syyspäivään oli yhdistetty vuoden ajan toimineen Päijät-Hämeen maanpuolustus- ja kansalaisjärjestöjen yhteiselimen syyskokous. Tähän yhteistyöhön osallistuu 63 erilaista järjestöä.

Yksimielisesti voitiin jälleen kerran todeta, että syyspäivä oli onnistunut ja antoisaa.

J Laukka

Lahden kadettiipiirin syyspäivä

KORJAUKSIA Kylkiraudassa n:o
4/1977 olevaan merkkipäiväluetteloon.

85 vuotta
Koskinen, Johan Edvard komkapt evp
1. mek 13.3.78. (oli yhdistetty 80 vuotta
täyttäviin).

75 vuotta
17.10.78 täyttäväksi merkitty maj evp
Lejon, Kaarlo Henrik 10.k on kuollut jo
vuonna 1971

50 vuotta
Laatikainen, Erkki Antero ev 32.k
28.4.78, (oli 24.4.78 kuten myös mat-
rikkelissa)

Lehtonen, Erkki Sakari evl 38.k 21.4.78,
(oli yhdistetty luettelossa virheellisesti
edelliseen nimeen)

Lyly, Pentti Juhani evl 36.k 25.5.78, (oli
väärä päivämäärä 25.8.78)

Siljander, Eero Olavi evl 35.k 27.1.77,
(ei kuulu luetteloon, täyttänyt 50 v 1977)

Viita, Uula Raimo ev 29.k 8.1.78, (oli
väärä päivämäärä 12.2.78).

Merkkipäiväluettelossa on eräitä vir-
heellisiä kurssinumeroita ja jotkut nume-
rot puuttuvat kokonaan.

Toiminnanjohtaja ja lehden toimitus
pahoittelevat virheitä, joita po luetteloon
on päässyt kohtuuttoman useita.

ITSE ASIASTA

Ylennetty kenraalimajuriksi

Anttila Henrik Ilmari 26.k. 6.12.1977

Ylennetty everstiksi

Karppinen Pentti Vilho 25.k. 6.12.1977
Kettunen Olavi Kullervo 17.mek. 6.12.1977
Suhonen Martti Emil 27.k. 6.12.1977
Yki-Järvinen Yrjö Olavi 35.k. 6.12.1977
Anthoni Väinö Uolevi 38.k. 1.1.1978
Aspinjaakko Vilho Olavi 19.mek. 1.1.1978
Halonen Ilkka Kalle August 39.k. 1.1.1978
Putkiranta Martti Viljami 38.k. 1.1.1978
Rekola Olli Oskari 35.k. 1.1.1978

Ylennetty everstiluutnantiksi

Dunder Kai Valdemar 22.k. 6.12.1977
Francke Paul Erik 26.k. 6.12.1977
Hornborg Birger Gustaf 40.k. 6.12.1977
Koivu Reijo Konstantin 25.mek. 6.12.1977
Muona Aarno Ensio 25.k. 6.12.1977
Pärssinen Juho Antero 45.k. 6.12.1977
Saressalo Olli Pellervo 26.k. 6.12.1977
Simola Veikko Kustaa 41.k. 6.12.1977
Vatilahti Olavi Kaarlo 39.k. 6.12.1977
Auvinen Risto Juhani 45.k. 1.1.1978
Hämäläinen Osmo Ensio 40.k. 1.1.1978
Jokela Matti Olavi 45.k. 1.1.1978
Kinnari Yrjö Juhani 44.k. 1.1.1978
Nieminen Seppo Olavi 44.k. 1.1.1978
Penttilä Raimo Armas 45.k. 1.1.1978
Virtapohja Harri Juhani 44.k. 1.1.1978
Virrankoski Markus Antti 42.k. 1.1.1978
Punnonen Otto Ensio 47.k. 1.2.1978

Ylennetty majuriksi

Chydenius Kaarlo Erkki Antero 40.k. 6.12.1977
Ehanti Per-Erik 26.k. 6.12.1977
Elonheimo Matti Kustaa 38.k. 6.12.1977
Heinonen Taisto Vilho 48.k. 6.12.1977
Ikonen Yrjö Olavi 38.k. 6.12.1977
Janhunen Veli Paavo 49.k. 6.12.1977
Jokinen Aimo Lauri 47.k. 6.12.1977
Kosonen Kalle Antero 50.k. 6.12.1977
Myllyniemi Pekka Juhani 41.k. 6.12.1977
Rapeli Pentti Antero 17.mek. 6.12.1977
Aho Paavo Abraham 50.k. 1.1.1978
Grönberg Harri Juhani 49.k. 1.1.1978

Inkilä Leo Veikko 48.k. 1.1.1978
Innanen Jouko Juhani 45.k. 1.1.1978
Myyrä Jarmo Ilmari 50.k. 1.1.1978
Paldanius Seppo Matias 47.k. 1.1.1978
Pippuri Kauko Einari 47.k. 1.1.1978
Rinne Heikki Pentti Kalevi 49.k. 1.1.1978
Runoinen Esko Edvard 50.k. 1.1.1978
Uhari Jukka Heikki 51.k. 1.1.1978
Vartiainen Ahti Toimi Paavali 50.k. 1.1.1978
Hietanen Pentti Jaakko 49.k. 1.2.1978

Ylennetty komentajakapteeniksi

Grönvall Kalle Fredrik 33.mek. 1.1.1978
Reunanen Martti Olavi 33.mek. 1.1.1978

Ylennetty kapteeniksi

Kelo Jorma Kalervo 54.k. 1.12.1977
Kjellberg Björn-Åke Emil 54.k. 1.12.1977
Laine Eero Tapani 54.k. 1.12.1977
Lappi Raimo Ensio 54.k. 1.12.1977
Perttola Erkki Juhani 54.k. 1.12.1977
Rautiainen Esko Juhani 54.k. 1.12.1977
Tenho Markku Juhani 54.k. 1.12.1977
Mälkönen Antti Ilmari 50.k. 6.12.1977
Fraktman Ilkka Heikki Tapani 54.k. 1.1.1978
Haavisto Martti Sakari 54.k. 1.1.1978
Koponen Matti Veikko 54.k. 1.1.1978
Korhonen Esa Juha Kullervo 54.k. 1.1.1978
Mattila Veikko Jaakko 54.k. 1.1.1978
Orsila Hannu Matti 54.k. 1.1.1978
Repo Aarne Aulis 54.k. 1.1.1978
Saikkonen Erkki Juhani 54.k. 1.1.1978
Strang Hanno Erik 54.k. 1.1.1978

Ylennetty kapteeniluutnantiksi

Pöyhä Erkki Juha Antero 39.mek. 1.1.1978

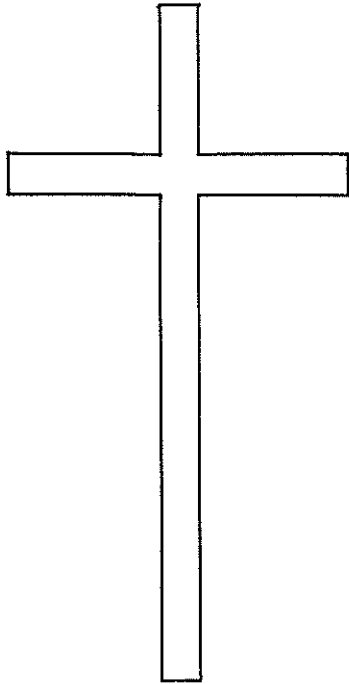
Myönnetty ero

Ev Levä Veikko Olavi 25.k. 1.1.1978
Ev Pohjola Urho Uljas Untamo 26.k. 1.1.1978
Ev Rusama Heikki Sakari 22.k. 1.1.1978

Evl Muuronen Kauko Olavi 39.k. 1.1.1978
Evl Taskinen Aarte Olavi 37.k. 1.1.1978

Maj Pokkinen Veikko 37.k. 1.1.1978

IN MEMORIAM

EVERSTI CARL VON KRAEMER

Viime vuoden lopulla kuoli Lohjalla eversti Carl von Kraemer 95 vuoden ikäisenä. Hän oli viimeinen manan majoille siirtynyt Haminan Kadettikoulusta valmistunut upseeri.

Seitsemän vuoden kadettikoulutus päättyi vuonna 1902. Suomessa ei ollut siinä vaiheessa enää yhtään joukko-osastoa – Bobrikoff oli viimeisenä lakauttanut Suomen Tarkk'ampujapataljoonan ja Rakuunarykmentin – mutta tehdyn sitoumuksen perusteella oli palveltava venäläisessä joukko-osastossa ainakin kolme vuotta.

Eversti V. Kraemer osallistui Venäjän–Japanin sotaan Mantshuriassa ja sai siellä legendaarisen maineen ”Mant-suurian Kauhuna”. Muutaman vuoden kuluttua hän erosi palveluksesta saapuen Suomeen. Mutta jo Vapaussodassa v. Kraemer oli mukana mm. Tampereen komendanttina sen valtauksen jälkeen. Sitten seurasi palvelus Yleisesikunnan

kuljetustoimiston päällikkönä everstiluutnanttina aina eroamiseen eli vuoteen 1933 asti.

Oman kertomansa mukaan v. Kraemer oli tuolloin liian vanha – normaali eläkeikä, 55 vuotta – mutta kun talvisota alkoi, niin hän ei ollutkaan enää liian vanha, vaan hänet kutsuttiin jälleen kuljetustehtäviin. Lopullisesti hän jäi pois puolustusvoimien palveluksesta v. 1942.

Eversti v. Kraemer oli vuonna 1964 toimintansa lopettaneen Suomen Kadettiklubin (entisten Haminan kadettien järjestö) viimeinen puheenjohtaja. Tässä ominaisuudessa hänet kutsuttiin seuraavana vuonna Kadettikunnan jäseneksi.

Eversti Carl von Kraemer arvosti erittäin suuresti Kadettikunnan toimintaa. Hän tuki järjestöämme monena vuonna huomattavilla lahjoituksilla.

Kadettikunta tekee kunniaa poismenneen jäsenensä muistoksi.

Majuri
Heimonen
Lauri Johannes
s. 27.1.1917
k. 18.11.1977
Kad. n:o 2012
25. kurssi

Majuri
Thomasson
Karl Rudolf
s. 7.3.1902
k. 29.11.1977
Kad. n:o 481
8. kurssi

Eversti
Savonen
Väinö Veikko
s. 17.12.1900
k. 3.12.1977
Kad. n:o 151
3. kurssi

Kenraalimajuri
Tuominen
Tauno Fritiof
s. 14.5.1921
k. 8.12.1977
Kad. n:o 2377
26. kurssi

Majuri
Käär
Pekka Sakari
s. 17.9.1907
k. 16.12.1977
Kad. n:o 797
14. kurssi

Everstiluutnantti
Pesola
Onni Olavi
s. 18.5.1915
k. 31.12.1977
Kad. n:o 1397
19. kurssi

Kenraaliluutnantti
Hallila
Allan Tuomas
s. 16.10.1917
k. 11.1.1978
Kad. n:o 1600
22. kurssi

Majuri
Suhonen
Tapani
s. 27.9.1914
k. 12.1.1978
Kad. n:o 1383
19. kurssi

Majuri
Vesenterä
Uolevi Kaarlo Henrikki
s. 28.11.1911
k. 4.1.1978
Kad. n:o 1205
17. kurssi

Majuri
Paaso
Lauri Akseli
s. 21.8.1907
k. 10.1.1978
Kad. n:o 188
4. rt kurssi

Majuri
Olanterä
Lauri
s. 6.9.1901
k. 25.1.1978
Kad. n:o 394
14. kurssi

Kapteeni
Saresoja
Väinö Armas
s. 6.5.1922
k. tammik. -78
Kad. n:o 3062
29. kurssi

VULK-TARVIKKEET OY

Takkatie 20 00370 Helsinki 37
Puh. 90-554406

VELJEKSET - SINTONEN

21450 Tarvasjoki
Puh. 921-767838

LAPUAN OSUUSKAUPPA

62100 Lapua
Puh. 964-31026

Jalasjärven—Peräseinäjoen KUNNALLISSANOMAT

Puh. 964-60001—60208

MARTTILAN ym. KUNTAIN VAKUUTUSYHDISTYS

21490 Marttila
Puh. 921-768252

LAPUAN SANOMAT

62100 Lapua
Puh. 964-31352

FARMOS-YHTYMÄ OY

Maan suurin pukuvuokraamo

JUHLA-ASU OY

Kaisaniemenkatu 4 A 00100 Helsinki 10
Puh. 90-666084

Arkkitehtitoimisto EERO A. KAJAVA

Kalevankatu 42 A 00180 Helsinki 18
Puh. 90-645162

HELSINGIN ASFALTTI OY HEISKANEN & CO

Asfaltti-, eristys- ja betonitöitä
Mannerheimintie 96 A Helsinki
Puh. 90-414511—415835

TS-MARKKINAT OY SUPERMARKET

45700 Kuusankoski
Puh. 951-48400

SATANEULE OY

Neuvosmiehenkatu 7 28120 Pori 12
Puh. 939-18344

ROVAKAIRAN SÄHKÖ OY

Veitikantie 6
96100 Rovaniemi 10
Puh. 991-15771

OULAISTEN VESIOSUUSKUNTA

Asemakatu 10 86300 Oulainen
Puh. 983-70261

KEMI STEVEDORING

Kaivokatu 14
94100 Kemi 10

ALUELEHTI — KIRJAPAINO RAAHELAINEN OY

Koulukatu 2 92100 Raahе
Puh. 982-37854

Reijo: "Tässä kuussa se on minun. Niin päin on nyt sitten asiat kallellaan, vaikkei sitä vuosi sitten olisi uskonut. Mutta niin vain tästä nyt kaupat tulee. Ja edulliset. Kun voi lukea koko rahan kerralla pöytään."

Tässä kuussa Reijo. Milloin Sinä?

Onko tänään se päivä, jolloin sinä lasket säästösi ja tulet Postipankkiin puhumaan vastaan-tulolainasta? Tule pois vaan!

Ihminen, joka tietää mitä tahtoo ja pystyy myös itse auttamaan itseään, on aina tervetullut Postipankkiin. Ja jos me jo tänään voimme tuoda tavoitteesi ulottuville, tästä tulee todella hyvä päivä. Niin sinulle kuin Postipankille.

Tule siis käymään. Oma postisi opastaa ja neuvoo.

POSTIPANKKI